

Addiko Bank

Godišnji izvještaj 2020. godine

Glavni pokazatelji zasnovani na pojedinačnim izvještajima o finansijskom poslovanju sastavljeni u skladu sa zakonskom računovodstvenom regulativom primjenjivom na banke u Republici Srpskoj („RS“), koja se zasniva na Zakonu o računovodstvu i reviziji RS, Zakonu o bankama RS i podzakonskim propisima Agencije za bankarstvo RS.

	000 BAM		
Odabrane stavke bilansa uspjeha	2020	2019	(%)
Neto bankarski prihod	38.345	37.555	2,1%
Neto prihod od kamata	25.699	25.035	2,7%
Neto prihod od naknada i provizija	12.646	12.520	1,0%
Neto rezultat od finansijskih instrumenata	133	317	-58,0%
Ostali operativni rezultat	-4.175	-1.539	>100%
Rashodi iz redovnih poslovanja	-27.461	-28.355	-3,2%
Operativni rezultat	6.842	7.978	-14,2%
Ostali rezultat	-2.532	-731	>100%
Troškovi kreditnih gubitaka za finansijsku imovinu	-14.916	-543	>100%
Porez na dobit	2.601	16	>100%
Rezultat nakon poreza	-8.005	6.720	>100%
Pokazatelji uspješnosti	2020	2019	(pts)
Neto kamatni prihod/ukupna prosječna aktiva	3,1%	3,0%	0,1%
Povrat na prosječni materijalni kapital	-5,5%	4,4%	-9,9%
Omjer troškova i prihoda	71,6%	75,6%	-4,0%
Omjer troška rizika	1,8%	0,1%	1,7%
Odabrane stavke iz izvještaja o finansijskom položaju	2020	2019	(%)
Kredit i potraživanja klijenata	557.056	564.552	-1,3%
Od toga bruto iznos prihodujućih kredita	577.527	567.382	1,8%
Depoziti klijenata	574.760	577.629	-0,5%
Kapital	148.867	161.201	-7,7%
Ukupna aktiva	819.109	842.178	-2,7%
Rizikom ponderisana aktiva	649.672	683.958	-5,0%
Pokazatelji bilansa stanja	2020	2019	(pts)
Omjer kredita i depozita	92,8%	94,9%	-2,1%
Omjer nekvalitetnih izloženosti (NPE)	6,1%	7,0%	-0,9%
Stopa pokrivenosti nekvalitetnih izloženosti	89,1%	87,9%	1,2%
Omjer pokrivenosti likvidnosti	288,6%	324,3%	-35,7%
Stopa redovnog osnovnog kapitala	21,4%	21,5%	-0,1%
Stopa regulatornog kapitala	22,5%	21,9%	0,6%

Pismo predsjednika Uprave

Poštovani klijenti, akcionari i zaposleni,

2020. godina bila je više nego izazovna i, po mnogo čemu, neuporediva sa bilo kojom prethodnom poslovnom godinom. Rezultati i transformacije koje smo ostvarili prethodnih godina, dale su nam uvjerenje da u 2020. godinu uđemo sa pozitivnim stavom, entuzijazmom i optimizmom. Za 2020. godinu imali smo jasne planove i ciljeve da našu uspješnu transformaciju nastavimo i nadalje. Nažalost, pojava pandemije Covid-19 i turbulencije koje je ista izazvala globalno, snažno su uticale i na stanovništvo i na privredu Republike Srpske. Podsjetimo se da je pandemija donijela izazove širom svijeta, i u privatne i u poslovne sfere naših života.

Situacija u regionu bila je ista ili slična, budući da smo se svi suočili sa potpuno nepoznatom i neizvjesnom situacijom, koja je snažno uticala na ukupna ekonomska kretanja.

Pandemija je dodatno zahtijevala da se pojača briga koju kompanije vode o svojim zaposlenima i klijentima te smo i mi u Addiku, shodno propisanim epidemiološkim mjerama, preduzeli sve mjere kako bismo osigurali zaštitu i zaposlenih i klijenata.

Naši klijenti, fizička lica i mala i srednja preduzeća, osjetili su snažne ekonomske efekte izazvane pandemijom, a neki od njih iskoristili su moratorijum i druge mjere propisane od strane Agencije za bankarstvo Republike Srpske, kako bi im se olakšala situacija i pomoglo u prevazilaženju negativnih efekata uzrokovanih značajno smanjenim društvenim i ekonomskim aktivnostima.

Uprkos izazovima, sa kojima se cjelokupna bankarska industrija morala suočiti, mi smo postigli stabilan operativni rezultat u 2020. godini od 6,8 miliona KM (2019: 7,9 miliona KM). Ovakav rezultat smatramo značajnim uspjehom u godini obilježenoj pandemijom Covid-19.

Uspjeh smo zabilježili i u kategoriji neto bankarskih prihoda (prihodi od kamata i prihodi od naknada) uz povećanje istih od 2%, u odnosu na 2019. godinu, kao i smanjenje troškova za 3%, u odnosu na prethodnu poslovnu godinu, kao rezultat našeg odgovornog odnosa prema troškovima, kao i strogog pristupa upravljanja istima.

Uz veoma oprezan pristup rizicima, što je osnova naše specijalističke strategije, donijeli smo odluku da povećamo rezervisanja za kreditni rizik (14,9 miliona KM) u odnosu na prethodnu poslovnu godinu (2019: 0,5 miliona KM).

Povećanje rezervisanja za kreditni rizik zabilježen je dijelom zbog kredita koji su bili pod moratorijumom tokom 2020. godine, a za koje procjenjujemo da mogu postati problematični u otplati, ali primarno zbog negativnih kretanja makroekonomskih pokazatelja, prije svega GDP-a i stope zaposlenosti, koji sa svoje strane utiču na obračun rezervisanja za kreditni rizik.

Na ovo gledamo kao jednokratnu rezervaciju, na koju smo se odlučili iz predostrožnosti, zbog potencijalnog negativnog uticaja pandemije Covid-19, iako je ovakav pristup uslovio da poslovnu godinu, nakon knjiženja rezervisanja, završimo sa gubitkom od 8 miliona KM.

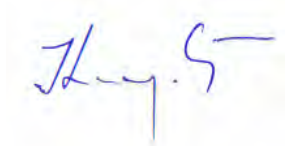
Naši bilansi i likvidnost sredstava ostaju stabilni. Snažna kapitalna pokrivenost (adekvatnost kapitala Addiko banke Banja Luka iznosi 22,5%) nam je omogućila pristup, kojima smo potencijalne negativne efekte pandemije na kreditni portfolio, a time i troškove kreditnog rizika, koliko god je to moguće, unaprijed opteretili 2020. godinu. Ovo će nam omogućiti da u narednim godinama fokus zadržimo na kontinuiranom sprovođenju naše strategije, pružajući usluge stanovništvu i malim i srednjim preduzećima te da generišemo zdrav rast, dajući podršku privredi i stanovništvu Republike Srpske.

Dobar početak 2021. godine i mjere ekonomskog oporavka koje preduzima Vlada Republike Srpske, kao i početak imunizacije u Republici Srpskoj, daju nam uvjerenje da će tržište nastaviti sa stabilizacijom i da će se vratiti u normalu.

Iskreno bih se zahvalio našim zaposlenima, koji su pokazali izuzetnu predanost i napore u servisiranju klijenata i svim ostalim poslovima u Banci, uz efikasan i nesmetan nastavak našeg poslovanja, paralelno vodeći brigu o zdravlju i sigurnosti i klijenata i zaposlenih.

Takođe bih želio zahvaliti svim našim klijentima, partnerima i zaposlenima na ukazanom povjerenju, uz uvjerenje da ćemo zajedno prevladati poslovne izazove izazvane pandemijom Covid-19 u Republici Srpskoj.

S poštovanjem,

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Srđan Kondić', is written over a light blue rectangular background.

Srđan Kondić,
predsjednik Uprave Addiko Bank a.d. Banja Luka

Uprava Addiko Bank a.d. Banja Luka

S lijeva na desno: Srđan Kondić, predsjednik Uprave, Boštjan Pečenko, član Uprave i Slađan Stanić, član Uprave

Godišnji izvještaj 2020. godine

Izvještaj Uprave	2
1. Osnovne informacije o Addiko banci	2
2. Opšte privredno okruženje	2
3. Osnovne informacije o rezultatima u pogledu zarade	3
4. Odgovor na pandemiju izazvanu virusom Kovid 19	3
5. Korporativno upravljanje	4
6. Transformacija u pravcu prodaje van poslovnice i digitalnog razvoja	4
7. Finansijski razvoj Banke	6
8. Analiza nefinansijskih ključnih pokazatelja uspješnosti	9
9. Sistem interne kontrole za računovodstvene procedure	9
10. Istraživanje i razvoj	9
11. Srednjoročni ciljevi i izgledi za 2021. godinu	9
Finansijski izvještaji	12
I. Izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti	14
II. Izvještaj o finansijskom položaju	16
III. Izvještaj o promjenama u kapitalu	17
IV. Izvještaj o novčanim tokovima	18
V. Sažete napomene	19
Društvo	19
Računovodstvene politike	19
Napomene uz izvještaj o dobitku ili gubitku	49
Napomene uz izvještaj o finansijskom položaju	55
Izvještavanje po segmentima	66
Izvještaj o upravljanju rizikom	69
Dodatne informacije koje zahtijevaju objavu	92
Objelodanjivanja fer vrijednosti	96
Objelodanjivanje povezanih lica	102
Odgovornost za finansijske izvještaje	110
Izvještaj nezavisnog revizora	111
Skraćenice	116
Oznaka	120

Izjava o ograničenju odgovornosti:

Neke tvrdnje u ovom izvještaju odnose se na očekivanja u budućnosti i druge izjave orjentisane na budućnost, a zasnivaju se na trenutnom stavu i pretpostavkama Uprave i uključuju poznate i nepoznate rizike i nesigurnosti, zbog kojih bi moglo doći do materijalnog odstupanja stvarnih rezultata, učinka ili događaja od onih prikazanih ili naznačenih u ovim izjavama.

Stvarni rezultati mogu se materijalno razlikovati od predviđenih rezultata, a informacije o prošlim rezultatima ne dozvoljavaju pouzdano izvođenje zaključaka o budućim rezultatima. Izjave orjentisane na budućnost, koje su zasnovane na trenutnom stavu i pretpostavkama Uprave, mogu uključivati rizike i neizvjesnosti koji mogu prouzrokovati materijalno odstupanje od ovdje sadržane izjave.

Engleska verzija izvještaja je prevod. Samo je srpska izvorna jezička verzija.

Addiko Bank a.d. Banja Luka niti bilo koja od njenih podružnica ili njenih predstavnika neće biti odgovorna po bilo kojem osnovu za bilo koju vrstu štete, gubitka, cijene ili troškova bilo koje vrste koji nastaju direktno/ili indirektno ili u vezi sa bilo kakvim korištenjem ovog izvještaja ili njegovih sadržaja ili inače proizilazi u vezi sa ovim dokumentom.

Ovaj izvještaj ne predstavlja preporuku ili poziv ili ponudu da se investira ili bilo koju investiciju ili drugi savjet ili bilo koje nagovaranje da se učestvuje u bilo kakvom poslu niti će se iko oslanjati na ove materijale u vezi sa bilo kojom ugovornom ili drugom obavezom, investicijom, itd.

Ako nije drugačije naznačeno, svi podaci su prikazani na nivou Addiko Bank a.d. Banja Luka (dalje u tekstu: Addiko banka ili Banka).

Tabele u ovom izvještaju mogu sadržavati zaokružene razlike.

Izveštaj Uprave

1. Osnovne informacije o Addiko banci

Addiko Bank a.d. Banja Luka član je Addiko Grupe, bankarske grupacije specijalizovane za poslovanje sa stanovništvom i malim i srednjim preduzećima (SME) na prostoru Centralne i Jugoistočne Evrope (CSEE). Addiko Grupa sastoji se od Addiko Bank AG, potpuno licencirane austrijske matične banke registrovane u Beču, Austrija, regulisane od strane Austrijske uprave za finansijska tržišta i Evropske centralne banke, kao i šest podružnih banaka, registrovanih i licenciranih za pružanje usluga u pet zemalja Centralne i Jugoistočne Evrope: Hrvatskoj, Sloveniji, Bosni i Hercegovini (gdje djeluju dvije banke: Addiko Bank Banja Luka i Addiko Bank Sarajevo), Srbiji i Crnoj Gori. Addiko banka je sa 31. decembrom 2020. godine opsluživala oko 140 hiljada klijenata, koristeći dobro rasprostranjenu mrežu od 28 poslovnica i digitalne bankarske kanale.

Na osnovu svoje strategije, Addiko Bank Banja Luka se ponovo pozicionirala kao bankarska grupacija specijalista u poslovanju sa stanovništvom i malim i srednjim preduzećima sa fokusom na rast kreditnih aktivnosti, kao i na uslugama platnog prometa (svoja “područja u fokusu”), nudeći potrošačke kredite za stanovništvo i kredite za obrtna sredstva za mala i srednja preduzeća, a koji se uglavnom finansiraju iz depozita stanovništva. Hipotekarno finansiranje od strane Addiko banke, finansiranje javnih institucija i velikih korporativnih klijenata (“područja koja nisu u fokusu poslovanja”) postepeno se smanjuju, obezbjeđujući likvidnost i kapital za postepeni rast u segmentu poslovanja sa stanovništvom i malim i srednjim preduzećima.

Addiko Bank Banja Luka pruža moderno korisničko iskustvo u skladu sa svojom strategijom jasnog, jednostavnog i direktnog bankarstva - koje podrazumijeva “fokus na bitno, efikasnost i jednostavnu komunikaciju”. Bankarski proizvodi i usluge su standardizovani, posebno u segmentu poslovanja sa stanovništvom i segmentu poslovanja sa malim i srednjim preduzećima, s ciljem poboljšanja efikasnosti, smanjenja rizika i održavanja kvaliteta aktive.

2. Opšte privredno okruženje

Usporavanje privrede u Evrozoni 2019. godine, vođeno proizvodnom krizom najvećim evropskim zemljama, ubrzo je preraslo u duboku depresiju nakon što se pandemija izazvana virusom Kovid 19 počela širiti u prvom kvartalu 2020. godine. Mjere zaključavanja zaustavile su evropske

ekonomije. Iako su mjere politika ublažile neke pritiske, a oporavak tokom ljeta nagovijestio mogućnost daljeg oporavka, nakon ublažavanja mjera nametnutih od strane vlasti, drugi talas zaraze u jesen brzo je promijenio ove izgledе. Plovidba kroz ovako jaku oluju pokazaće se kao popriličan izazov, naročito za ekonomije JIE zbog izrazite odlike krize koja nije u njenom intenzitetu, iako se može uporediti jedino sa posljednjom velikom depresijom 30-tih, već u činjenici da je kriza utoliko ozbiljnija u uslužnim djelatnostima zbog mjera socijalnog distanciranja. Ovaj atipični ciklični obrazac izložio je ekonomije koje zavise od turizma ranjivosti i ozbiljno uticao na izgledе zemalja u kojima Addiko posluje.

Glavni kanali uticaja za ove privrede mogu se podijeliti u dvije široke kategorije: (i) spoljnu - uključujući slabiju potražnju za izvoz, smanjenje direktnih stranih investicija (FDI), nižu stopu portfolia i priliva doznaka, manji broj turista; i (ii) unutrašnju - odražavajući nametanje ozbiljnih mjera zatvaranja i negativne indirektnе efekte. Ovi faktori srušili su prosječan rast na ciljnim tržištima za gotovo 10%, sa 3,2% u 2019. godini na -6,4% u 2020. godini. Najveći pad zabilježila je Hrvatska (procijenjena na -9,4%), a slijedi je Crna Gora (-9,0%) i Slovenija (-6,7%). Isto je donekle ublaženo u Srbiji (-2,0%) i Bosni i Hercegovini (-5,0%).

S druge strane, koordinisani fiskalni odgovor i obimna likvidnost koju su pružale centralne banke širom Evrope stabilizovali su kretanje na tržištu rada, pomogli da se kamatne stope drže na niskom nivou i da se dinamika cijena priguši. To važi i za zemlje u kojima posluje Addiko. Činjenica da svi oni, uz izuzetak Srbije, imaju kurs evra ili fiksni devizni kurs stope, samo doprinosi lakšem oslikavanju efekata politike ECB. Međutim, homogenost grupa nije u potpunosti uočljiva tokom ove krize, ni u oslabljenim privredama ni u uspostavljanju politika svake od ovih zemalja.

U Bosni i Hercegovini (BiH), pandemija izazvana virusom Kovid 19 ozbiljno se odrazila na privatnu potrošnju, koja čini gotovo 75% BDP-a zemlje. Agencije za bankarstvo BiH najavile su šestomjesečni moratorijum na otplatu kredita za restruktuiranje kreditnih aranžmana fizičkim i pravnim licima u u svjetlu ekonomskog pada izazvanog pandemijom. Od 2021. godine se može očekivati da će investicije ponovo rasti u svjetlu odloženih javnih projekata kao što je proširenje energetske i transportne infrastrukture zemlje. To će realno pomoći realnom rastu BDP-a da sljedeće godine ostvari oko 3%, ali će i dalje biti

među najslabijima u regionu, što će između ostalog odražavati konzervativniji stav po pitanju politike i posebno manje prostora za fiskalne podsticaje, istovremeno povećavajući oslanjanje zemlje na stranu pomoć i kredite.

Pandemija izazvana virusom Kovid 19 duboko je uticala na ekonomski rast Crne Gore u 2020. godini, jer je turizam najznačajniji stub privrede te zemlje sa udjelom od oko 22% BDP-a i prihodom od turizma u iznosu od 1,1 - 1.3 milijarde EUR. Turizam stvara direktno i indirektno ukupno oko 36.000 radnih mjesta i samim tim petinu svih zaposlenosti. Pored turizma, Crna Gora računa i na svoju sve veću ulogu huba za promet električnom energijom između Balkana i Italije, ali na to utiče privremeno zaustavljanja velikih investicionih projekata u energetskom i građevinskom sektoru izazvanih virusom Kovid 19. Očekuje se da će se BDP zemlje smanjiti za 9% u 2020. godini, uz solidan oporavak od 5% u 2021. godini. U julu Centralna banka je objavila da su banke dužne da odobre moratorijum dužnicima iz sektora turizma zemlje, kao i iz sektora poljoprivrede, šumarstva i ribolova. Najavljeni moratorijum aktiviran je od septembra 2020. godine i trajeće do avgusta 2021. Moratorijum je dostupan zajmoprimcima koji ne dospijevaju u otplati kredita duže od 90 dana i čiji krediti od 31. decembra 2019. godine nisu klasifikovani kao neprihodujuća imovina.

Najblaže posljedice ove izrazito duboke recesije izazvane ovom pandemijom osjetile su se u Srbiji, koja je već u prvom talasu u prvoj polovini 2020. godine pokazala zadovoljavajuću elastičnost. Relativno dobri rezultati djelimično su takvi zbog fiskalne politike, uključujući šeme kreditnih garancija i kreditne linije za preduzeća, direktnu novčanu podršku stanovništvu, kao i moratorijum na otplatu kredita, koji je trajao ukupno 5 mjeseci, a koristilo ga je oko dvije trećine klijenata. Pored toga, Srbija je proširila ekonomsku interakciju sa partnerima izvan EU, prvenstveno Kinom. Iako je postignut određen napredak u reformama poreske uprave i privatizaciji državnih banaka, druge strukturne reforme javne uprave i državnih preduzeća slabo su napredovale. Ipak, čini se da industrijski sektor i privatna potrošnja ostaju prilično snažni i izvjesno je da će se pokazati kao važni pokretači budućeg rasta.

3. Osnovne informacije o rezultatima u pogledu zarade

Poslovanje u 2020. godini obilježeno je virusom Kovid 19, što je pokazano rezultatima Banke.

Addiko banka je prijavila operativni rezultat u iznosu od 6.842 hiljada BAM na kraju 2020. godine. To je za 1.136 hiljada niže u odnosu na 2019. godinu (2019: 7.978 hiljada BAM). Operativni rezultat odražava stabilan razvoj poslovanja uprkos krizi izazvanoj virusom Kovid 19, uz vanredni prihod (prodaja dužničkih hartija od vrijednosti) i uspješno upravljanje troškovima. Na rezultat nakon poreza u iznosu od -8.005 hiljada (2019: 6.720 BAM) uticao je značajan porast ispravki vrijednosti pretežno povezan sa makroekonomskim očekivanjima zbog virusa Kovid 19.

Banka je uspješno održala svoj snažni kvalitet imovine i pooštrila je kriterijume osiguranja, preferirajući održivi kvalitet portfolia u odnosu na rast novih plasmana i volumena. Krediti u fokus segmentima su stabilni, pri čemu krediti fizičkih lica i malih i srednjih preduzeća iznose 223.671 hiljada BAM od bruto prihodujućih kredita (2020: 76%). Banka ima ograničenu izloženost prema industrijskim sektorima koji se smatraju osjetljivim na Kovid 19. Odnos neprihodujućih (NPL) kredita (zasnovanih na CRB) od 6,1% (2019: 7,0%) i pokrivenost rezervisanjima za neprihodujuće (NPL) kredite u iznosu od 89,1% (2019: 87,9%) odražavaju efikasnost uspostavljenih politika osiguranja, strogo praćenje rizika kao i snažnu naplatu potraživanja.

4. Odgovor na pandemiju izazvanu virusom Kovid 19

4.1. Podrška klijentima

Pandemija izazvana virusom Kovid 19 ima neviđene posljedice širom svijeta, kako na ljude tako i na privrede. Pandemija je navela vlade u zemljama u kojima Banka posluje da preduzmu osnovne mjere poput zatvaranja preduzeća i restrikcije u pogledu društvenih kontakata, koje su snažno uticale na društvene i ekonomske aktivnosti.

Klijenti ostaju prioritet Addiko banci tokom ove krize i sproveden je niz cjelokupnih mjera za podršku stanovništvu i poslovnim licima. Addiko Bank Banja Luka pokrenula je namjenske marketinške kampanje kako bi klijente podsjetila na fleksibilnost i usluge koje se nude uz korištenje Addiko Mobile, usluge dostupne iz udobnosti

njihovih domova. U ovim vremenima neizvjesnosti, Banka nastoji da održi pristup po kojem je klijent na prvom mjestu. Sve usluge Addiko banke prilagođene su potrebama klijenata, sa dodatnim fokusom na zdravlje i bezbjednost. Banka nudi klijentima odgovarajući podsticaj da svoje bankarske transakcije obavljaju od kuće putem digitalnih usluga ili da koriste svoje beskontaktno Addiko kartice.

Pored toga, u fiskalnoj godini odobreno je 1.252 moratorijuma na obaveze plaćanja, od kojih je 114 još uvijek bilo aktivno na dan 31. decembar 2020. godine. Više informacija dato je u Napomeni (58.9.3.) Kreditni rizik (rizik neplaćanja druge strane), pod naslovom Moratorijum zbog virusa Kovid 19.

4.2. Operativna stabilnost

Banka je sprovela sve mjere kako bi pružila bezbjedno okruženje u poslovnica za zaposlene i klijente te obezbijedila najprikladniji način pružanja usluge klijentu, čak i uz najstrože mjere, uz ograničeno kretanje. U poslovnica su sprovedene sljedeće mjere: radno vrijeme je smanjeno u skladu sa domaćim zakonskim propisima, sve poslovnice opremljene su kako bi sproveli mjere fizičke distance, uključujući separatore pleksiglasa, i sanitarne mjere za zaštitu osoblja i klijenata. Addiko banka je kroz ove mjere svojim zainteresovanim stranama omogućila dostupnost ključnih usluga tokom krize izazvane virusom Kovid 19.

5. Korporativno upravljanje

5.1. Uprava

Dana 1. oktobra 2020. godine, Nadzorni odbor imenovao je gospodina Srđana Kondića za predsjednika Uprave Addiko Bank Banja Luka, a 18. decembra 2020. godine gospodina Slađana Stanića za člana Uprave zaduženog za rizike i finansije.

6. Transformacija u pravcu prodaje van poslovnice i digitalnog razvoja

6.1. Dobro korisničko iskustvo sa efikasnom transformacijom distribucije

Addiko banka svojim klijentima, fizičkim licima, pristupa prvenstveno putem poslovnica i tokom narednih godina

očekuje povećanje doprinosa od alternativnih kanala prodaje i komunikacija sa klijentima (asistirana on-line prodaja, otvaranje računa online, timovi mobilnih prodavača prisutnih na radnom mjestu klijenta tzv. Bank at work specijalisti), naročito u udjelu potrošačkih kredita koji se iniciraju i prodaju putem digitalnih kanala sa učešćem od 12% i 40% Bank@Work učešća.

Addiko banka je posvećena ispunjavanju bankarskog obećanja o pružanju jasnog, jednostavnog i direktnog bankarstva i obezbjeđenju dobrog korisničkog iskustva. Važan dio ovog cilja je dalji razvoj i integracija digitalnih kanala Banke na svim mjestima gdje se ostvaruje komunikacija sa klijentima.

U skladu s tim, Addiko banka je započela proces transformacije svog modela distribucije kako bi usko pratila kontinuirani razvoj potreba tržišta i klijenata.

Na tržište je uvedena ciljana kombinacija kanala u skladu sa obećanjima o pogodnosti i jednostavnosti koje Addiko banka daje svojim klijentima. Digitalne mogućnosti Banke stalno se razvijaju sa misijom da poboljšaju i obogate korisničko iskustvo na mobilnoj aplikaciji i na platformi za internet bankarstvo, kao i da ponude digitalna rješenja za dobijanje kredita.

Grupa, takođe, ostvaruje korist zahvaljujući jednoj od svojih najboljih sposobnosti: transformisanje klasične uloge zaposlenog u poslovnici u složeniju, podsticanje zaposlenih da izađu iz poslovnice i osplužuju klijente na njihovom radnom mjestu. Pod oznakom Bank@Work, tim sastavljen od najboljih prodavača Addiko banke, koristeći mobilnu tehnologiju, stalno isporučuje obećanje o pogodnosti hiljadama klijenata svakog mjeseca, u okviru cijele Addiko Grupe. Klijenti primaju savjet u vezi sa svojim finansijskim potrebama, mogu da otvore tekuće račune, naruče debitne kartice, podnesu zahtjev za kredite ili kreditne kartice i dobiju odobrenje za kredit na licu mjesta. Tokom 2020. godine, većina aktivnosti Bank@Work obavljala se koristeći alternativne kanale za sigurnu komunikaciju sa klijentima poput elektronske pošte, telefonskih poziva i, najvažnije, vebinara.

6.2. Digitalna transformacija

Uspjesi Addiko banke u proteklim godinama bili su u velikoj mjeri omogućeni zahvaljujući tome što je digitalna strategija bila ključni dio poslovne strategije, a istovremeno je vodila i podržavala promjenu odražavajući

transformaciju u bankarskom poslovanju i u očekivanju klijenata.

U svom svakodnevnom bankarskom poslovanju, Addiko banka teži da se razlikuje od konkurencije kroz vrhunske online i mobilne bankarske usluge, inovativne bankarske kanale i inovativne načine pomaganja klijentima u upravljanju svojim dnevnim finansijskim potrebama, na primjer pružaju im mogućnost korištenja različitih načina plaćanja.

Klijenti Addiko banke mogu da obavljaju transakcije digitalnog bankarstva kroz ponude digitalnog bankarstva Addiko banke, i oni koji nisu klijenti Banke mogu da saznaju više informacija i podnesu zahtjev za potrošačke proizvode Addiko banke putem posebne stranice Addiko banke za kreditno poslovanje, koja sadrži interaktivne kalkulatora, obrasce za kontakt informacije i višekanalnu platformu za akviziciju / četbot, gdje se vode dijalozi sa prodajom usmjereni na proizvode koje se nude na određenom tržištu.

Addiko banka je posebno fokusirana na prodaju standardizovanih proizvoda (neosigurani krediti i paketi računara) putem digitalnih kanala, u skladu sa određenim ograničenjima pojedinačnih tržišta. Proizvodi su dostupni putem digitalnih kanala, omogućavajući simulacije, gdje je to moguće, te "end-to-end" prodaje tamo gdje je to zakonski moguće. U Addiko banci Banja Luka uveden je najsavremeniji sistem obrade zahtjeva za kredit u kombinaciji sa mehanizmom za donošenje odluka o kreditu. Dostavljanje sadržaja putem društvenih medija, održavanje redovne komunikacije putem digitalnih tehnologija, i implementacija karakteristika poput plaćanja putem Vibera, četbota, dizajna poslovnica koji je kompatibilan sa digitalnim dobom - sve te karakteristike doprinose jačanju digitalne dimenzije brenda Addiko banke, kao i dostupnosti i pogodnosti klijenata.

Digitalna transformacija kroz stvaranje novih digitalnih mogućnosti i dalje ostaje jedna od ključnih strateških ciljeva Banke. Addiko nastavlja da ulaže u digitalna rješenja kao suštinski temelj za unapređenje poslovanja, pogodnosti i ponudi vrijednosti zasnovanoj na brzini. U segmentu poslovanja sa stanovništvom učešće potrošačkih kredita koji su prodani digitalnim putem poboljšano je na 7,5% u 2020. godini, dok je doprinos Bank@Work narastao na 32%.

6.3. IT strategija

Iako nastavljaju sa podržavanjem pokretanja mobilnih inicijativa, Informacione tehnologije snažno su usmjerene na stabilizaciju i optimizaciju infrastrukture i pružaoa usluga koje Addiko banka angažuje. Ovim se pomaže da se poboljša iskustvo i zadovoljstvo klijenata, kao i da se troškovi usluga optimizuju.

Aktivnosti na optimizaciji u oblasti podataka i kvaliteta podataka pružice osnov za dalje inovacije u pogledu podataka za bankarsku grupaciju, omogućavajući bolje ciljne usluge i proizvode za ključne segmente klijenata. Povećana ulaganja u alate i procese sajber bezbjednosti u IT okruženju, počev od infrastrukturnih aktivnosti na poboljšanju alata i procesa za otkrivanje i ublažavanje prijetnji, će dovesti do višeg stepena bezbjednosti za Banku i njene klijente.

Sve navedene aktivnosti sprovode se uz strogo pridržavanje i poštovanje zakonskih okvira kojima se uređuje infrastruktura finansijskog sistema.

Digitalni razvoj će u 2021. godini nastaviti sa daljim razvojem sistema kojima se omogućava ponuda bankarskih proizvoda u digitalnom svijetu, sa jasnim naglaskom na gotovinske kredite. Promjene i nove implementacije planiraju se u svim segmentima automatizovanih sistema obrade kredita, proširujući se na front-end rješenja koja nude glatko i neometano korisničko iskustvo, imajući u vidu krajnji cilj - ponudu najboljih bankarskih rješenja za postojeće i nove klijente.

Novopostavljena struktura razvoja informacionih tehnologija omogućice snažnije fokusiranje na razvoj digitalnih proizvoda uz mnogo bolju sinergiju između razvojnih timova. Sa novim pristupom razvoju (hakaton, kombinacija agilnih metodologija, itd.), nova struktura će omogućiti da se novi proizvodi i kanali plasiraju na tržište u kraćem vremenskom roku kao i efikasnije nadogradnje postojećih.

6.4. Poslovnice

Na kraju 2020. godine, Addiko Bank Banja Luka poslovala je kroz ukupno 28 poslovnica. Ova fizička distribucija je optimalne veličine za sprovođenje strategije Addiko banke u segmentu poslovanja sa stanovništvom i malim i srednjim preduzećima, u smislu sve veće sklonosti klijenata prema digitalnim kanalima.

7. Finansijski razvoj Banke

7.1. Detaljna analiza objavljenog rezultata

000 BAM

	01.01. - 31.12.2020.	01.01. - 31.12.2019.	(%)
Neto bankarski prihod	38.345	37.555	2,1%
Neto prihod od kamata	25.699	25.035	2,7%
Neto prihod od naknada i provizija	12.646	12.520	1,0%
Neto rezultat od finansijskih instrumenata	133	317	-58,0%
Ostali operativni rezultat	-4.175	-1.539	>100%
Prihod iz redovnog poslovanja	34.303	36.333	-5,6%
Rashod iz redovnog poslovanja	-27.461	-28.355	-3,2%
Operativni rezultat	6.842	7.978	-14,2%
Ostali rezultat	-2.532	-731	>100%
Troškovi kreditnih gubitaka finansijske imovine	-14.916	-543	>100%
Rezultat prije poreza	-10.606	6.704	>100%
Porez na dobit	2.601	16	>100%
Rezultat nakon poreza	-8.005	6.720	>100%

Rezultat nakon poreza iznosi -8.005 hiljada BAM. Osnovni razlozi za negativan rezultat su visoki troškovi kreditnih gubitaka kao i knjiženje jednokratnih efekata u 2020. godini.

Neto prihodi od kamata povećali su se u 2020. godini sa 25.035 hiljada BAM na kraju 2019. godine, za 664 hiljada, ili 2,7%, na 25.699 hiljada BAM na kraju 2020. godine. Ovo je prvenstveno posljedica povećanja kamatnog prihoda u 2020. godini sa 31.753 hiljada BAM na kraju 2019. godine, na 31.806 hiljada BAM. Kovid 19 uticao je na nove kreditne plasmane u fokus segmentima i planiranog smanjenja portfelja koji nije u fokusu, ali još uvijek nije uticao na redovni prihod od kamata postojećih klijenata, jer isti pokazuje porast od 53 hiljade BAM. Taj razvoj odražava povećanje redovnog prihoda od kamata u fokusnim područjima kreditiranja fizičkih lica i malih i srednjih preduzeća, čime je kompenzirano smanjenje prihoda od kamata u nefokusnim područjima, odnosno hipotekarnih kredita i javnog finansiranja. Troškovi kamata smanjili su se sa -6.718 hiljada na kraju 2019. godine, za 611 hiljada, na -6.107 hiljada BAM na kraju 2020. godine, uglavnom zbog nižih kamatnih troškova za depozite klijenata uslijed kontinuiranog upravljanja cijenama u pogledu oročenih depozita i prilagođavanja uslovima na tržištu. Neto kamatna marža iznosila je 311 bp na kraju 2020, dok je u 2019. godini iznosila 306 bp. Prosječna kamatna stopa na kredite klijentima smanjila se sa 549 bp na kraju 2019. godine, za 22bp na 527 bp na kraju 2020. godine. Prosječna kamatna stopa na depozite klijenata smanjila se sa 94 bp na kraju 2019. godine, za 13 bp na 81 bp na kraju 2020. godine.

Neto prihod od naknada i provizija povećao se sa 12.520 hiljada BAM u 2019. godini, za 126 hiljada BAM, ili 1%, na 12.646 hiljada BAM u 2020. godini. To je prvenstveno rezultat povećanja prihoda od naknada i provizija sa 15.773 hiljada BAM na kraju 2019. godine, za 295 hiljada BAM, na 16.068 hiljada BAM na kraju 2020. godine. Prihod od održavanja tekućih računa, naknade vezane za kredite i platne transakcije pokazuju povećanje. Najveći rast prihoda zabilježen je u segmentu fizičkih lica. S druge strane, prihod od provizija po kartičarstvu i deviznim transakcijama je smanjen, prije svega zbog krize uzrokovane virusom Kovid 19 i značajnim smanjenjem korištenja kartica klijenata.

Neto rezultat od finansijskih instrumenata se smanjio za -184 hiljada BAM ili -58% u odnosu na prethodnu godinu. Ovo smanjenje je rezultat nestabilnosti tržišta deviza i obveznica izazvanih pandemijom Kovid 19.

Ostali operativni rezultat, kao zbir ostalih operativnih prihoda i operativnih troškova, smanjen je sa -1.539 hiljada BAM na kraju 2019. godine, za -2.636 hiljada BAM, na -4.175 hiljada BAM na kraju 2020. godine. Ovo je prvenstveno uzrokovano umanjnjem vrijednosti imovine stečene u postupku prinudne naplate u iznosu od -1.049 hiljada BAM usljed primjene odluke regulatora kojom je propisano da se vrijednost stečene imovine mora umanjiti ako je Banka ne proda u periodu od tri godine te dodatno uzrokovano rashodom potraživanja po osnovu kartičnog poravnanja u iznosu od -1.106 hiljada BAM.

Operativni troškovi smanjili su se sa -28.355 hiljada BAM na kraju 2019. godine, za -894 hiljada BAM, na -27.461 hiljada BAM na kraju 2020. godine. Ovo smanjenje

je rezultat kontinuiranog odgovornog upravljanja svim kategorijama troškova.

Troškovi zaposlenih i ostali administrativni troškovi smanjeni su gotovo 5% u odnosu na 2019. godinu, dok su troškovi amortizacije porasli za 7,1% kao rezultat posvećenosti Banke poboljšanju bankarskih aplikacija.

Ostali rezultat povećan je sa -731 hiljada BAM na kraju 2019. godine, za -1.801 hiljada BAM, na -2.532 hiljada BAM na kraju 2020. godine, prije svega zbog umanjena vrijednosti nematerijalne imovine i rezervisanja za potencijalni negativni ishod pravnog spora.

Troškovi kreditnih gubitaka na finansijskoj imovini značajno su povećani u odnosu na kraj 2019. godine,

uglavnom zbog pandemije izazvane virusom Kovid 19, kao rezultat ažuriranja makroekonomskih scenarija koji se koriste za izračunavanje očekivanog kreditnog gubitka (ECL), koji je izveden imajući u vidu najnovije makroekonomske prognoze Bečkog instituta za međunarodne ekonomske studije.

Porez na dobit povećan je u 2020. godini u iznosu od 2.601 hiljada BAM (na kraju 2019. godine: 16 hiljada) i uključuje očekivani uticaj pandemije izazvane virusom Kovid 19 na buduću profitabilnost Banke. Detaljno obrazloženje dato je u Napomeni 39.

7.2. Detaljna analiza izvještaja o finansijskom položaju

000 BAM

	31. 12. 2020.	31. 12. 2019.	(%)
Novac i novčana sredstva	157.596	162.536	-3,0%
Finansijska imovina koja se drži za trgovanje	0	1	-100,0%
Kreditni i potraživanja	560.323	574.424	-2,5%
Kreditni i potraživanja od kreditnih institucija	3.267	9.871	-66,9%
Kreditni i potraživanja od klijenata	557.056	564.552	-1,3%
Investicije u hartije od vrijednosti	58.674	62.176	-5,6%
Materijalna imovina	27.869	28.174	-1,1%
Nematerijalna imovina	6.769	6.561	3,2%
Poreska imovina	3.533	1.424	>100%
Kratkoročna poreska imovina	1.424	1.424	0,0%
Odložena poreska imovina	2.109	0	>100%
Ostala imovina	3.946	6.290	-37,3%
Imovina namijenjena prodaji	399	592	-32,6%
Ukupna imovina	819.109	842.178	-2,7%

Izvještaj o finansijskom položaju Addiko banke pokazuje solidnu kamatnu strukturu imovine: oko 68% imovine predstavljaju krediti klijenata, od kojih većina pripada fokusnom području. Pored toga, značajan dio imovine predstavljaju novac i novčana sredstva i obveznice. Na osnovu izvještaja o finansijskom položaju, strategija Addiko nastavila je da mijenja strukturu poslovanja sa hipotekarnog kreditiranja i javnog finansiranja sa niskom maržom, prema kreditiranju stanovništva i malih i srednjih preduzeća (SME) sa dodatnom vrijednošću. To pokazuje učešće ova dva segmenta od 76% bruto vrijednosti prihodujućih kredita na kraju 2020. godine. **Ukupna imovina** Banke u iznosu od 819.109 hiljada BAM na dan 31. decembra 2020. godine smanjena je za 23.069 hiljada BAM ili -2,7% u odnosu na nivo na dan 31. decembra 2019. godine (842.178 hiljada BAM).

Novac i novčana sredstva smanjena su za 4.940 hiljada BAM na 157.596 hiljada na dan 31. decembra 2020. godine (2019: 162.536 hiljada BAM).

Ukupni krediti i potraživanja smanjeni su na 560.323 hiljada BAM sa 574.424 hiljada BAM na kraju 2019. godine:

- Krediti i potraživanja od kreditnih institucija (neto) smanjeni su za -6.604 hiljada BAM na 3.267 hiljada BAM (2019: 9.871 hiljada BAM).
- Krediti i potraživanja od klijenata (neto) smanjeni su za -7.496 hiljada BAM na 557.056 hiljada BAM.

Promjena je bila uglavnom u segmentima koji nisu u fokusu, na hipotekarnim kreditima.

Uprkos činjenici da je Banka ostvarila značajan rast u posljednjem kvartalu 2020. godine, porast plasmana nije bio dovoljan da nadoknadi pad koji se dogodio u drugom i trećem kvartalu izazvan pandemijom virusa Kovid 19.

Investicione hartije od vrijednosti smanjene su 3.502 hiljada BAM zbog redovne otplate obveznica u 2020.

Materijalna imovina smanjena je za 1,1% kao posljedica redovne amortizacije.

Nematerijalna imovina porasla je za 3,2% kao rezultat posvećenosti Banke da poboljša bankarske aplikacije.

Poreska imovina povećana je više od dva puta kao rezultat ponovne procjene odloženih poreskih sredstava uglavnom po osnovu rezervisanja za kreditne rizike za nivo kreditnog rizika 1. Više informacija prezentovano je u Napomeni 39.

Ostala imovina smanjena je sa 6.290 hiljada BAM na kraju 2019. godine, za -2.344 hiljada BAM, na 3.946 hiljada BAM na kraju 2020. godine, uglavnom zbog smanjenja imovine stečene u postupku prinudne naplate potraživanja uslijed njene prodaje i, s druge strane, usljed ranije navedenog umanjenja vrijednosti imovine u skladu sa odlukom regulatora.

000 BAM

	31.12.2020.	31.12.2019.	(%)
Finansijske obaveze za trgovanje		3	-100%
Finansijske obaveze vrednovane po amortizovanom trošku	663.201	672.644	-1,4%
Depoziti kreditnih institucija	29.077	27.925	4,1%
Depoziti klijenata	574.760	577.629	-0,5%
Obaveze po kreditima	47.174	56.196	-16,10%
Ostale finansijske obaveze	12.190	10.894	11,9%
Rezervisanja	4.553	4.754	-4,2%
Poreske obaveze		440	-100%
Ostale obaveze	2.488	3.136	-20,7%
Kapital	148.867	161.201	-7,7%
Ukupno kapital i obaveze	819.109	842.178	-2,7%

Na strani pasive, **finansijske obaveze vrednovane po amortizovanom trošku** neznatno su smanjene na 663.201 hiljada BAM u odnosu na 672.644 hiljada BAM na kraju 2019. godine:

- **Depoziti kreditnih institucija** u povećani su u 2020. godini za 4,1% dok su obaveze po kreditima smanjene za čak 16,1% kao rezultat redovne otplate.
- **Depoziti klijenata** smanjeni su za 0,5% u poređenju sa 2019. godinom. Depoziti segmenta fizičkih lica povećan je za 6.625 hiljada BAM ili 1,6% dok je segment pravnih lica smanjen za 9.494 hiljada BAM ili 6,1%
- **Ostale finansijske obaveze** povećane su sa 10.894 hiljada BAM na kraju 2019. godine na 12.190 hiljada BAM na kraju 2020. godine. Povećanje se uglavnom odnosi na obaveze prema dobavljačima i obaveze za unaprijed plaćene kredite koji su usklađeni početkom 2021. godine.

Rezervisanja su neznatno smanjena u 2020. godini, uglavnom zbog promjene u rezervisanjima po sudskim sporovima.

Promjene u **poreskim obavezama** posljedicom ponovne procjene odloženih poreskih sredstava na privremenim razlikama. Naime, odloženi porez iskazuje se na neto osnovi.

Ostale obaveze smanjene su u iznosu od 648 hiljada BAM ili 20,7% u odnosu na kraj 2019. godine, uglavnom zbog razgraničenja.

Kapital je smanjen kao posljedica rezultata tekuće godine i 4.511 hiljada BAM početnih efekata primjene odluke Agencije za bankarstvo o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka. Uprkos tome, kapitalna pozicija Banke ostaje snažna. Adekvatnost ukupnog kapitala je 22,5%, što je znatno iznad propisanog minimuma (14,5%).

8. Analiza nefinansijskih ključnih pokazatelja uspješnosti

Kada je riječ o nefinansijskim ključnim pokazateljima uspješnosti, pogledajte posebno objavljeni konsolidovani nefinansijski izvještaj Grupe.

9. Sistem interne kontrole za računovodstvene procedure

Addiko banka ima sistem interne kontrole (SIK) za računovodstvene procedure, u kojem su odgovarajuće strukture i procesi definisani i sprovedeni u cijeloj organizaciji.

Cilj sistema interne kontrole Addiko banke je da se obezbijedi djelotvorno i efikasno poslovanje, odgovarajuća identifikacija, mjerenje i ublažavanje rizika, razumno vođenje poslovanja, pouzdanost prijavljenih finansijskih i nefinansijskih informacija, interno i eksterno, te usklađenost sa zakonima, propisima, regulatornim zahtjevima i internim propisima i odlukama.

Sistem interne kontrole sastoji se od niza pravila, procedura i organizacionih struktura kojima je cilj da:

- obezbijede sprovođenje korporativne strategije,
- postignu djelotvorne i efikasne korporativne procese,
- očuvaju vrijednost korporativne aktive,
- obezbijede pouzdanost i integritet računovodstvenih i upravljačkih podataka,
- obezbijede da je poslovanje u skladu sa svim važećim pravilima i propisima.

Posebni ciljevi u odnosu na računovodstvene procedure Addiko banke su da SIK obezbijedi da se sve poslovne transakcije odmah evidentiraju, ispravno i na jedinstven način. Sprovođenje sistema interne kontrole u odnosu na proces finansijskog izvještavanja takođe je utvrđeno internim pravilima i propisima.

Sistem interne kontrole Banke izgrađen je na procesno orijentisanom pristupu. Addiko banka upravlja kontrolnim aktivnostima kroz procesnu dokumentaciju koja uključuje praćenje i dokumentovanje svakog procesa, uključujući informacije o toku procesa prema internim smjernicama za upravljanje procesima.

Redovno se prati ukupna efikasnost internih kontrola. Praćenje ključnih rizika dio je dnevnih aktivnosti Addiko banke, kao i periodične procjene od strane poslovnih linija, funkcija interne kontrole, upravljanja rizikom, usklađenosti poslovanja i interne revizije.

Uspostavljeno je redovno praćenje sistema interne kontrole te pravovremeno izvještavanje o nedostatku interne kontrole i eskalaciji problema ka zainteresovanim stranama (npr. odborima). Nedostaci interne kontrole, bilo da su prepoznati od strane poslovne linije, interne revizije, ili drugih kontrolnih funkcija, blagovremeno se prijavljuju odgovarajućem nivou upravljanja na dalje odlučivanje i odmah se razmatraju.

Interna revizija obavlja nezavisne i redovne provjere usklađenosti poslovanja sa zakonskim odredbama i internim pravilima.

Sam sistem interne kontrole nije statičan već se stalno prilagođava okruženju koje se mijenja. Sprovođenje sistema interne kontrole u osnovi se temelji na integritetu i etičkom ponašanju zaposlenih. Uprava i rukovodstvo Banke aktivno i svjesno prihvataju svoju ulogu vođenja primjerom promovisući visoke standarde etike i integriteta te uspostavljanjem kulture rizika i kontrole unutar organizacije koja naglašava i pokazuje zaposlenima na svim nivoima važnost internih kontrola.

10. Istraživanje i razvoj

Addiko banka ne sprovodi aktivnosti istraživanja i razvoja.

11. Srednjoročni ciljevi i izgledi za 2021. godinu

11.1. Srednjoročni ciljevi

Addiko banka ažurirala je svoje srednjoročne ciljeve kako bi odražavali uticaje vezane za zarazu korona virusom (Kovid 19), pri čemu se očekuje da će na srednjoročne ciljeve pandemija izazvana virusom Kovid 19 uticati u smislu kašnjenja u pogledu vremena, a ne suštinski.

Slijedeći usvojen petogodišnji plan i jasan uticaj vezan za Kovid 19, Uprava i Nadzorni odbor Addiko banke odlučili su se za sljedeće srednjoročne ciljeve za 2025. godinu, počev od poslovne 2021 godine:

- kontinuirano prebacivanje učešća kredita sa “ne-fokusnih” na “fokus segmente” od oko 85% (prethodno > 72%),
- Neto kamatna marža od oko 3,7% (prethodno oko 3,1%),
- Rast neto prihoda od naknada i provizija od oko 8,7% CAGR od 2021 do 2025 (prethodno oko 1%),
- Omjer prihoda i troškova oko 46% (prethodno oko 71%),
- Trošak rizika (neto kredita) oko 1,4% (prethodno oko 1,8%),
- Povrat na materijalni kapital 7,1% (prethodno oko -5,5%),
- Stopa adekvatnosti kapitala >17%,
- Omjer kredita i depozita < 100% (prethodno oko 92%),

11.2. Izgledi za 2021. godinu

Pandemija izazvana virusom Kovid-19 dovela je do visokog stepena nesigurnosti, koja ne samo da uveliko otežava predviđanje budućih kretanja, već štetno utiče na poslovne odluke privatnih agenata i politike u pokušaju prilagođavanja novim neočekivanim ishodima. Ovo može da ugrozi sposobnost dužnika da servisiraju svoje kredite i da im oteža da ostvare svoja očekivanja, što će vjerovatno dovesti do porasta tenzija na finansijskim tržištima. Iako postoji dokaz da su ograničenja u lancu snabdijevanja širom Evrope brzo nestala, potražnja se neće istom brzinom vratiti, a postoji i zabrinutost da bi loša iskorištenost kapaciteta mogla da ometa investicije, doprinoseći strahu od umanjene privredne aktivnosti čak i bez novih mjera potpunog zatvaranja.

Uopšteno govoreći, do druge polovine 2021. godine očekuje se relativno čvrst i ujednačen povratak, koji će dovesti godišnju stopu rasta na prosječnih 4,5% (Hrvatska i Crna Gora rastu čak 5,0%, Slovenija i Srbija 4,7% i 4,5%, a Bosna i Hercegovina će najvjerovatnije doživjeti nešto sporiji tempo oporavka, oko 3,1%). Srednjoročni izgledi donose marginalno usporavanje ovog oporavka u stopi rasta te konvergenciju na dugoročniji put, stabilizujući pokazatelje tržišta rada i, samim tim, privatnu potrošnju. Ova kretanja će u određenoj mjeri odražavati ciklični obrazac privreda u evrozoni, i dok će u prosjeku i dalje

postojati neka pozitivna razlika između rasta u regionu i rasta u evrozoni, taj jaz će se smanjiti u fazi oporavka. To znači i da se ne mogu očekivati pritisci potražnje i da će, uz kontinuirani prilagodljivi monetarni okvir, dinamika inflacije ostati umjerena.

S obzirom na jasan fokus Addiko banke na Republiku Srpsku, njeni rezultati su čvrsto vezani za zdravlje privrede u ovom entitetu. Shodno tome, uz očekivanja da će u zemljama u kojima posluje doći do skromnog rasta, Addiko banka očekuje da će se aktivnosti na novom generisanju kredita početi oporavljati u finansijskoj godini 2021. Međutim, slabija aktivnost u pogledu kreditnih plasmana u finansijskoj godini 2020 te kontinuirano izazovno okruženje po pitanju kamata izvršice dodatni pritisak na operativni prihod. S druge strane, disciplina Grupe u vezi sa troškovima obezbijediće da operativni troškovi za 2021. godinu nastave sa trendom pada proteklih godina.

Pored toga, očekuje se da će cjelokupno usporavanje privrede imati negativan uticaj na postojeći kvalitet kreditnog portfolia. Iako paketi pomoći država i moratorijumi koji se uvode na tržišta pružaju pomoć građanima i preduzećima, donekle ublažavajući negativne efekte na privredu, oni takođe komplikuju pravovremeni odraz mogućeg pogoršanja kreditnih portfolia.

Razvoj troškova rizika u konačnici će zavistiti od težine poremećaja u privrednim aktivnostima vezanim za Kovid 19.

Sa aspekta likvidnosti, Banka i dalje ima veoma snažnu poziciju i uticaji pandemije nisu prouzrokovali značajne odlive likvidnosti. Čak i ako bi se u budućnosti desio neki veoma nepovoljan scenario likvidnosti, Banka ima dovoljne rezerve likvidnosti u obliku plasmana kod Centralne banke i plasmane na tržištu novca.

Banka je uvjerena da će kontinuirano fokusiranje na kreditiranje stanovništva i malih i srednjih preduzeća kao i usluge platnog prometa (“područja u fokusu”) u Republici Srpskoj i njeno rigorozno zalaganje za digitalnu transformaciju umanjiti negativne uticaje trenutne ekonomske situacije.

Banja Luka, 22. mart 2021. godine
Addiko Bank a.d.

UPRAVA

Srđan Kondić
(Predsjednik)

Slađan Stanić
Član Uprave

Boštjan Pečenko
Član Uprave

Finansijski izvještaji

I. Izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti	14
II. Izvještaj o finansijskom položaju	16
III. Izvještaj o promjenama u kapitalu	17
IV. Izvještaj o novčanim tokovima	18
V. Sažete napomene	19
Društvo	19
Računovodstvene politike	19
(1) Osnove pripreme i izjava o usaglašenosti	19
(2) Promjene u prezentaciji finansijskih izvještaja	22
(3) Primjena izmjena i dopuna novih standarda	24
(4) Standardi korišteni za uporedni period	27
(5) Korištenje procjena i pretpostavki/materijalnih neizvjesnosti u vezi s procjenama	27
(6) Računovodstvene teme pod uticajem Covid-19	28
(7) Preračunavanje stranih valuta	29
(8) Prihodi od ugovora sa kupcima	29
(9) Lizing	29
(10) Zarada po akciji	31
(11) Neto prihod od kamata	31
(12) Neto prihod od naknada i provizija	32
(13) Neto rezultat od finansijskih instrumenata	32
(14) Ostali operativni prihod i ostali operativni rashod	32
(15) Ostali rezultat	33
(16) Finansijski instrumenti	33
(17) Ugovori o reotkupu	42
(18) Fiducijarne transakcije	43
(19) Finansijske garancije	43
(20) Novac i novčana sredstva	43
(21) Materijalna imovina: nekretnine, postrojenja i oprema	43
(22) Nematerijalna imovina	44
(23) Poreska imovina i poreske obaveze	45
(24) Ostala imovina	45
(25) Imovina namijenjena prodaji	45
(26) Primanja zaposlenih	46
(27) Rezervisanja	46
(28) Ostale obaveze	47
(29) Kapital	48
Napomene uz izvještaj o dobitku ili gubitku	49
(30) Neto prihod od kamata	49
(31) Neto prihod od naknada i provizija	50
(32) Neto rezultat finansijskih instrumenata	50
(33) Ostali operativni prihodi i ostali operativni rashodi	50
(34) Troškovi zaposlenih	51
(35) Ostali administrativni troškovi	51
(36) Amortizacija	52
(37) Ostali rezultat	52
(38) Troškovi kreditnih gubitaka finansijske imovine	52
(39) Porez na dobit	53
Napomene uz izvještaj o finansijskom položaju	55
(40) Novac i novčana sredstva	55
(41) Finansijska imovina namijenjena trgovanju	56
(42) Krediti i potraživanja	56
(43) Investicije u hartije od vrijednosti	59

(44)	Materijalna imovina	60
(45)	Nematerijalna imovina	60
(46)	Kretanje materijalne i nematerijalne imovine	60
(47)	Ostala imovina	61
(48)	Imovina namijenjena prodaji	62
(49)	Finansijske obaveze vrednovane po amortizovanom trošku	62
(50)	Rezervisanja	63
(51)	Ostale obaveze	65
(52)	Kapital	65
(53)	Izvještaj o novčanim tokovima	65
	Izveštavanje po segmentima	66
	Izveštaj o upravljanju rizikom	69
(54)	Kontrola i praćenje rizika	69
(55)	Strategija rizika i Okvirna spremnost na preuzimanje rizika (eng. Risk Appetite Framework (RAF))	69
(56)	Organizacija rizika	69
(57)	Interne smjernice za upravljanje rizikom	70
(58)	Kreditni rizik	71
(59)	Kretanje rezervisanja za gubitke	80
(60)	Mjerenje kolaterala u obliku nekretnina i drugog kolaterala	83
(61)	Tržišni rizik	84
(62)	Rizik likvidnosti	86
(63)	Operativni rizik	89
(64)	Rizik objekata	90
(65)	Ostali rizici	90
(66)	Pravni rizik	90
	Dodatne informacije koje zahtijevaju objavu	92
(67)	Analiza preostalih dospjeća	92
(68)	Lizing kod kojih je Banka korisnik lizinga	94
(69)	Lizing kod kojih je banka davalac lizinga	95
(70)	Imovina/obaveze izražene u stranim valutama	95
(71)	Potencijalne obaveze i druge obaveze koje nisu uvrštene u izvještaj o finansijskom položaju	96
	Objelodanjivanja fer vrijednosti	96
(72)	Derivatni finansijski instrumenti	101
	Objelodanjivanje povezanih lica	102
(73)	Upravljanje kapitalom	104
(74)	Odbori Banke	108
	Odgovornost za finansijske izvještaje	110
	Izveštaj nezavisnog revizora	111
	Skraćenice	116
	Oznaka	120

I. Izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti

Izvještaj o dobitku ili gubitku

		(000) BAM	
	Napomena	01.01. - 31.12.2020	01.01. - 31.12.2019
Prihod od kamata izračunati metodom efektivne kamatne stope		31.802	31.743
Ostali prihod od kamata		4	10
Rashod od kamata		-6.107	-6.718
Neto prihod od kamata	(30)	25.699	25.035
Prihod od naknada i provizija		16.068	15.773
Rashod od naknada i provizija		-3.422	-3.253
Neto prihod od naknada i provizija	(31)	12.646	12.520
Neto rezultat od finansijskih instrumenata	(32)	133	317
Ostali operativni prihodi	(33)	1.679	1.538
Ostali operativni rashodi	(33)	-5.854	-3.077
Ukupan operativni prihod		34.303	36.333
Troškovi zaposlenih	(34)	-11.650	-12.288
Ostali administrativni troškovi	(35)	-11.942	-12.454
Amortizacija	(36)	-3.869	-3.613
Ukupan operativni rashod		-27.461	-28.355
Operativni rezultat		6.842	7.978
Ostali rezultat	(37)	-2.532	-731
Troškovi kreditnih gubitaka finansijske imovine	(38)	-14.916	-543
Rezultat prije poreza		-10.606	6.704
Porez na dobit	(39)	2.601	16
Rezultat nakon poreza		-8.005	6.720
od čega vlasnicima kapitala matičnog društva pripada		-8.005	6.720
		31.12.2020	31.12.2019
Rezultat nakon poreza koji se može pripisati redovnim akcionarima (u 000 BAM)		-8.005	6.720
Broj redovnih akcija (u jedinici akcija)		153.094.205	153.094.205
Dobit po akciji (u BAM)		-0,05	0,04

Izvještaj o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti

	(000) BAM	
	01.01. - 31.12.2020	01.01. - 31.12.2019
Rezultat nakon poreza	-8.005	6.720
Ostala sveobuhvatna dobit	132	20
Stavke koje se neće reklasifikovati u dobitak ili gubitak	63	-1.125
Materijalna imovina	0	-1.253
Aktuarski dobici i gubici od definisanih planova	31	2
Rezerva fer vrijednosti - instrumenti kapitala	32	0
Neto promjena u fer vrijednosti	32	0
Porez na dobit	0	126
Stavke koje se mogu reklasifikovati u dobitak ili gubitak	69	1.145
Rezerva fer vrijednosti - dužnički instrumenti	69	1.145
Neto promjena u fer vrijednosti	504	1.509
Neto iznos prenesen u dobitak ili gubitak	-383	-364
Porez na dobit	-52	0
Ukupna sveobuhvatna dobit za godinu	-7.873	6.740
od čega vlasnicima kapitala matičnog društva pripada	-7.873	6.740

II. Izvještaj o finansijskom položaju

	Note	31. 12. 2020	31. 12. 2019
(000) BAM			
Imovina			
Novac i novčana sredstva	(40)	157.596	162.536
Finansijska imovina namjenjena trgovanju	(41)	0	1
Kredit i potraživanja	(42)	560.323	574.424
Kredit i potraživanja od kreditnih institucija		3.267	9.871
Kredit i potraživanja od klijenata		557.056	564.552
Investicije u hartije od vrijednosti	(43)	58.674	62.176
Materijalna imovina	(44, 46)	27.869	28.174
Nekretnine, postrojenja i oprema		22.346	25.673
Investicione nekretnine		5.523	2.501
Nematerijalna imovina	(45, 46)	6.769	6.561
Poreska imovina		3.533	1.424
Tekuća poreska imovina		1.424	1.424
Odložena poreska imovina		2.109	0
Ostala imovina	(47)	3.946	6.290
Imovina namijenjena prodaji	(48)	399	592
Ukupna imovina		819.109	842.178
Obaveze			
Finansijske obaveze za trgovanje		0	3
Finansijske obaveze vrednovane po amortizovanom trošku	(49)	663.201	672.644
Depoziti kreditnih institucija		29.077	27.925
Depoziti klijenata		574.760	577.629
Obaveze po kreditima		47.174	56.196
Ostale finansijske obaveze		12.190	10.894
Rezervisanje	(50)	4.553	4.754
Poreske obaveze		0	440
Odložene poreske obaveze		0	440
Ostale obaveze	(51)	2.488	3.136
Ukupne obaveze		670.242	680.977
Kapital	(52)		
Akcionarski kapital		153.094	153.094
Zakonske rezerve		300	0
Regulatorne rezerve		0	0
Revalorizacione rezerve		874	860
Rezerva fer vrijednosti		1.393	1.242
Akumulirani gubitak		-2.283	-55.346
Ostale rezerve		-4.511	61.351
Ukupan kapital		148.867	161.201
Ukupne obaveze i kapital		819.109	842.178

III. Izvještaj o promjenama u kapitalu

(000) BAM

31. 12. 2020	Akcionar- ski kapital	Zakonske rezerve	Regulatorne rezerve	Revaloriza- cione rezerve	Rezerva fer vrijednosti	Akumulirani gubitak	Ostale rezerve	Ukupno
Kapital na dan 31. 12. 2019	153.094	0	0	860	1.242	-55.346	61.351	161.201
Uticao primjene nove regulative	0	0	0	0	50	0	-4.511	-4.461
Kapital na dan 01.01.2020	153.094	0	0	860	1.292	-55.346	56.840	156.740
Rezultat poslije poreza	0	0	0	0	0	-8.005	0	-8.005
Ostala sveobuhvatna dobit	0	0	0	14	101	17	0	132
Aktuarski dobiti i gubici od definisanih planova	0	0	0	31	0	0	0	31
Promjena fer vrijednosti (instrumenti kapitala)	0	0	0	0	32	0	0	32
Promjena fer vrijednosti (dužnički instrumenti)	0	0	0	0	504	0	0	504
Prenos u dobitak ili gubitak	0	0	0	0	-383	0	0	-383
Ostalo	0	0	0	-17	-52	17	0	-52
Ukupna sveobuhvatna dobit	0	0	0	14	101	-7.988	0	-7.873
Ostale promjene	0	300	0	0	0	61.051	-61.351	0
Kapital na dan 31. 12. 2020	153.094	300	0	874	1.393	-2.283	-4.511	148.867

(000) BAM

31. 12. 2019	Akcionar- ski kapital	Zakonske rezerve	Regulatorne rezerve	Revaloriza- cione rezerve	Rezerva fer vrijednosti	Akumulirani gubitak	Ostale rezerve	Ukupno
Kapital na dan 01.01.2019	153.094	0	4.532	2.137	98	-62.219	56.819	154.461
Uticao primjene MSFI 16	0	0	0	0	0	0	0	0
Kapital na dan 01.01.2019	153.094	0	4.532	2.137	98	-62.219	56.819	154.461
Rezultat poslije poreza	0	0	0	0	0	6.720	0	6.720
Ostala sveobuhvatna dobit	0	0	0	-1.277	1.144	153	0	20
Aktuarski dobiti i gubici od definisanih planova	0	0	0	2	0	0	0	2
Promjena fer vrijednosti (instrumenti kapitala)	0	0	0	0	0	0	0	0
Promjena fer vrijednosti (dužnički instrumenti)	0	0	0	0	1.508	0	0	1.508
Prenos u dobitak ili gubitak	0	0	0	0	-364	0	0	-364
Ostalo	0	0	0	-1.279	0	153	0	-1.126
Ukupna sveobuhvatna dobit	0	0	0	-1.277	1.144	6.873	0	6.740
Ostale promjene	0	0	-4.532	0	0	0	4.532	0
Kapital na dan 31. 12. 2019	153.094	0	0	860	1.242	-55.346	61.351	161.201

IV. Izvještaj o novčanim tokovima

	(000) BAM	
	2020	2019
Novčani tokovi iz poslovnih aktivnosti		
Primici kamata, naknada i provizija po kreditima	46.375	45.481
Plaćena kamata	-7.770	-8.712
Naplate po kreditima koji su ranije bili otpisani	2.711	497
Novčane isplate zaposlenim i dobavljačima	-27.100	-28.141
Kreditni kreditnim institucijama	6.993	351
Isplate po vanbilansnim stavkama	-534	402
Kreditni dati klijentima i novčane pozajmice	-12.841	-58.634
Depoziti klijenata	-1.640	34.525
Plaćeni porez na dobit	0	-28
Neto novčana sredstva iz poslovnih aktivnosti	6.194	-14.259
Novčani tokovi iz ulagačkih aktivnosti		
Naplaćena kamata	1.221	1.990
Primici dividendi	4	10
Primici i isplate od ulaganja u vrijednosne papire po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	2.878	-6.892
Kupovina nematerijalne imovine	-3.646	-2.672
Kupovina materijalne imovine	-881	-310
Neto novčana sredstva iz ulagačkih aktivnosti	-424	-7.874
Novčani tokovi od finansijskih aktivnosti		
Kamata plaćena na pozajmice	-732	-921
Povećanje uzetih pozajmica	1.133	11.567
Smanjenje uzetih pozajmica	-10.148	-7.906
Neto novčana sredstva od finansijskih aktivnosti	-9.747	2.740
Neto povećanje novca i novčanih ekvivalenata	-3.977	-19.393
Novac i novčani ekvivalenti na početku godine	162.670	181.903
Efekti promjene deviznog kursa	-219	160
Novac i novčani ekvivalenti na kraju godine	158.474	162.670

V. Sažete napomene

Društvo

Addiko Bank a.d. Banja Luka (u daljem tekstu: Banka) je pravni sljedbenik Kristal banke a.d. Banja Luka koja je prvobitno osnovana kao nezavisna banka 30. septembra 1992. godine, a 16. maja 1997. godine je transformisana u akcionarsko društvo. Prije osnivanja nezavisne banke, Banka je poslovala kao glavna filijala Jugobanke d.d. Sarajevo, povezane banke Jugobanke d.d. Beograd.

Rješenjem Okružnog privrednog suda u Banjoj Luci (br. 057-0-Reg-16-002147) od 28. oktobra 2016. godine, Banka je dobila sadašnji naziv.

Banka je registrovana u Republici Srpskoj za obavljanje platnog prometa i kreditnih i depozitnih poslova u zemlji i inostranstvu, i u skladu sa propisima Republike Srpske, dužna je da posluje na principima likvidnosti, solventnosti i rentabilnosti.

Registrovano sjedište Banke je u Banjoj Luci, Aleja Svetog Save 13, Republika Srpska. Na dan 31. decembra 2020. godine, Banka pored sjedišta u Banjoj Luci, ima i 28 poslovnice širom Bosne i Hercegovine (BiH), (31. decembar 2019. godine: sjedište u Banjoj Luci i 31 poslovnica).

Banka je u vlasništvu Addiko Bank AG, članica Addiko Grupe, koja ima 99,87% vlasništva nad akcijama.

Računovodstvene politike

(1) Osnove pripreme i izjava o usaglašenosti

Finansijski izvještaji Banke pripremljeni su u skladu sa zakonskom računovodstvenom regulativom primjenjivom na banke u Republici Srpskoj („RS“), koja se zasniva na Zakonu o računovodstvu i reviziji RS, Zakonu o bankama RS i podzakonskim propisima Agencije za bankarstvo RS donesenim na osnovu spomenutih zakona.

- Zakon o računovodstvu i reviziji u RS propisuje pripremu finansijskih izvještaja u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja („MSFI“).
- Zakon o bankama RS propisuje pripremu godišnjih finansijskih izvještaja u skladu sa prethodno spomenutim Zakonom o računovodstvu i reviziji RS, ovim zakonom, te podzakonskim aktima donesenim na osnovu oba zakona.
- Agencija za bankarstvo Republike Srpske (ABRS) donijela je Odluku o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka („Odluka“), koja se primjenjuje od 1. januara 2020. godine i koja je rezultirala određenim razlikama proisteklim iz izračuna ispravki vrijednosti za kreditne gubitke zbog primjene minimalnih stopa koje su propisane Odlukom, a koje nisu zahtjevane MSFI 9: „Finansijski instrumenti“ („MSFI 9“). Odluka ima uticaj i na vrednovanje nefinansijske imovine proistekle iz kreditnih poslova (stečena materijalna imovina čije je vrednovanje u djelokrugu drugih relevantnih MSFI).

Banka je u skladu sa odredbama Odluke formirala veće ispravke vrijednosti za kreditne gubitke u iznosu od 6.720 hiljada BAM u odnosu na iznos dobijen izračunom koji je rezultat internog modela Banke, prema zahtjevima MSFI 9. Navedena razlika na 31. decembar 2020. godine proizašla je iz sljedećih razloga:

- primjene minimalnih stopa ispravki vrijednosti propisanih članom 23. Odluke za izloženosti u nivou kreditnog rizika 1 - razlika u iznosu od 3.371 hiljada BAM,
- primjene minimalnih stopa ispravki vrijednosti propisanih članom 24. Odluke za izloženosti u nivou kreditnog rizika 2 - razlika u iznosu od 821 hiljada BAM,
- primjene minimalnih stopa ispravki vrijednosti propisanih članom 25. Odluke za izloženosti u nivou kreditnog rizika 3 (nekvalitetnu imovinu) - razlika u iznosu od 2.528 hiljada BAM, od čega se iznos od 1.105 hiljada BAM odnosi na izloženosti koje nisu obezbjeđene prihvatljivim kolateralom, iznos od 1.423 hiljada BAM na izloženosti koje su obezbjeđene prihvatljivim kolateralom i iznos od 209 hiljada BAM na prezentaciju obračuna kamate za izloženosti nastale isključivo uslijed protoka vremena („unwinding“).

Banka je u skladu sa članom 32. Odluke prikazala manju vrijednost stečene materijalne imovine za iznos od 1.491 hiljada BAM u odnosu na vrijednost te imovine koja bi se prikazala u skladu sa MRS 2 (1.772 hiljada BAM); čime vrijednost stečene materijalne imovine na 31. decembar 2020. godine iznosi 281 hiljada BAM (pogledati Napomenu 47.). U skladu sa Odlukom, kako ne bi iskazivala prihod po osnovu sticanja imovine do njene stvarne prodaje / realizacije, Banka je stečenu materijalnu imovinu evidentirala po neto knjigovodstvenoj vrijednosti potraživanja koje je stekla u postupku naplate potraživanja.

Navedena razlika nastala je po osnovu imovine:

- koja je stečena u posljednje tri godine u iznosu 933 hiljade BAM,
- koja je stečena u periodu dužem od tri godine u iznosu 558 hiljada BAM.

Prethodno opisane razlike između zakonske računovodstvene regulative primjenjive na banke u RS i zahtjeva za priznavanjem i mjerenjem po Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja imale su za rezultat sljedeće efekte*:

	1. januar 2020.	31. decembar 2020.
Imovina	-4.776	-7.398
Obaveze	315	-504
Kapital	-4.461	-7.902

	Godina koja završila 31. decembra 2020.
Finansijski rezultat prije oporezivanja	-5.242

* Napomena: pozitivna cifra predstavlja povećanje vrijednosti, a negativna smanjenje vrijednosti

Finansijski izvještaji se sastoje od izvještaja o sveobuhvatnoj dobiti, izvještaja o finansijskom položaju, izvještaja o promjenama u kapitalu, izvještaja o novčanim tokovima i napomena uz finansijske izvještaje. U principu, izvještaj o finansijskom položaju je strukturisan redom od veće stope likvidnosti ka manjoj. Iznosi koji se očekuju ili su ostvarivi u roku od dvanaest ili više od dvanaest mjeseci od datuma izvještaja su navedeni u napomeni (67) Analiza preostalih dospjeća.

Finansijski izvještaji su sastavljeni u skladu sa načelom neogrničenosti poslovanja koji podrazumijeva da će Banka nastaviti da posluje u predvidljivoj budućnosti. Što se tiče procjena i pretpostavki u skladu sa MRS 1, molimo pogledati napomenu (5) Korištenje procjena i pretpostavki/materijalnih neizvjesnosti u vezi s procjenama.

1.1. Novi zakonski okvir

Implementacija usvajanja novog regulatornog okvira izvršena je 1. januara 2020. godine u sljedećim koracima:

- Dognjižavanje dodatnog iznosa rezervisanja do 100% iznosa nekvalitetne izloženosti po osnovu kamate u ukupnom iznosu od 504 hiljada BAM na teret kapitala;
- Prenos nekvalitetnih kamatnih potraživanja iz bilansne u vanbilansnu evidenciju i upotreba pripadajućih rezervisanja u istom iznosu od 6.637 hiljada BAM. Ove transakcije nisu uticale na kapital;
- Isknjižavanje rezervisanja obračunatih u skladu sa MSFI 9 internim modelom Banke u ukupnom iznosu od 82.764 hiljada BAM u korist zadržane dobiti;
- Knjiženje rezervisanja izračunatih uzimajući u obzir minimalne stope ispravki vrijednosti propisane Odlukom, u ukupnom iznosu od 86.771 hiljada BAM na teret zadržane dobiti;
- Računovodstveni otpis bilansnih potraživanja koja ispunjavaju uslove predviđene Odlukom, u ukupnom iznosu od 24.813 hiljada BAM. Uslovi za provođenje računovodstvenog otpisa opisani su u napomeni "16.2. Umanjenje vrijednosti".

Ukupan efekat na poziciju Ostale rezerve je dodatni gubitak u iznosu od 4.511 hiljada BAM, od čega se 50 hiljada BAM odnosi na obračun očekivanih kreditnih gubitaka na hartije od vrijednosti, čiji se efekat priznaje u okviru ostale sveobuhvatne dobiti, tako da ukupni efekat na kapital iznosi 4.461 hiljada BAM dodatnog gubitka.

Efekti se mogu prikazati u donjoj tabeli:

	31.12.2019	efekat na izloženost	efekat na rezervisanja	ukupan efekat
Imovina				
Novac i novčana sredstva	162.536	0	-181	-181
Finansijska imovina namjenjena trgovanju	1	0	0	0
Kreditni i potraživanja	574.424	-31.451	26.856	-4.595
Kreditni i potraživanja od kreditnih institucija	9.871	0	-35	-35
Kreditni i potraživanja od klijenata	564.553	-31.451	26.891	-4.560
Investicije u hartije od vrijednosti	62.176			0
Materijalna imovina	28.174	0	0	0
Nekretnine, postrojenja i oprema	25.673	0	0	0
Investicione nekretnine	2.501	0	0	0
Nematerijalna imovina	6.561	0	0	0
Poreska imovina	1.424	0	0	0
Tekuća poreska imovina	1.424	0	0	0
Odložena poreska imovina	0	0	0	0
Ostala imovina	6.290	0	0	0
Imovina namijenjena prodaji	592	0	0	0
Ukupna imovina	842.178	-31.451	26.675	-4.776
Obaveze				0
Finansijske obaveze za trgovanje	3	0	0	0
Finansijske obaveze vrednovane po amortizovanom trošku	672.644	0	0	0
Depoziti kreditnih institucija	27.925	0	0	0
Depoziti klijenata	577.629	0	0	0
Obaveze po kreditima	56.196	0	0	0
Ostale finansijske obaveze	10.894	0	0	0
Rezervisanje	4.754	0	-315	-315
Poreske obaveze	440	0	0	0
Odložene poreske obaveze	440	0	0	0
Ostale obaveze	3.136	0	0	0
Ukupne obaveze	680.977	0	-315	-315
Kapital				0
Akcionarski kapital	153.094	0	0	0
Zakonske rezerve	0	0	0	0
Regulatorne rezerve	0	0	0	0
Revalorizacione rezerve	860	0	0	0
Rezerva fer vrijednosti	1.242	0	50	50
Akumulirani gubitak	-55.346	0	0	0
Ostale rezerve	61.351	-31.451	26.940	-4.511
Ukupan kapital	161.201	-31.451	26.990	-4.461
Ukupne obaveze i kapital	842.178	-31.451	26.675	-4.776

1.2. Osnova prezentacije

Ukoliko su procjene ili rasuđivanja bili neophodni za računovodstvo ili vrednovanje po MRS/MSFI pravilima, one su načinjene u skladu sa relevantnim standardom, osim gdje Regulator zahtijeva usklađivanje (pogledati Napomenu 1. i 1.1.). Zasnove su na ranijim iskustvima i drugim faktorima, npr. planovima i očekivanim ili predviđenim budućim događajima koji se iz trenutne perspektive čine vjerovatnim. Ovo se pretežno odnosi na gubitke od umanjenja vrijednosti u kreditnom poslovanju, fer vrijednost i umanjenje vrijednosti finansijskih instrumenata, odložene poreze i procjene pravnih rizika u pravnim postupcima i priznavanju rezervisanja za tu vrstu rizika. Stvarni iznosi mogu odstupati od procjenjenih.

Iznosi u finansijskim izvještajima su generalno izraženi u hiljadama konvertibilnih maraka (BAM); konvertibilna marka (BAM) je valuta izvještaja. Konvertibilna marka je fiksno vezana za euro (1 EUR = 1,95583 BAM). Prikazane tabele mogu sadržavati razlike uzrokovane zaokruživanjem.

Dana 22. marta 2021. godine, Uprava Banke je odobrila objavljivanje finansijskih izvještaja na dan 31. decembra 2020. godine i uputila ih Nadzornom odboru. Nadzorni odbor je odgovoran za pregled finansijskih izvještaja i objavu da li odobrava finansijske izvještaje na dan 31. decembra 2020. godine.

(2) Promjene u prezentaciji finansijskih izvještaja

U cilju bolje prezentacije i usklađenosti sa MSFI i MRS, Banka je promijenila izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti. Kao posljedica došlo je i do promjene u izvještaju o dobitku ili gubitku.

Navedene promjene mogu se vidjeti u tabli ispod:

(000 BAM)

1.1.-31.12.2019	Reklasifikacija		1.1.-31.12.2019 reklasifikovano
Prihod od kamata izračunati metodom efektivne kamatne stope	31.743		31.743
Ostali prihod od kamata	10		10
Rashod od kamata	-6.718		-6.718
Neto prihod od kamata	25.035		25.035
Prihod od naknada i provizija	15.773		15.773
Rashod od naknada i provizija	-3.253		-3.253
Neto prihod od naknada i provizija	12.520		12.520
Neto rezultat od finansijskih instrumenata	317		317
Ostali operativni prihodi	2.367	-829	1.538
Ostali operativni rashodi	-4.637	1.560	-3.077
Ukupan operativni prihod	35.602	731	36.333
Troškovi zaposlenih	-12.172	-116	-12.288
Ostali administrativni troškovi	-12.570	116	-12.454
Amortizacija	-3.613		-3.613
Ukupan operativni rashod	-28.355	0	-28.355
Operativni rezultat prije rezervisanja za kreditni rizik	7.247	731	7.978
		-731	-731
Troškovi kreditnih gubitaka finansijske imovine	-543		-543
Rezultat prije poreza	6.704	0	6.704
Porez na dobit	16		16
Rezultat nakon poreza	6.720	0	6.720

Promjene u prezentaciji su urađene s ciljem da se poveća transparentnost osnovnog operativnog rezultata Banke i da se obezbijedi više važnijih informacija, istovremeno omogućujući veću uporedivost. Promjene u prezentaciji nemaju u uticaj na "Rezultat nakon poreza" kao ni na "Ostalu sveobuhvatnu dobit" Banke.

Promjene u prezentaciji Izvještaja o finansijskom položaju su prikazane u tabeli ispod:

(000) BAM

31.12.2019	reklasifikacija	31.12.2019 reklasifikovano	
Imovina		Imovina	
Novčana sredstva i sredstva kod Centralne banke	126.008	36.528	162.536
Sredstva kod drugih banaka	43.520	-43.520	
Finansijska imovina namjenjena trgovanju	1		1
Kreditni i potraživanja	567.432	6.992	574.424
		9.871	9.871
Kreditni i potraživanja od klijenata	564.206	346	564.552
Ostala finansijska imovina	3.226	-3.226	
Investicije u hartije od vrijednosti	62.176		62.176
Materijalna imovina	28.174		28.174
	25.673		25.673
Nekretnine, postrojenja i oprema			
Investicione nekretnine	2.501		2.501
Nematerijalna imovina	6.561		6.561
Poreska imovina	1.424		1.424
Tekuća poreska imovina	1.424		1.424
Imovina namijenjena prodaji	592		592
Ostala imovina	6.290		6.290
Ukupna imovina	842.178	0	842.178
Obaveze			Obaveze
Finansijske obaveze za trgovanje	3		3
Finansijske obaveze vrednovane po amortizovanom trošku	672.644	0	672.644
Depoziti kreditnih institucija	47.992	-20.067	27.925
Depoziti klijenata	557.561	20.068	577.629
Obaveze po kreditima	56.196	0	56.196
Ostale finansijske obaveze	10.895	-1	10.894
Rezervisanje	3.841	913	4.754
Poreske obaveze	440		440
Odložene poreske obaveze	440		440
Ostale obaveze	4.049	-913	3.136
Ukupne obaveze	680.977	0	680.977
Kapital			Kapital
Akcionarski kapital	153.094		153.094
		860	860
Revalorizacije i rezerva fer vrijednosti	2.102	-860	1.242
Akumulirani gubitak	-55.346		-55.346
Ostale rezerve iz dobiti	61.351		61.351
Ukupan kapital	161.201	0	161.201
Ukupne obaveze i kapital	842.178	0	842.178

(3) Primjena izmjena i dopuna novih standarda

Samo novi standardi, tumačenja i njihove izmjene i dopune koji su relevantni za poslovanje Banke su navedeni ispod. Očekuje se da svi drugi standardi, tumačenja i njihove izmjene i dopune koje još uvijek nisu usvojene neće imati materijalne efekte.

Sljedeći novi standardi, tumačenja i izmjene i dopune postojećih standarda se obavezno primjenjuju na sve periode sa početkom od 1. januara 2020. godine:

Standard	Naziv	Opis	Na snazi za finansijsku godinu
Konceptualni okvir	Izmjene konceptualnog okvira	Izmjene referenci na konceptualni okvir	2020.
MRS 1 i MRS 8	Izmjene MRS 1 Prezentacija finansijskih izvještaja i MRS 8 Računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjena i greške	Nova definicija materijalnosti	2020.
Izmjene i dopune MSFI 9, MRS 39 i MSFI 7	Izmjene i dopune MSFI 9 Finansijski instrumenti, MRS 39 Finansijski instrumenti: Priznavanje i mjerenje, i MSFI 7 Finansijski instrumenti: Objavljivanja	Reforma referentne kamatne stope	2020.
MSFI 16	Izmjene MSFI 16 Lizing	Koncesije za lizing povezane s Covid-19	od juna 2020.
MSFI 3	Izmjene i dopune MSFI 3 Poslovne kombinacije	Izmjene definicije poslovanja	2020.

3.1. Konceptualni okvir

Izmjene i dopune referenci na **konceptualni okvir** u standardima MSFI objavljene su u martu 2018. godine. Neki standardi uključuju reference na verzije okvira iz 1989. i 2010. godine. Odbor za međunarodne računovodstvene standarde (engl. IASB) je objavio posebni dokument *Ažuriranje referenci na Konceptualni okvir* koji sadrži posljedične izmjene i dopune standarda tako da se odnose na novi okvir. Ove izmjene i dopune na snazi su za obračunske periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2020. godine. Ove izmjene i dopune nemaju značajan utjecaj na Banku.

3.2. MRS 1 i MRS 8

Izmjene i dopune **MRS 1 i MRS 8** uvode novu dosljednu definiciju materijalnosti kroz MSFI i Konceptualni okvir za finansijsko izvještavanje. Informacije su materijalne ako se izostavljanjem, pogrešnim prikazivanjem ili prikrivanjem može razumno očekivati da utiču na odluke koje primarni korisnici finansijskih izvještaja opšte namjene donose na osnovu tih finansijskih izvještaja. Izmjene i dopune pojašnjavaju da će materijalnosti zavisiti od prirode ili veličine informacija. Subjekt će trebati procijeniti jesu li informacije pojedinačno ili u kombinaciji s drugim informacijama značajne u kontekstu finansijskih izvještaja u cjelini. Pogrešno prikazivanje podataka materijalno je ako se s razlogom može očekivati da utiče na odluke primarnih korisnika. Nova definicija materijalnosti i pripadajući objašnjeni paragrafi pomažu izvještajnim subjektima da odluče trebaju li informacije biti uključene u njihove finansijske izvještaje. Ovaj dodatak ne rezultira značajnim promjenama unutar Banke.

3.3. Izmjene MSFI 9, MRS 39 i MSFI 7

Izmjene **MSFI 9, MRS 39 i MSFI 7** bave se pitanjima koja utiču na finansijsko izvještavanje u periodu prije zamjene postojećih referentnih kamatnih stopa (međubankarske stope) alternativnim stopama bez rizika i bave se implikacijama na specifične zahtjeve računovodstva zaštite u MSFI 9 i MRS 39. Subjekt primjenjuje ove zahtjeve zaštite pod pretpostavkom da referentna vrijednost kamatnih stopa na kojoj se zasnivaju zaštićeni novčani tokovi i novčani tokovi iz instrumenta zaštite neće biti promjenjeni kao rezultat reforme referentne vrijednosti kamatnih stopa. Ove izmjene i dopune na snazi su za obračunske periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2020. godine. Ove izmjene i dopune nemaju značajan uticaj na Banku.

3.4. Izmjene MSFI 16

Izmjene **MSFI 16 Lizing** (Koncesije za lizing povezane s Covid-19) pružaju olakšice korisnicima lizinga od primjene smjernica MSFI 16 o izmjeni lizinga uz obračun koncesija za lizing nastalih kao direktna posljedica pandemije Covid-19. Kao praktičnu olakšicu, korisnik lizinga može odabrati da ne procjenjuje da li je koncesija lizinga od davalaca lizinga povezana s modifikacijama lizinga usljed Covid-19. Korisnik lizinga koji izvrši ove izbore obračunava bilo kakvu promjenu plaćanja lizinga koja proizlazi iz koncesije za lizing povezane s Covid-19 na isti način na koji bi obračunao promjenu prema MSFI 16, da promjena nije modifikacija lizinga. Izmjene i dopune se odnose na godišnje izvještajne periode koji počinju na dan ili nakon 1. juna 2020. godine. Ranija primjena je dopuštena. Banka je odlučila da ne primjenjuje praktične olakšice.

3.5. Izmjene MSFI 3

Izmjene **MSFI 3** pružaju smjernice za primjenu koje pomažu u razlikovanju sticanja poslovanja od kupovine grupe imovine koja ne predstavlja poslovanje. Ove izmjene i dopune ne rezultiraju značajnim promjenama unutar Banke.

Sljedeći novi standardi, tumačenja i izmjene i dopune postojećih standarda koje izdaje Odbor za međunarodne računovodstvene standarde i objavljuje Savez računovođa i revizora RS još uvijek nisu na snazi:

Standard	Naziv	Opis	Na snazi za finansijsku godinu
MSFI 9, MRS 37, MSFI 7, MSFI 4 i MSFI 16	Izmjene MSFI 9 Finansijski instrumenti; MRS 39 Finansijski instrumenti: Priznavanje i mjerenje, MSFI 7 Finansijski instrumenti: Objave, MSFI 4 Ugovori o osiguranju, i MSFI 16 Lizing	Reforma referentne kamatne stope - Faza 2	2021.

Izmjene **MSFI 9, MRS 39, MSFI 7, MSFI 4 i MSFI 16** bave se pitanjima zamjene koja utiču na finansijsko izvještavanje kada su postojeće referentne vrijednosti kamatnih stopa zavisne od podnošenja na osnovu stručne procjene u stvari zamjenjene bezrizičnim stopama na osnovu likvidnih osnovnih tržišnih transakcija. Uvedene su praktične olakšice za modifikacije koje zahtjeva reforma (modifikacije potrebne kao direktna posljedica reforme IBOR-a i izvršene na ekonomski ekvivalentnoj osnovi). Te se modifikacije obračunavaju ažuriranjem efektivne kamatne stope. Sve ostale modifikacije obračunate su primjenom važećih zahtjeva MSFI. Slična praktična olakšica predlaže se za računovodstvo korisnika lizinga koji primjenjuje MSFI 16. Prema izmjenama i dopunama, računovodstvo zaštite nije ukinuto zbog reforme IBOR-a. Odnosi zaštite (i povezana dokumentacija) moraju se izmjeniti i dopuniti tako da odražavaju izmjene zaštićene stavke, instrumenta zaštite i rizika zaštite. Izmjenjeni odnosi zaštite moraju ispunjavati sve kvalifikovane kriterije za primjenu računovodstva zaštite, uključujući zahtjeve za efikasnosti. Dopuna uvodi nova objelodanjivanja o tranziciji.

Izmjena se odnosi na godišnje izvještajne periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2021. godine, a primjenjuju se retrospektivno. Ranija primjena je dopuštena, a ponovno prikazivanje prethodnog perioda nije potrebno.

Sljedeće nove standarde i tumačenja izdana od strane Odbora za međunarodne računovodstvene standarde još nije usvojio Savez računovođa i revizora RS:

Standard	Naziv	Opis
MRS 1	Izmjene MRS 1 Presentacija finansijskih izvještaja	Klasifikacija obaveza na kratkoročne i dugoročne obaveze
MSFI 1, MSFI 9, MSFI 16, MRS 41	Godišnja poboljšanja MSFI-jeva (ciklus 2018.-2020.)	MSFI 1 Prva primjena MSFI, MSFI 9 Finansijski instrumenti, MSFI 16 Lizing, MRS 41 Poljoprivreda
MSFI 3	MSFI 3 Poslovne kombinacije	Ažuriranje referenci na konceptualni okvir
MRS 16	MRS 16 Nekretnine, postrojenja i oprema	Prilivi prije namjeravane upotrebe
MRS 37	MRS17 Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna imovina	Štetni ugovori

Izmjene i dopune **MRS 1** pojašnjavaju zahtjeve za klasifikaciju obaveza kao kratkoročnih ili dugoročnih. Izmjena se odnosi na godišnje izvještajne periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2023. godine. Ranija primjena je dopuštena. Ove izmjene i dopune neće značajno uticati na promjene unutar Banke.

Kolekcija **godišnjih poboljšanja MSFI 2018-2020** uključuje izmjene sljedećih standarda:

- Izmjene **MSFI 1** dopuštaju podružnici koja primjenjuje stav D16(a) MSFI 1 da mjeri kumulativne razlike u izmjenama iznosa koristeći iznose koje je prijavilo njegovo matično društvo, na osnovu datuma prelaska matičnog društva na MSFI.
- Izmjene **MSFI 9** pojašnjavaju koje naknade subjekt uključuje kada se primjenjuje test od „10 posto“ u procjeni hoće li prestati priznavati finansijsku obavezu. Subjekt uključuje samo naknade plaćene ili primljene između subjekta (zajmoprimca) i zajmodavca, uključujući naknade koje plaća ili prima subjekt ili zajmodavac u ime drugog.
- Izmjena **MSFI 16** odnosi se samo na promjene u ilustrativnom primjeru 13 (nije naveden datum stupanja na snagu).
- Izmjenama **MRS 41** uklanja se zahtjev subjektima da isključe novčane tokove oporezivanja prilikom mjerenja fer vrijednosti biološke imovine korištenjem tehnike sadašnje vrijednosti.

Izmjene se primjenjuju na godišnje izvještajne periode koji počinju na dan ili nakon 1. juna 2022. godine. Ranija primjena je dopuštena.

Ove izmjene i dopune neće značajno uticati na promjene unutar Banke.

Izmjene **MSFI 3** ažuriraju zastarjele reference u MSFI 3 bez značajnih promjena njegovih zahtjeva.

Izmjena se odnosi na godišnje izvještajne periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2022. godine. Ranija primjena je dopuštena. Ove izmjene i dopune neće značajno uticati na promjene unutar Banke.

Izmjene **MSFI 16** odnose se na prihode nastale prije nego što je nekretnina, postrojenje i oprema spremna za upotrebu. Troškovi probnih ispitivanja radi provjere funkcionisanja nekretnina, postrojenje i oprema i dalje predstavljaju direktno pripisive troškove. Ako se roba već proizvodi u okviru takvih probnih serija, i prihod od njene prodaje i njeni proizvodni troškovi moraju se priznati u dobitku ili gubitku u skladu s odgovarajućim standardima. Iz tog razloga više nije dopušteno nadoknađivati neto prihode po trošku nekretnine, postrojenja i opreme.

Izmjena se odnosi na godišnje izvještajne periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2022. godine. Ranija primjena je dopuštena. Ove izmjene i dopune neće značajno uticati na promjene unutar Banke.

Izmjene i dopune **MRS 37** pojašnjavaju koje troškove treba smatrati troškovima ispunjavanja ugovora pri procjeni da li je ugovor štetan. Troškovi ispunjenja ugovora obuhvataju troškove koji se direktno odnose na ugovor. To mogu biti dodatni troškovi ispunjavanja ugovora ili alokacija ostalih troškova koji se direktno odnose na ispunjavanje ugovora.

Izmjena se odnosi na godišnje izvještajne periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2022. godine. Ranija primjena je dopuštena. Ove izmjene i dopune neće značajno uticati na promjene unutar Banke.

(4) Standardi korišteni za uporedni period

Za izvještajni period koji se završava 31. decembra 2020. godine, nije bilo izmjene Standarda koji su bili na snazi u izvještajnom periodu koji je završio 31. decemba 2019. godine.

Implementacija Odluke o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka Agencije za Bankarstvo, koja je stupila na snagu 1. januara 2020, rezultirala je određenim razlikama proisteklim iz izračuna umanjenja vrijednosti za kreditne gubitke zbog primjene minimalnih stopa koje su propisane Odlukom i vrednovanja stečene imovine. Za detaljnije informacije uticaja nove regulatorne odluke, pogledati napomenu (1) Osnove pripreme i izjava o usklađenosti i 1.1. Novi zakonski okvir.

(5) Korištenje procjena i pretpostavki/materijalnih neizvjesnosti u vezi s procjenama

Finansijski izvještaji sadrže iznose koji se zasnivaju na prosudbama i izračunavaju se na osnovu procjena i pretpostavki. Procjene i pretpostavke su zasnovane na istorijskim iskustvima i drugim faktorima kao što su planiranje i predviđeni budući događaji koji se iz trenutne perspektive čine vjerovatnim. S obzirom da su takve procjene i pretpostavke podložne neizvjesnosti, one mogu dovesti do rezultata koji će zahtijevati usklađivanje knjigovodstvene vrijednosti predmetne imovine i obaveza u budućim periodima. Značajne procjene i pretpostavke u Banci se odnose na:

Rezervisanja za kreditni rizik

Banka redovno procjenjuje naplativost svojih nekvalitetnih kredita i priznaje odgovarajuća rezervisanja za rizik u slučaju umanjenja vrijednosti. Procjena iznosa, trajanja i vjerovatnoće dobijanja očekivanog povrata novčanih tokova se vrši prilikom procjene naplativosti sredstava. Ova provjera se zasniva na detaljnoj analizi i načinjenim pretpostavkama, koje su ipak podložne neizvjesnosti. Različita procjena tih pretpostavki bi rezultirala znatno različitim vrednovanjem rezervisanja za kreditni rizik. Model vrednovanja očekivanih kreditnih gubitaka zahtjeva procjenu značajnog povećanja kreditnog rizika i oslanja se na istorijske podatke i vrijednosti ekstrapolirane iz njih, stvarne podatke i individualne procjene, kao i na grupisanje srodne imovine u slučaju da se pogoršanje kreditnog rizika mora analizirati na kolektivnoj osnovi.

Za detaljnije informacije o metodologiji izrade rezervisanja za kreditni rizik, finansijska imovina se spominje u Napomeni (16) Finansijski instrumenti a Izvještaj o riziku u Napomeni (59) Kretanje rezervisanja za gubitke.

Fer vrijednost finansijskih instrumenata

Fer vrijednost je cijena koja bi se mogla dobiti prodajom imovine ili koja bi bila plaćena za prenos obaveze u okviru uredne transakcije između učesnika na tržištu na dan vrednovanja.

Generalno, fer vrijednost finansijskog instrumenta prikazana u izvještaju o finansijskom položaju se utvrđuje na osnovu kotiranih cijena na glavnom tržištu. Glavnim tržištem se smatra tržište koje je najaktivnije u pogledu datog finansijskog instrumenta. Ukoliko tržišna cijena nije dostupna, koristi se tržišna cijena slične imovine ili obaveze ili se fer vrijednost utvrđuje na osnovu prihvaćenih modela vrednovanja. Koriste se ulazni parametri koji su, gdje god je to moguće, zasnovani na vidljivim tržišnim podacima. Ukoliko tržišni parametri nisu dostupni zbog nelikvidnosti tržišta, referentni parametri se procjenjuju na osnovu sličnih tržišta i instrumenata i koriste se za vrednovanje instrumenta pomoću modela koji se tipično koristi na tržištu. Na ovaj način se uzimaju u obzir uslovi poput sličnog kreditnog rejtinga, sličnih uslova ili blisko povezanih tržišta, kako bi se utvrdili najbolje moguće tržišne referentne vrijednosti. Za utvrđivanje fer vrijednosti Banka koristi poređenje trenutne fer vrijednosti drugih, u velikoj mjeri identičnih finansijskih instrumenata, analizu diskontovanih novčanih tokova i modele za određivanje cijena opcija.

Pomoću modela vrednovanja koji su u upotrebi, fer vrijednost se generalno utvrđuje na osnovu dostupnih cijena ili tržišnih parametara. Ako se ništa od toga ne može utvrditi, parametri se moraju odrediti putem stručnih procjena zasnovanih na ranijim iskustvima i primjenom odgovarajuće premije za rizik.

Za dodatne informacije o vrednovanju finansijskih instrumenata, pogledati Napomenu (16) Finansijski instrumenti. Za dodatne informacije o načinu utvrđivanja fer vrijednosti finansijskih instrumenata sa značajnim netržišnim ulaznim parametrima, pogledati Napomenu (71), 71.1 Fer vrijednost finansijskih instrumenata koje se vode po fer vrijednosti.

Iznos po kojem se vode finansijski instrumenti se navodi u Napomeni (42) Krediti i potraživanja i Napomeni (43) Investicije u hartije od vrijednosti.

Odložena poreska imovina

Odložena poreska imovina po osnovu prenesenih gubitaka se priznaje samo ukoliko postoji velika vjerovatnoća da će buduća poreska dobit biti dovoljna da se ista iskoristi. Procjene se baziraju na relevantnim petogodišnjim poreskim planovima. Dodatne informacije o prenesenim poreskim gubicima sadržane su u Napomeni (39) Porez na dobit.

Rezervisanja

Rezervisanja su takođe zasnovana na procjeni. Potrebno je donijeti odluku o tome u kojoj mjeri Banka ima obavezu proisteklu iz prošlog događaja i kolika je vjerovatnoća da će ispunjenje te obaveze zahtijevati odliv ekonomski korisnih resursa. Pored toga, potrebno je procijeniti i iznos i dospjeće budućih novčanih tokova. Vezano za pravne rizike, izračun potencijalnih gubitaka uzima u obzir moguće scenarije kako bi spor bio riješen i njegovoj vjerovatnoći, uzimajući u obzir istoriju ranijih presuda i procjene nezavisnih pravnih firmi. U određenim slučajevima, usljed kratkog perioda raspoloživih istorijskih podataka i značajne neizvjesnosti sudskih presuda kao i tržišnih uslova, usvojena metodologija i pretpostavke mogu biti predmetom ažuriranja u narednim izvještajnim periodima. Detaljnije informacije o rezervisanjima su date u Napomeni (50).

Ugovori o lizingu

Primjena MSFI 16 zahtjeva od Banke da donese procjene koje utiču na vrednovanje obaveza po osnovu lizinga i imovine s pravom korištenja. Trajanje lizinga određeno od strane Banke se sastoji od neotkazivih perioda po ugovorima o lizingu, perioda obuhvaćenih opcijom produženja lizinga u slučaju da je izvjesno da će Banka iskoristiti tu opciju, te perioda obuhvaćenih opcijom raskida lizinga ako je izvjesno da Banka neće iskoristiti tu opciju. Banka naknadno analizira trajanje lizinga ukoliko je izvjesno da će iskoristiti ove opcije u slučaju da nastupi značajan događaj ili dođe do značajne promjene okolnosti pod njenom kontrolom.

Za ugovore o lizingu na neodređeno vrijeme Banka vrši procjenu trajanja ugovora na osnovu modela za planiranje.

Sadašnja vrijednost plaćanja za lizing se utvrđuje po inkrementalnoj stopi zaduženja (diskontna stopa), koja predstavlja stopu bez rizika prilagođenu za stopu rizika zemlje kako bi se mogla koristiti u zemlji i u valuti ugovora o lizingu, uz dodatak za srednjoročno-dugoročne kreditne aranžmane. Krivulja osiguranih kamatnih stopa Banke pokazuje odnos kredita i vrijednosti od 60%. Diskontne stope se generalno utvrđuju po principu cijene po tržišnim uslovima.

Za dodatne informacije o ugovorima o lizingu vidi Napomenu (9) Lizing.

(6) Računovodstvene teme pod uticajem Covid-19

Početak marta, Svjetska zdravstvena organizacija proglasila je pojavu Covid-19 globalnom pandemijom koja ima snažan uticaj na svjetsku trgovinu, što dovodi do naglih šokova u ponudi i potražnji i nestabilnosti tržišta. Bosna i Hercegovina je preduzela niz mjera usmjerenih na rješavanje ekonomskih posljedica izbijanja epidemije na pojedince, domaćinstva i preduzeća. Takve mjere uključuju javni moratorij na otplatu kredita, što dovodi do odgode plaćanja od tri do dvanaest mjeseci.

I javni moratoriji i dobrovoljno odobrene odgode plaćanja mjenjaju ugovorene novčane tokove povezane finansijske imovine i zato se tretiraju kao ugovorene modifikacije u smislu MSFI-ja 9. Računovodstvene politike o ugovorenim modifikacijama finansijske imovine primjenjuju se u skladu s tim. Relevantni dio nalazi se u nastavku.

Za finansijski instrument koji se ne mjeri po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha i koji je predmet ugovorenih modifikacija koje ne rezultiraju prestankom priznavanja, bruto knjigovodstvena vrijednost imovine usklađuje se s priznavanjem dobitaka ili gubitaka uz promjene u izvještaju o dobitku ili gubitku. Dobitak ili gubitak modifikacije jednak je razlici između bruto knjigovodstvene vrijednosti prije modifikacije i sadašnje vrijednosti novčanih tokova na osnovu modifikovanih uslova diskontovanih originalnom efektivnom kamatnom stopom. U izvještaju o dobitku ili gubitku, dobitak ili gubitak modifikacije prikazani su u poziciji „Ostali rezultat“. Ugovorene modifikacije dovele bi do prestanka priznavanja originalne finansijske imovine i početnog priznavanja modifikovane finansijske imovine kao novog finansijskog instrumenta samo ako se izmijenjeni uslovi bitno razlikuju od originalnih uslova.

Na osnovu skupa kriterija koje je Banka razvila kako bi procjenila da li je modifikacija značajna ili ne, opisanih u Napomeni „16.3. Prestanak priznavanja i modifikacija ugovora“, provedena je analiza da javni moratoriji i odgode plaćanja primijenjeni u 2020. godinu u Banci nisu doveli do prestanka priznavanja.

(7) Preračunavanje stranih valuta

Transakcije koje nisu iskazane u konvertibilnim markama početno se knjiže preračunavanjem po važećem kursu na datum transakcije. Monetarna imovina i obaveze iskazani u stranim valutama ponovno se preračunavaju na dan bilansa primjenom kursa važećeg na taj datum.

Nemonetarne stavke u stranoj valuti iskazane po fer vrijednosti preračunavaju se primjenom kursa važećeg na datum procjene fer vrijednosti. Nemonetarne stavke u stranoj valuti iskazane po istorijskom trošku se ne preračunavaju ponovno na dan bilansa. Dobici i gubici nastali preračunavanjem uključuju se u izvještaju o dobitku ili gubitku perioda.

Banka vrednuje svoju imovinu i obaveze prema srednjem kursu Centralne banke Bosne i Hercegovine koji je važeći na dan izvještaja o finansijskom položaju. Kursevi Centralne banke Bosne i Hercegovine za najznačajnije valute koje je Banka primjenjivala u izradi bilansa na izvještajne datume su kako slijedi:

31.decembar 2020	1 EUR = 1.95583 BAM	1 USD = 1.592566 BAM
31.decembar 2019	1 EUR = 1.95583 BAM	1 USD = 1.747994 BAM

(8) Prihodi od ugovora sa kupcima

Po osnovnom principu modela **MSFI 15** Prihodi iz ugovora s kupcima, Banka priznaje prihod po ispunjenju ugovorene obaveze, odnosno po primopredaji kontrole nad robama i uslugama. Na taj način, prihod se priznaje u iznosu koji očekivano pripada subjektu u vidu naknade. MSFI 15 se ne primjenjuje na lizing iz djelokruga MSFI 16, ugovore o osiguranju iz djelokruga MSFI 4, finansijske instrumente i druga ugovorna prava i obaveze iz djelokruga MSFI 9 Finansijski instrumenti, MSFI 10 Konsolidovani finansijski izvještaji, MSFI 11 Zajednički aranžmani, MRS 27 Pojedinačni finansijski izvještaji i MRS 28 Investicije u pridružene entitete i zajedničke poduhvate, te na nemonetarne razmjene između subjekata koji obavljaju istu djelatnost a za potrebe prodaje kupcima ili potencijalnim kupcima.

Shodno tome, prihodi od kamata i dividendi ne ulaze u djelokrug standarda za priznavanje prihoda. Prihodi Banke potiču prvenstveno od finansijskih instrumenata koji su izuzeti od primjene MSFI 15.

Prihodi od ugovora s kupcima potiču od prenosa usluga tokom vremena i u određenom trenutku u poslovnim segmentima što je u skladu sa informacijama o prihodima koje se objavljuju za svaki izvještajni segment prema MSFI 8 Poslovni segmenti.

(9) Lizing

9.1. Lizing kod kojih je Banka korisnik lizinga

Banka na početku provjerava da li se ugovor odnosi na ili sadrži elemente lizinga. Lizingom se smatra ugovor ili dio ugovora kojim se stiče pravo korištenja neke imovine na određeni vremenski period u zamjenu za određenu naknadu. Za vršenje ove procjene potrebno je odrediti da li ugovor sadrži konkretnu imovinu, da li Banka suštinski stiče sve ekonomske koristi od korištenja te imovine tokom perioda korištenja, te da li Banka ima pravo da kontroliše način korištenja te imovine.

Imovina s pravom korištenja inicijalno se vrednuje po cijeni koštanja, odnosno početnom iznosu obaveze po osnovu lizinga umanjenom za sve rate lizinga plaćene prije početnog datuma, uvećanom za sve direktne troškove i procjenjene troškove demontaže, uklanjanja ili vraćanja predmeta lizinga u prvobitno stanje i umanjenom za sve primljene poticaje za taj lizing. Pravo korištenja imovine se zatim linearno amortizuje na period lizinga ili korisni vijek imovine, koji god je kraći. Banka takođe procjenjuje pravo korištenja imovine u pogledu umanjenja vrijednosti, u slučaju prisustva relevantnih indikatora. Obaveza po osnovu lizinga se inicijalno vrednuje po sadašnjoj vrijednosti plaćanja za lizing

plativih u periodu ugovora diskontovanih po kamatnoj stopi sadržanoj u lizingu ili, ukoliko se ta stopa ne može jednostavno utvrditi, po Bančinoj inkrementalnoj kamatnoj stopi zaduženja. Time se sve obaveze po osnovu lizinga prikazuju u izvještaju o finansijskom položaju po principu "prava korištenja". Jedini izuzetak čini lizing na period od 12 mjeseci ili kraće, kao i lizing gdje predmetna imovina ima nisku nabavnu vrijednost, pošto Odbor za međunarodne računovodstvene standarde smatra da je lizing male vrijednosti ako se radi o 5.000 USD ili manje.

U takvim slučajevima ugovori o lizingu se prikazuju van izvještaja o finansijskom položaju, a troškovi lizinga se knjiže linearno tokom preostalog perioda lizinga.

MSFI 16 dopušta korisniku lizinga da ne razdvaja dijelove koji nisu zakupljeni, već umjesto toga obračunava sve dijelove lizinga i pripadajuće nenajmljive dijelove kao jedan ugovor. Banka nije iskoristila ovu praktičnu mogućnost.

Plaćanje lizinga obično uključuje fiksna plaćanja, varijabilna plaćanja koja zavise od indeksa ili stope, i iznose koji se očekuju po preostaloj garantovanoj vrijednosti. Opcije produženja, raskida i opcije kupovine se takođe razmatraju (pogledati Napomenu (5) "Korištenje procjena i pretpostavki/materijalnih neizvjesnosti u vezi s procjenama").

Priznavanje prava korištenja na strani imovine u izvještaju o finansijskom položaju i odgovarajućih obaveza lizinga na strani obaveza utiče na povećanje ukupne imovine i ukupnih obaveza. Budući da se samo obaveze povećavaju na strani pasive, a sve ostale stavke ostaju iste, omjer kapitala se smanjuje. Takođe, priznavanje utiče na izvještaj o dobitku ili gubitku. Ukupan iznos troškova plaćenih tokom trajanja zakupa ostaje isti, ali vremenska raspodjela ukupnog troška i raspodjela na različite dijelove izvještaja o dobitku ili gubitku se mijenja. Prema MSFI 16, troškovi se trebaju podijeliti na troškove kamata i amortizacije. Kako se troškovi kamata izračunavaju na osnovu efektivne kamatne stope smanjuju se tokom trajanja zakupa, ali se amortizacija provodi linearnom metodom, što rezultuje degresivnim razvojem troškova sa prebacivanjem troškova u ranije periode. Troškovi kamata iskazuju se u okviru neto prihoda od kamata. Uz to, budući da je godišnja amortizacija imovine prava korištenja prema MSFI 16 niža od stope zakupa, a sve ostale stavke ostaju iste, operativni troškovi se smanjuju.

Nakon inicijalnog priznavanja, obaveza zakupa se smanjuje za izvršena plaćanja i povećava za kamate. Ponovo se mjeri tako da odražava bilo kakvu procjenu ili izmjenu ili ako postoje promjene u nepromjenjivim fiksnim plaćanjima. Kada se obaveza zakupa ponovo izmjeri, odgovarajuća usklađivanja odražavaju se u pravu korištenja sredstva ili u izvještaju dobitka ili gubitka ako je pravo korištenja sredstva već svedeno na nulu.

Poticaži za lizing priznaju se kao dio mjerenja imovine prava korištenja i obaveze zakupa. U izvještaju o novčanim tokovima, plaćanje kamata i obaveza po lizingu prikazani su u novčanim tokovima iz poslovne aktivnosti. Banka takođe procjenjuje da li postoje indikatori umanjenja za imovnu sa pravom korištenja. Imovina sa pravom korištenja se testira na umanjenje u skladu sa MRS 36 Umanjenje imovine.

MSFI 16 zahtjeva da korisnik lizinga prizna kao dio lizing obaveze samo iznos koji očekuje da će biti plaćen kao rezidualnu garantovanu vrijednost koja je obezbjeđena od strane korisnika ili davalaca lizinga.

9.2. Lizing kod kojih je Banka davalac lizinga

Računovodstvo davalaca lizinga zavisi od toga koja strana snosi sve koristi i rizike koji proizilaze iz imovine koja je predmet lizinga.

Za klasifikaciju i priznavanje lizinga kod davalaca lizinga (finansijski ili operativni lizing), ekonomski efekat ugovora o lizingu prevladava nad pravnim vlasništvom predmeta lizinga.

Banka primjenjuje MSFI 9 zahtjeve za prestanak priznavanja i umanjenje vrijednosti na neto ulaganja u lizing.

U okviru operativnog lizinga, davalac lizinga prikazuje iznajmljenu imovinu po trošku nabavke umanjenom za planiranu amortizaciju tokom korisnog vijeka upotrebe sredstva i umanjenom za gubitak od umanjenja vrijednosti.

9.3. Prezentacija u finansijskim izvještajima

Banka kao korisnik lizinga, pravo korištenja imovine prikazuje u stavci "Nekretnine, postrojenja i oprema" u materijalnoj imovini u izvještaju o finansijskom položaju. Obaveze po lizingu prikazuju se u stavci "Ostale finansijske obaveze" u izvještaju o finansijskom položaju. Naknada za amortizaciju prava korištenja imovine predstavljena je u stavci "Amortizacija" u izvještaju o dobitku ili gubitku. Troškovi kamata na obaveze po lizingu prikazani su u stavci "Troškovi kamata" u izvještaju o dobitku ili gubitku.

Banka kao davalac lizinga, s izuzetkom nekretnina, imovinu pod lizingom prikazuje u okviru stavke „Nekretnine, postrojenja i oprema“ u materijalnoj imovini. Tekuće naplate lizinga, dobiti i gubici od otuđenja, kao i umanjenje vrijednosti, ako postoje, iskazuju se u poziciji „Ostali operativni prihodi“ ili „Ostali operativni rashodi“, a planirana amortizacija u okviru pozicije „Amortizacija“. Nekretnine iznajmljene pod operativnim lizingom iskazuju se u izvještaju o finansijskom položaju pod stavkom „Investicione nekretnine“, materijalna imovina.

Što se tiče prezentacije u Izvještaju o novčanom toku, korisnici lizinga moraju predstaviti kratkoročna plaćanja lizinga, otplate lizinga imovine male vrijednosti i promjenjive isplate lizinga koji nisu uključeni u mjerenje obaveze lizinga, kao dio operativnih aktivnosti. Novac plaćen za kamatni dio obaveze lizinga mora biti predstavljen ili kao operativna aktivnost ili kao finansijska aktivnost. Banka je odlučila da kao dio operativnih aktivnosti uključi plaćanja po osnovu kamatnog dijela obaveze lizinga.

(10) Zarada po akciji

Banka prikazuje osnovnu zaradu za svoje redovne akcije, u skladu sa MRS 33 Zarada po akciji. Osnovna zarada po akciji se izračunava dijeljenjem dobiti ili gubitka pripisivog redovnim akcionarima Banke sa ponderisanim prosječnim brojem akcija u datom periodu.

(11) Neto prihod od kamata

Za sve finansijske instrumente mjerene po amortizovanom trošku kao i za kamatonosnu finansijsku imovinu mjerenu po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit i finansijsku imovinu koja se ne drži radi trgovanja mjerenu po fer vrijednosti kroz dobitak ili gubitak, prihodi od kamata i rashodi od kamata se evidentiraju po efektivnoj kamatnoj stopi.

Amortizovani trošak je iznos vrijednosti finansijske imovine ili finansijske obaveze izmjeren pri inicijalnom priznavanju, umanjen za otplate glavnice, umanjen ili uvećan za kumulativni iznos amortizacije po metodi efektivne kamatne stope za bilo koju razliku između inicijalnog iznosa i iznosa po dospeljeću. Za finansijsku imovinu, taj iznos se usklađuje sa eventualnim rezervisanjima za gubitke. Bruto knjigovodstvena vrijednost finansijske imovine je amortizovani trošak finansijske imovine prije usklađivanja sa eventualnim rezervisanjima za gubitke. Za kupljenu ili stvorenu finansijsku imovinu koja je umanjena za kreditne gubitke, efektivna kamatna stopa usklađena sa kreditnim gubicima se utvrđuje diskontovanjem budućih novčanih tokova, uključujući i kreditne gubitke, na amortizovani trošak dužničkog instrumenta prema inicijalnom priznavanju.

Efektivna kamatna stopa je kamatna stopa koja tačno diskontuje procjenjena buduća novčana plaćanja ili primitke kroz očekivani vijek trajanja finansijskog instrumenta ili, gdje je to moguće, kraći period, na bruto knjigovodstvenu vrijednost finansijske imovine, osim kupljene i stvorene finansijske imovine umanjene za kreditne gubitke ili amortizovanog troška finansijske obaveze. Kalkulacija obuhvata transakcione troškove i naknade i plaćene ili primljene premije koji čine sastavni dio efektivne kamatne stope (osim finansijskih instrumenata mjerenih po fer vrijednosti kroz dobitak ili gubitak) i premije i diskonte. Očekivani kreditni gubici se ne uzimaju u obzir.

Za finansijsku imovinu koja naknadno pretrpi kreditne gubitke, prihod od kamata se priznaje primjenom efektivne kamatne stope na amortizovani trošak finansijske imovine. Ukoliko se u narednim periodima stanje kreditnog rizika finansijskog instrumenta umanjeno za kreditne gubitke poboljša tako da finansijsko sredstvo više nije predmet kreditnog gubitka, prihod od kamata se priznaje primjenom efektivne kamatne stope na bruto knjigovodstvenu vrijednost finansijske imovine (s izuzetkom kupljene ili stvorene finansijske imovine umanjene za kreditne gubitke gdje se izračun prihoda od kamata ne vraća na bruto osnovu čak i ukoliko se kreditni rizik imovine popravi).

Prihod od kamata za imovinu koja se drži za trgovanje i kamatne komponente derivata se prikazuju pod "neto prihod od kamata". Promjene čiste fer vrijednosti nastale trgovanjem imovinom i obavezama se prikazuju pod "neto rezultat od finansijskih instrumenata".

Negativne kamate od finansijske imovine i finansijskih obaveza se prikazuju pod "neto prihod od kamata".

Prihod od dividendi se priznaje u trenutku zakonitog nastanka prava na isplatu.

(12) Neto prihod od naknada i provizija

Prihodi i rashodi po osnovu naknada i provizija (osim onih koji čine sastavni dio efektivne kamatne stope za finansijsku imovinu ili finansijsku obavezu su uključene efektivnu kamatnu stopu) se tretiraju u skladu sa MSFI 15 Prihodi od ugovora s kupcima i prikazuju se pod "neto prihod od naknada i provizija".

U skladu sa MSFI 15, prihod se priznaje kada Banka izvrši preuzetu obavezu i kupcu isporuči obećanu uslugu. Mora postojati vjerovatnoća da će Banka iz toga imati ekonomsku korist i iznos se može pouzdano utvrditi, bez obzira na to kada se vrši plaćanje. Prihod se mjeri po fer vrijednosti naknade koja je primljena ili će se potraživati, uzimajući u obzir ugovorom definisane uslove plaćanja ali ne i poreze i druge dadžbine.

Naknade zarađene pružanjem usluga u određenom vremenskom periodu se obračunavaju tokom tog perioda. Te naknade obuhvataju troškove pozajmica koji ne ulaze u efektivnu kamatnu stopu tog finansijskog instrumenta, troškove garancija, prihod od provizija po osnovu upravljanja imovinom, čuvanja i druge upravne i savjetodavne naknade, kao i naknade za posredovanje u osiguranju i devizne transakcije. Nasuprot tome, prihod od naknada za transakcijske usluge trećim osobama, kao što je npr. posredovanje pri kupovini akcija ili drugih vrijednosnih papira ili kupoprodaja poslova, se priznaje po okončanju predmetne transakcije.

Ostali rashodi po osnovu naknada i provizija se najvećim dijelom odnose na naknade za transakcije i usluge koje se priznaju kao rashod po prijemu svake usluge.

(13) Neto rezultat od finansijskih instrumenata

Neto rezultat od finansijskih instrumenata koji se drže za trgovanje obuhvata sve dobitke i gubitke iz promjena u fer vrijednosti finansijske imovine i finansijskih obaveza koje se drže za trgovanje, ostvarenih dobitaka i gubitaka po osnovu prestanka priznavanja, rezultate trgovanja hartijama od vrijednosti derivatima, neefikasne dijelove prikazane u fer vrijednosti i transakcijama u svrhu zaštite novčanih tokova od rizika, te dobitaka iz konverzije valuta i gubitaka od monetarne imovine i obaveza. Banka je odabrala da prikaže kretanje čiste fer vrijednosti imovine i obaveza koje drži za trgovanje u prihodima iz trgovanja, bez povezanih kamatnih prihoda, rashoda i dividendi, koje su prikazane u "neto prihod od kamata".

Neto rezultat od finansijskih instrumenata po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit i finansijske obaveze po amortizovanom trošku uključuje svu dobit i gubitke po osnovu prestanka priznavanja.

(14) Ostali operativni prihod i ostali operativni rashod

Ostali operativni prihodi i ostali operativni rashodi odražavaju sve druge prihode i rashode koji se ne mogu direktno pripisati redovnom poslovanju, npr. dobit i gubitak iz prodaje nekretnina, rashodi po osnovu pravnih predmeta i prihod zakupa imovine koja je predmet operativnog zakupa. Pored toga, obuhvata rashode za ostale poreze i određene regulatorne naknade (bankarske naknade, naknade Agenciji za osiguranje depozita).

(15) Ostali rezultat

Ostali rezultat uključuje gubitke od umanjenja vrijednosti i povećanje vrijednosti nefinancijske imovine i dugotrajne imovine namijenjene prodaji. Pored toga, sadrži promjene u rezervisanjima za sudske sporove. Nadalje, dobici i gubici modifikacije prikazani su u ovoj poziciji.

(16) Finansijski instrumenti

Prikazivanje stavki u izvještaju o finansijskom položaju samo po sebi odražava prirodu finansijskih instrumenata. Iz tog razloga, definisane su klase prema stavkama u izvještaju o finansijskom položaju koje sadrže finansijske instrumente, u skladu sa **MSFI 9** Finansijski instrumenti.

Finansijski instrument je svaki ugovor iz kojeg proističe finansijska imovina jedne ugovorne strane i finansijska obaveza ili vlasnički instrument druge ugovorne strane.

16.1. Klasifikacija i mjerenje

Poslovni modeli

Sva finansijska imovina mora biti dodijeljena jednom od ispod opisanih poslovnih modela. Pri prvom mjerenju finansijske imovine se pojedinačno određuje da li se radi isključivo o plaćanju glavnice i kamata (eng. SPPI), ukoliko imovina pripada jednoj od sljedećih kategorija:

- *Držanje radi naplate*: finansijska imovina se drži u cilju naplate ugovorenih novčanih tokova.
- *Držanje radi naplate i prodaje*: finansijska imovina se drži u cilju naplate ugovorenih novčanih tokova i prodaje finansijske imovine.
- *Ostalo*: finansijska imovina se drži za trgovanje ili ne zadovoljava uslove za gornje kategorije, nije identifikovana u Banci.

U rijetkim slučajevima kada subjekt promijeni poslovni model koji koristi za upravljanje određenom finansijskom imovinom, neophodno je izvršiti reklasifikaciju kompletne finansijske imovine obuhvaćene tom promjenom. Ova vrsta naknadnih promjena ne zahtjeva reklasifikaciju niti korekciju ranijih perioda. Smatra se da prodaja zbog povećanja kreditnog rizika, prodaja blizu dospjeća i rijetke prodaje izazvane događajima koji se ne ponavljaju nisu u suprotnosti sa modelom "držanja radi naplate".

Karakteristike ugovorenih novčanih tokova

Za procjenu da li su ugovoreni novčani tokovi isključivo plaćanja glavnice i kamate, "glavnica" se definiše kao fer vrijednost finansijske imovine od inicijalnog priznavanja. "Kamata" se definiše kao naknada za vremensku vrijednost novca, za kreditni rizik povezan sa iznosom glavnice koji je neizmiren tokom određenog vremenskog perioda, kao i za ostale osnovne rizike i troškove kreditnog posla (npr. rizik likvidnosti i administrativni troškovi), kao i profitna marža.

Prilikom procjene da li su ugovoreni novčani tokovi isključivo plaćanja glavnice i kamata (SPPI), Banka razmatra ugovorene uslove instrumenta i analizira postojeći portfolio na osnovu kontrolne liste za kriterije isključivog plaćanja glavnice i kamata. Ovo uključuje procjenu da li finansijska imovina sadrži ugovoreni rok koji bi mogao promijeniti vremenski period ili iznos ugovorenih novčanih tokova poput onih da ne ispunjava ovaj uslov, s obzirom na sljedeće: potencijalne događaje koji bi promijenili iznos ili vremenski okvir novčanih tokova, uslovi prijevremenog plaćanja i produženja roka, uslovi koji ograničavaju potraživanje Banke na novčane tokove od određene imovine i mogućnosti koje mijenjaju naknadu za vremensku vrijednost novca.

Značajna područja koja su predmet procjene su jednostrane izmjene marže i kamatnih stopa, odredbe o prijevremenoj otplati, druge karakteristike koje se odnose na uslovno plaćanje, finansiranje projekata i testiranje po referentnim vrijednostima za kredite sa neusklađenim kamatama.

SPPI usklađenost se procjenjuje na sljedeći način:

- Procjenom jednostranih izmjena marže i kamatnih stopa je zaključeno da prenošenje troškova osnovnog ugovora o pozajmici, odredbe čiji je cilj očuvanje stabilnosti profitne marže i promjene kamatne stope odražavaju pogoršanje kreditnog rejtinga, ali ne ugrožavaju SPPI.
- Odredbe o prijevremenoj otplati nisu od kritičnog značaja ukoliko iznos prijevremene otplate odražava neizmireni iznos glavnice, kamate i naknada vezan za raniju otplatu. Naknada za prijevremenu otplatu mora biti manja od iznosa gubitka kamatne marže i gubitka kamate.
- Druge karakteristike koje se odnose na uslovno plaćanje su obično sporedne poslovne odredbe. Kazna predstavlja povećane troškove praćenja rizika ili nadoknadu propuštene dobiti povezane s određenim događajem.
- Finansiranje projekata se analizira u slučaju pozivanja na izvršenje određenog poslovnog projekta. Ukoliko to nije slučaj i ukoliko dužnik raspolaže dovoljnim kapitalom da može apsorbovati gubitke i time ne ugrožava svoju sposobnost redovne otplate kredita, smatra se da je prošao SPPI test.
- Pozajmice sa promjenjivom kamatnom stopom mogu imati karakteristike neusklađenih kamata (datum utvrđivanja kamate pada prije početka perioda, referentna stopa se ne podudara sa intervalom utvrđivanja kamate, i sl.). Da bi se procijenilo da li je vremenska vrijednost monetarne komponente kamate značajno izmijenjena (da li bi neusklađenost kamata mogla rezultirati ugovorno nediskontovanim novčanim tokovima koji se značajno razlikuju od referentnih uslova), obavezno se vrši testiranje po referentnim vrijednostima.

Prilikom vršenja ovog testa, prvo priznavanje, ugovoreni nediskontovani novčani tokovi finansijskog instrumenta se porede sa referentnim novčanim tokom, odnosno ugovorenim nediskontovanim novčanim tokovima koji bi nastali da nije došlo do izmjene vremenske vrijednosti monetarne komponente. Efekti izmjene vremenske vrijednosti monetarne komponente se razmatraju u svakom izvještajnom periodu, kao i kumulativno tokom vijeka trajanja finansijskog instrumenta. Test referentnih vrijednosti je zasnovan na spektru realnih scenarija. Odgovarajući referentni finansijski instrument je instrument sa istim kvalitetom kredita i uslovima ugovora, osim izmjene, bez obzira da li se odnosi na stvarno postojeću ili hipotetičku imovinu. Ukoliko subjekt zaključi da bi se ugovoreni (nediskontovani) novčani tokovi mogli značajno razlikovati (prag je 10%) od (nediskontovanih) referentnih novčanih tokova (periodično ili kumulativno), finansijska imovina ne zadovoljava zahtjeve iz tačaka 4.1.2(b) i 4.1.2A(b) MSFI 9 i stoga se ne može mjeriti po amortizovanom trošku ili kroz ostalu sveobuhvatnu dobit (FVTOCI).

Tokom 2020. i 2019. godine nije bilo finansijskih instrumenata sa karakteristikama koje upućuju na neusklađenost kamata, što bi vodilo u mjerenje po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak. Značajan obim finansijskih instrumenata sa kritičnim karakteristikama se ne očekuje zato što interna politika za nove proizvode eliminiše karakteristike koje potencijalno ne bi zadovoljile ovaj uslov.

Klasifikacija i mjerenje finansijske imovine i finansijskih obaveza

Na osnovu poslovnog modela subjekta i karakteristika ugovornih novčanih tokova, Banka klasifikuje finansijsku imovinu u sljedeće kategorije:

- Finansijska imovina se mjeri po amortizovanom trošku samo ako je cilj poslovnog modela subjekta da drži finansijsku imovinu, a ugovoreni novčani tokovi su isključivo plaćanja glavnice i kamate na neplaćenu glavicu ("SPPI kriterij").
- Finansijska imovina se mjeri po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit (eng. FVTOCI), ako se imovina drži u poslovnom modelu u kojem se imovina drži i da bi se naplatili ugovoreni novčani tokovi i da bi se imovina prodala, a ugovoreni novčani tokovi su isključivo plaćanja glavnice i kamate na neplaćenu glavicu (jednostavna karakteristika zajma).
- Finansijska imovina koja ne ispunjava ove kriterije se mjeri po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak (eng. FVTPL). Pored toga, ugrađeni derivati više neće biti odvojeni od osnovnih ugovora o finansijskoj imovini. Finansijski instrument se procjenjuje u cjelini i mjeri se po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak.

Finansijska imovina i finansijske obaveze se priznaju kada Banka postane ugovorna strana u ugovoru vezanom za finansijski instrument. Finansijski instrumenti se inicijalno mjere po fer vrijednosti sa uključenim transakcionim troškovima (osim finansijskih instrumenata koji se mjere po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak, za koje se transakcioni troškovi priznaju direktno u izvještaju o dobitku ili gubitku). Redovne kupovine i prodaje finansijske imovine se priznaju na datum trgovanja.

Pri inicijalnom priznavanju, finansijska imovina se klasifikuje u jednu od niže navedenih kategorija, a osnova ove klasifikacije zavisi od poslovnog modela subjekta i ugovorenih karakteristika novčanih tokova finansijske imovine. Naknadno mjerenje se vrši u zavisnosti od kategorije.

Finansijska imovina po amortizovanom trošku

Finansijska imovina se klasifikuje i naknadno mjeri po amortizovanom trošku, pod uslovom da se finansijska imovina drži po modelu držanja za naplatu i ukoliko se ugovorni novčani tokovi odnose isključivo na plaćanja glavnice i kamate na glavnice. Finansijska imovina se pri inicijalnom priznavanju mjeri po fer vrijednosti umanjenoj za otplate glavnice, umanjenoj ili uvećanoj za kumulativni iznos amortizacije po metodi efektivne kamatne stope za bilo koju razliku između inicijalnog iznosa i iznosa po dospijeću, uz usklađivanja po osnovu umanjenja vrijednosti. Prihodi od kamata se prikazuju u stavci "prihodi po osnovu kamata izračunati metodom efektivne kamatne stope". Umanjenje vrijednosti se prikazuje u stavci "rashodi za kreditne gubitke od finansijske imovine". Veći dio finansijske imovine Banke se mjeri po amortizovanom trošku.

Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit

Finansijska imovina se klasifikuje i naknadno mjeri po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit, pod uslovom da se finansijska imovina drži po modelu držanja za naplatu i prodaju i ukoliko se ugovorni novčani tokovi odnose isključivo na plaćanja glavnice i kamate na glavnice. Finansijska imovina se mjeri po fer vrijednosti a sva kretanja se priznaju kroz ostalu sveobuhvatnu dobit, a procjena umanjenja vrijednosti se vrši po novom modelu očekivanog kreditnog rizika (eng. ECL model).

Prihodi od kamata se prikazuju u stavci "prihodi po osnovu kamata izračunati metodom efektivne kamatne stope". Umanjenje vrijednosti se prikazuje u stavci "rashodi za kreditne gubitke od finansijske imovine". Razlika između fer vrijednosti i amortizovanog troška se prikazuje pod "rezerve fer vrijednosti" u izvještaju o promjenama u kapitalu. Promjene fer vrijednosti dužničkih instrumenata tokom izvještajnog perioda se prikazuju u stavci "rezerva fer vrijednosti - dužnički instrumenti" u izvještaju o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti. Dobit i gubici od prestanka priznavanja se prikazuju u stavci "neto rezultat od finansijskih instrumenata".

Za vlasničke instrumente koji se ne drže za trgovanje, subjekti mogu pri početnom priznavanju neopozivo odabrati da klasifikuju instrumente po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit (eng. FVTOCI). Ovaj izbor se može napraviti za svaku investiciju posebno. Sve naknadne promjene fer vrijednosti se prikazuju u stavci "rezerva fer vrijednosti - vlasnički instrumenti" u izvještaju o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti, bez preračunavanja u izvještaju o dobiti ili gubitku.

Banka je kao ulaganja koja se mjere po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit (FVTOCI) odredila manji portfolio vlasničkih instrumenata. Ovaj alternativni način prikazivanja je odabran zbog toga što su te investicije načinjene iz strateških razloga a ne radi sticanja dobiti iz kasnije prodaje, tako da u kratkoročnoj i srednjoročnoj perspektivi nije planirana prodaja ovih investicija.

Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak

Finansijskoj imovini koja se drži za trgovanje ili koja ne potpada pod poslovni model držanja za naplatu i držanja za naplatu i prodaju će se dodijeliti drugi poslovni model i ona će se mjeriti po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak. Pored toga, Banka može iskoristiti opciju i odrediti da se određena finansijska imovina mjeri po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak. Prihod od kamata i prihod od dividendi se prikazuju u stavci "ostali prihod od kamata". Dobici i gubici od revalorizacije i prestanka priznavanja se prikazuju u stavci "neto rezultat od finansijskih instrumenata". Pored toga, svaki finansijski instrument čiji novčani tokovi nisu isključivo plaćanja glavnice i kamata se obavezno mjeri u ovoj kategoriji, čak i ukoliko se drži po poslovnom modelu držanja za naplatu i prodaju. Finansijska imovina koja se ne drži za trgovanje se sastoji od dvije potkategorije i dodjeljuje se poslovnom modelu "ostalo", a mjeri se po fer vrijednosti kroz dobit i gubitak

- Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak

Pri početnom priznavanju, Banka može neopozivo odrediti da će određenu finansijsku imovinu, koja bi se inače naknadno mjerila po amortizovanom trošku ili fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit, mjeriti po fer vrijednosti kroz dobit i gubitak, ukoliko će time izbjeći ili značajno umanjiti nedosljednosti prilikom priznavanja i mjerenja (odnosno "računovodstvenu neusklađenost") do kojih bi inače došlo mjerenjem imovine i obaveza ili priznavanjem dobitaka ili gubitaka po raznim osnovama. Trenutno u Banci nema takvih slučajeva.

- Finansijska imovina koja se obavezno mjeri po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak

Finansijska imovina se svrstava u ovu kategoriju ukoliko novčani tokovi nisu isključivo plaćanja glavnice i kamata ili

ukoliko se drži po nekom drugom poslovnom modelu osim držanja za trgovanje.

Vlasnički instrumenti koji se drže za trgovanje i vlasnički instrumenti koji se ne drže za trgovanje (a pri inicijalnom priznavanju nisu svrstani u mjerenje po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit) se mjere po fer vrijednosti kroz dobit i gubitak.

Kada se vrši izmjena ili razmjena finansijske obaveze mjerene po amortizovanom trošku, a koja ne rezultira prestankom priznavanja, subjekat priznaje svako usklađivanje amortizovanog troška finansijske obaveze koje proizilazi iz izmjene ili razmjene u dobiti ili gubitku na dan te izmjene ili razmjene.

Izmjene fer vrijednosti obaveza mjenjenih po fer vrijednosti kroz dobit i gubitak, a koje proizilaze iz promjene kreditnog rizika date obaveze, priznaju se u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti, a preostali iznos promjene fer vrijednosti se prikazuje u dobiti ili gubitku.

Tokom 2020. i 2019. godine nije bilo promjena u poslovnom modelu Banke.

Baka nema računovodstvo zaštite u tekućoj i prethodnoj godini.

16.2. Umanjenje vrijednosti

U primjeni modela očekivanog kreditnog gubitka (eng. ECL), koji je orijentisan ka budućnosti, Banka priznaje očekivani kreditni gubitak i ažurira očekivane kreditne gubitke priznate na datum svakog izvještaja da bi realno prikazala promjenu kreditnog rizika finansijske imovine.

Standardi koji se odnose na umanjeње vrijednosti mjere očekivani kreditni gubitak na osnovu realnih i dokazivih informacija, što uključuje istorijske i tekuće informacije i prognoze, te stoga razmatraju buduće kreditne gubitke u različitim scenarijima.

Cjeloživotni očekivani kreditni gubitak je očekivana sadašnja vrijednost gubitaka do kojih će doći ako dužnici u nekom trenutku prije konačnog dospjeća finansijske imovine ne ispune svoje obaveze, uz istovremeno razmatranje vjerovatnoće tog neispunjenja i nastanka kreditnog gubitka (gubitak uzrokovan neispunjenjem obaveza).

Pregled izračuna očekivanog kreditnog gubitka

Banka određuje očekivani kreditni gubitak kao razliku između novčanih tokova koji dospijevaju u skladu sa ugovorenim uslovima finansijskog instrumenta i novčanih tokova čiji priliv Banka očekuje da primi. Iako MSFI 9 navodi ovaj cilj, generalno ne propisuje detaljne metode i tehnike za njegovo postizanje.

Za utvrđivanje novčanih tokova čiji priliv Banka očekuje, Banka koristi pristup zasnovan na zbiru marginalnih gubitaka u kojem se očekivani kreditni gubici računaju kao zbir marginalnih gubitaka nastalih u svakom vremenskom periodu od izvještajnog datuma. Marginalni gubici se izvode iz individualnih parametara koji procjenjuju izloženost i gubitke u slučaju neispunjenja obaveza i uslovne vjerovatnoće neispunjenja obaveza u svakom periodu (vjerovatnoća neispunjenja obaveza u vremenskom periodu X je uslovljena pretpostavkom da izloženost nastavlja da postoji do vremenskog perioda X). Cjeloživotni očekivani kreditni gubitak se posebno izračunava za svaki scenario uzimajući u obzir trenutne informacije i očekivanja za budućnost. Objedinjavanje konačnog očekivanog kreditnog gubitka se vrši na kraju, ponderisanjem različitih individualnih scenarija. Banka izračunava ukupno tri ishoda: Osnovni scenario, optimistični scenario i pesimistični scenario, s tim da se povremeno simuliraju i nepovoljniji scenariji u cilju boljeg razumijevanja dinamike i potencijalnih rizika portfolija (pogledati poglavlje Informacije o budućim događajima).

Posmatrani period i parametri korišteni u kalkulaciji očekivanih kreditnih gubitaka zavise od dospjeća transakcije, nivo rizika transakcije prema MSFI 9 i korištenog makro scenarija. U 1. nivou kreditnog rizika se razmatra očekivani kreditni gubitak u periodu do jedne godine, dok se u 2. i 3. nivou kreditnog rizika obavezno priznaje cjeloživotni kreditni gubitak.

Parametri vjerovatnoće neispunjenja obaveza (eng. PD) odražavaju vjerovatnoću neispunjenja obaveza u određenom vremenskom periodu. Ovi parametri korišteni u izračunu očekivanog kreditnog gubitka se određuju na osnovu modela i metodologije koju je izradila interna služba Banke zadužena za razvoj modela. Generalno, modeli su izrađeni na nivou tržišnog segmenta i gdje god je moguće u razvoju je korišten interni istorijat ponašanja klijenata. U izuzetnim slučajevima su korišteni eksterni podaci dobijeni od rejting agencija. Po pitanju metodologije, odabrani pristup je indirektno modeliranje. To znači da se postojeća Basel III metodologija koristi kao polazna osnova koja se zatim prilagođava kako bi u potpunosti zadovoljila zahtjeve MSFI 9. To pretpostavlja isključivanje svih konzervativnih pretpostavki iz modela, uključivanje unaprijed orijentisanih "point-in-time" informacija u metodologiju, kao i procjenu vremenske strukture cjeloživotne vjerovatnoće neispunjenja obaveza.

Izloženost u slučaju neispunjenja obaveza (eng. EAD) predstavlja procjenjenu visinu izloženosti, uključujući otplate glavnice i kamata i očekivanu iskorištenost vanbilansnih obaveza. Izloženost u slučaju neispunjenja obaveza predstavlja bruto knjigovodstvenu vrijednost u trenutku neispunjenja obaveza, a sadašnja vrijednost novčanih tokova na datum izvještaja se izračunava diskontovanjem po efektivnoj kamatnoj stopi. U slučajevima gdje ugovor ne navodi dospjeće, za određivanje strukture novčanih tokova se koriste kvantitativni i/ili kvalitativni kriteriji (npr. okviri).

Gubitak u slučaju neispunjenja obaveza (eng. LGD) predstavlja procijenjenu visinu gubitka u slučaju neispunjenja obaveza. Za LGD parametar, za retail portfolio koristi se kvantitativni model, dok za ne-retail portfolio se koristi pojednostavljeni pristup. Vrijednosti koji se koriste za ne-retail portfolio us iz Odluke o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka Agencije za bankarstvo RS.

Pored opšteg izračuna očekivanih kreditnih gubitaka zasnovanog na interno utvrđenim parametrima/metodologiji rizika, primjenjuje se i pristup na nivou portfolija za određene okolnosti koje se drugačije ne mogu adekvatno razmatrati unutar opšteg okvira, a relevantne su za izvještajni datum. Ovi aspekti se odnose ali nisu ograničeni na dostupnost i kvalitet podataka, slabosti modela/parametara, ograničene vremenske serije i/ili vremenska odstupanja u podacima. Definisan je formalizovani pristup kojim će se osigurati dosljedna i pouzdana primjena u okviru sveobuhvatne računске logike.

Kao što je navedeno u Napomeni (1) Osnove pripreme i izjava o usaglašenosti, nova regulatorna odluka propisuje minimalne stope za izračun rezervisanja za kreditne gubitke, tj. ukoliko Banka, u skladu sa svojom internom metodologijom utvrdi veće iznose rezervisanja za kreditne gubitke u odnosu na iznose izračunate primjenom Odluke, primjeniće veće iznose rezervisanja za kreditne gubitke.

Minimalne stope očekivanih kreditnih gubitaka propisane Odlukom prikazane su u nastavku.

Nivo kreditnog rizika 1

Banka za izloženosti raspoređene u Nivo kreditnog rizika 1 utvrđuje očekivane kreditne gubitke najmanje u iznosima kako slijedi:

- a) za izloženosti sa niskim rizikom iz člana 18. stav (2) ove Odluke - 0,1% izloženosti,
- b) za izloženosti prema centralnim vladama i centralnim bankama izvan Bosne i Hercegovine za koje postoji kreditna procjena priznate vanjske institucije za procjenu kreditnog rejtinga koja se u skladu sa članom 69. Odluke o izračunavanju kapitala banke raspoređuje u stepen kreditnog kvaliteta 3 i 4 - 0,1% izloženosti,
- c) za izloženosti prema bankama i drugim subjektima finansijskog sektora za koje postoji kreditna procjena priznate vanjske institucije za procjenu kreditnog rejtinga koja se u skladu sa članom 69. Odluke o izračunavanju kapitala banke raspoređuje u stepen kreditnog kvaliteta 1, 2 ili 3 - 0,1% izloženosti,
- d) za ostale izloženosti - 0,5% izloženosti.

Nivo kreditnog rizika 2

Banka za izloženosti raspoređene u Nivo kreditnog rizika 2 utvrđuje očekivane kreditne gubitke minimalno u iznosu od 5% izloženosti.

Nivo kreditnog rizika 3

Banka za izloženosti raspoređene u Nivo kreditnog rizika 3 utvrđuje očekivane kreditne gubitke najmanje u iznosima definisanim u tabeli 1. ili tabeli 2. ispod.

Tabela 1. Minimalne stope očekivanih kreditnih gubitaka za izloženosti obezbjeđene prihvatljivim kolateralom:

Dani kašnjenja	Minimalni očekivani kreditni gubitak
do 180 dana	15%
181 - 270 dana	25%
271 - 365 dana	40%
366 - 730 dana	60%
731 - 1460 dana	80%
Preko 1460 dana	100%

Tabela 2. Minimalne stope očekivanih kreditnih gubitaka za izloženosti koje nisu obezbjeđene prihvatljivim kolateralom:

Dani kašnjenja	Minimalni očekivani kreditni gubitak
do 180 dana	15%
181 - 270 dana	45%
271 - 365 dana	75%
366 - 456 dana	85%
Preko 456 dana	100%

Značajano povećanje kreditnog rizika

Banka mjeri očekivani kreditni gubitak u tri nivoa koji odražavaju progresivno pogoršavanje kvaliteta kredita. U 1. nivou kreditnog rizika se razmatra očekivani kreditni gubitak u periodu do 12 mjeseci, dok se u 2. i 3. nivou kreditnog rizika priznaje cjeloživotni kreditni gubitak.

Nivo kreditnog rizika 1 počinje da teče po stvaranju finansijskog instrumenta i očekivani kreditni gubitak za prvih 12 mjeseci se priznaje kao trošak uz formiranje rezervisanja za gubitak. Za finansijsku imovinu, prihod od kamata se izračunava na osnovu bruto knjigovodstvene vrijednosti. Ako ne dođe do promjene u kvalitetu kredita, postupak svaki put ostaje isti do dospijeaća.

Ako kreditni kvalitet značajno opada, imovina prelazi u nivo kreditnog rizika 2 prema definisanim nivoima Banke (kako je detaljnije opisano u nastavku). Od tog trenutka se primjenjuje puni, cjeloživotni očekivani kreditni gubitak, što ima za rezultat značajno povećanje rezervisanja.

Nivo kreditnog rizika 3 nastupa kada se kvalitet kredita u finansijskoj imovini pogorša do tačke nastanka kreditnih gubitaka, odnosno imovina bude umanjena za kreditne gubitke ili postane predmet neispunjenja obaveza. Cjeloživotni očekivani kreditni gubici se i dalje primjenjuju u ovom nivou kreditnog rizika, a prihod od kamata se računa na osnovu neto knjigovodstvene vrijednosti (tj. bruto knjigovodstvena vrijednost usklađena za rezervisanje za gubitak). Poštuje se važeća regulatorna definicija propisana lokalnim propisima:

- Vjerovatno je da dužnik neće u potpunosti platiti svoje kreditne obaveze Banci, bez preduzimanja mjera od strane Banke poput izvršenja obezbjeđenja (ukoliko ga ima); ili
- Dužnik je više od 90 dana u kašnjenju u pogledu ispunjavanja materijalno značajne obaveze prema Banci po osnovu kredita.

Banka koristi definiciju neplaćanja (neispunjenja ugovornih obaveza) propisanu Odlukom o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka Agencije za bankarstvo, s obzirom da ista predstavlja standard koji osigurava dosljedno postupanje svih subjekata u svim procesima upravljanja rizikom. Određivanje da li je finansijska imovina umanjena za kreditne gubitke se donosi praćenjem osnovnih kriterija definisanih Politikom otkrivanja i oporavka od statusa neispunjenja obaveza.

Za potrebe izračuna očekivanih kreditnih gubitaka Banka klasifikuje transakcije po različitim nivoima kreditnog rizika na osnovu kvalitativnih i kvantitativnih kriterija. Ti kriteriji se utvrđuju i u samom standardu i internim analizama koje se provode u raznim zemljama i različitim vrstama portfolija. Indikatori za klasifikaciju po nivoima kreditnih rizika su:

Kvalitativni kriteriji:

- dospjelo dugovanje starije od 30 dana: Banka identifikuje ovaj kriterij čim ugovorna plaćanja kasne više od 30 dana.
- restrukturirane izloženosti: to su izloženosti za koje je Banka preduzela mjere restrukturiranja zbog toga što se dužnik susreo sa finansijskim teškoćama. Mjere restrukturiranja mogu imati za rezultat da se ove izloženosti klasifikuju kao prihodujuće ili neprihodujuće, što zahtijeva prelaz u nivo kreditnog rizika 2 ili 3.

Dodatni kvalitativni kriteriji vezani za nadzorne liste i sisteme ranog upozoravanja se odražavaju na vjerovatnoću neispunjenja obaveza kroz automatsko pogoršanje ocjene klijenta (koja čini sastavni dio rejting modela i procesa) ili djeluju kao okidač za prelazak u određeni nivo kreditnog rizika, zavisno od portfolija.

Kvantitativni kriteriji se primjenjuju na osnovu vjerovatnoće neispunjenja obaveza, odnosno značajnih negativnih promjena u 12-mjesečnoj vjerovatnoći neispunjenja obaveza na izvještajni datum u odnosu na prvo priznavanje izloženosti, a značajnost se ocjenjuje prema različitim pragovima vjerovatnoće neispunjenja obaveza zavisno od portfolija. Ovi pragovi se redovno analiziraju iz kvalitativne i/ili kvantitativne perspektive kako bi se osiguralo da su kriteriji realni (pogledati poglavlje "Validacija"). Pored toga, za neke dijelove portfolija se primjenjuje zaduženost kao dopunski kriterij koji odražava promjene izloženosti koje zavise od makroekonomskih okolnosti koje se nisu mogle predvidjeti u trenutku prvog priznavanja i/ili koje se nisu direktno odrazile na parametar vjerovatnoće neispunjenja obaveza na izvještajni datum. Zbog ograničenih vremenskih serija dolazi do slučajeva da rejting nije poznat u trenutku odobrenja. U takvim slučajevima se koristi pojednostavljeni pristup zasnovan na istorijskoj simulaciji rejtinga (vjerovatnoća neispunjenja obaveza u određenom trenutku se koristi kao zamjena za početno priznavanje), dok se dodatni mehanizmi koriste da bi se uzeli u obzir dodatni efekti koji proizilaze iz te pretpostavke.

Banka je uspostavila pragove za značajno povećanje kreditnog rizika na osnovu procentualnih (relativnih) i apsolutnih promjena u PD-u u odnosu na početno priznavanje.

Sljedeći kvantitativni PD pragovi su postavljeni 2% apsolutno povećanje i 300% relativno povećanje.

I kvalitativni i kvantitativni faktori koji se koriste za raspoređivanje po nivoima kreditnog rizika se kontinuirano provjeravaju i prate kako bi se osiguralo da su adekvatni i primjenjivi u svakom trenutku (pogledati poglavlje "Validacija").

Informacije o budućim događajima

Banka uključuje informacije o budućim događajima u svoju procjenu toga da li je došlo do značajnog povećanja kreditnog rizika po nekom instrumentu od početnog priznavanja i u svoje mjerenje očekivanih kreditnih gubitaka. Banka je identifikovala i dokumentovala ključne pokretače kreditnog rizika za svaki portfolio finansijskih instrumenata koristeći analizu istorijskih podataka, procijenila je odnose između makroekonomskih varijabli i kreditnog rizika. Ovi ključni pokretački korišteni u analizi uključuju, pored drugih važnih faktora i sljedeće važne indikatore: stopu nezaposlenosti, stopu rasta BDP-a, cijene nekretnina, industrijsku proizvodnju. Sve uvrštene varijable se utvrđuju na nivou zemlje i portfolija, ukoliko je to moguće i izvodljivo.

Prognoze ovih ekonomskih pokazatelja se redovno evaluiraju i ažuriraju. Ulazni podaci za ove prognoze se prikupljaju iz unutrašnjih i vanjskih izvora. Provode se obimne interne provjere i (po potrebi) vrši se usaglašavanje da bi se osiguralo da prognoze odražavaju stavove Banke o budućim ishodima. To uključuje i različite scenarije za budućnost i vjerovatnoću njihovog ostvarenja. Scenariji obuhvataju prognoze za osnovni scenario, optimistični scenario i pesimistični scenario, te faktor vjerovatnoće (ponder) za svaki od njih. Prognozirani parametri se dosljedno primjenjuju u različitim internim procesima Banke.

Informacije o budućim događajima koje su sadržane u ovom izvještaju zasnivaju se na trenutnim procjenama, pretpostavkama i projekcijama Banke, kao i trenutno javno dostupnim informacijama. One ne garantuju buduće performanse i uključuju određene poznate i još uvijek nepoznate rizike i neizvjesnosti zasnovane na pretpostavkama o budućim događajima koji se možda neće pokazati tačnim. Mnogo faktora može uzrokovati da se trenutni rezultat ili ostvarenja znatno razlikuju od onih koji se mogu iskazati i implicirati takvim izvještajima.

U tabelama ispod su prikazani scenariji za osnovni scenario, povoljni (optimistični) scenario i nepovoljni (pesimistični) scenario sa prognozama odabranih varijabli vezanih za buduće događaje koje su korištene za procjenu očekivanih kreditnih gubitaka na kraju 2020. godine. Prikazani iznosi predstavljaju prosječnu vrijednost makroekonomskih varijabli tokom prvih 12 mjeseci i preostali dvogodišnji period projekcije za osnovni scenario, kao i prosječne vrijednosti za kompletan horizont projekcije (3 godine) u optimističnom i pesimističnom scenariju.

Bosna i Hercegovina	Osnovni scenario		Optimistični scenario	Pesimistični scenario
	Prvih 12 mjeseci ¹	Preostali 2-godišnji period ¹	3-godišnji period ¹	3-godišnji period ¹
Stvarni BDP (konstantne cijene)	-5,0	3,1	1,4	-0,6
Izvoz (prosjeck % YoY)	-9,6	8,3	4,2	0,3
CPI inflacija (prosjeck % YoY)	-0,4	1,5	1,2	0,5

¹ Vrijednosti predstavljaju prosječnu vrijednost za navedeni period

Osnovni (baseline) scenario: evropska će privreda zabilježiti duboku recesiju bez presedana u 2020. godini zbog šoka Covid-19, a BiH će doživjeti veći udar od globalne finansijske krize i ranije. Jasno je da drugi val donosi nove mjere zaključavanja, što će se pretvoriti u relativno spor oporavak. Relativno čvrst i ujednačen povratak očekuje se u drugoj polovini 2021. godine, podložan materijalnim negativnim rizicima. Očekuje se da će kumulativni rast u kritične prve tri godine ostati pozitivan. Međutim, zbog zaostalog uticaja krize na nezaposlenost i visinu primanja stanovnika, potrošačka bi potrošnja mogla ostati spora, pridonoseći smanjenom poslovnom povjerenju i nižim ulaganjima, pojačavajući nesigurnost oko faze oporavka. Globalni monetarni uslovi već su bili izuzetno nestabilni i prije krize s koronavirusom, a sada još više, pa se može očekivati da će se ultra niske kamatne stope i program velike kupovine imovine od strane većine centralnih banaka nastaviti barem do sredine 2021. godine.

Optimistični scenario: Ovaj scenario odražava kombinaciju faktora kao što su brže uvođenje kapaciteta za masovno testiranje, stvaranje široko dostupne vakcine, snažniji rast u ključnim azijskim ekonomijama nego što je trenutno predviđeno, a posljedično i veća potražnja za evropskim izvozom. Veća posvećenost evropskih institucija zajedničkom fondu za oporavak i ublažavanje unutrašnjih tenzija između sjeverne i južne Evrope naravno bi dodatno pomogle u jačanju oporavka. Ciklični obrazac teško je moguće izmijeniti u kratkom roku, ali spomenuti pozitivni ishodi mogli bi podstaći nivo rasta za čak 1% godišnje, što podrazumijeva vraćanje u prosjeku oko 2/3 gubitka iz 2020. već u prvoj godini, i premašivši nivo prije krize do kraja horizonta simulacije za više od 4%.

Pesimistični scenario: Ovaj scenario podrazumijeva duži period čekanja masovne vakcine, potencijalnu mutaciju virusa u opasniju verziju, što zahtijeva ponovno uspostavljanje ozbiljnih mjera zaključavanja širom Evrope koje bi mogle trajati duži vremenski period. Manje efikasne i ne optimalno koordinisane monetarne, fiskalne i bankarske politike i mjere vršit će pritisak na oporavak, povećavajući tako postojeće ranjivosti. Učinak rasta bi bio smanjen za pola u poređenju sa dva optimistična scenarija, tj. samo bi 1/3 gubitka proizvodnje nastalog u 2020. godini bio oporavljen u prvoj godini simulacije i jedva dostigao nivo prije krize do kraja treće godine od sada. Nije samo teško predvidjeti reakcije politike ili njihovu efikasnost, već i njihove povratne informacije o neizvjesnosti. Pored svega, nedostaje sličnih događaja koji bi mogli pružiti korisne empirijske smjernice.

Validacija

Metodologija i pretpostavke primijenjene u izračunu očekivanog kreditnog gubitka su ugrađene u interni proces validacije. To znači da su modeli/metodologije predmet kontinuiranog procesa provjere kvaliteta i unapređivanja. Validacioni standardi koji su u primjeni se unaprijed formalno propisuju da bi se osigurala dosljedna evaluacija u svakom trenutku. Validacija se generalno provodi na godišnjoj osnovi.

Banka pravi razliku između inicijalne i tekuće validacije.

- Inicijalna validacija se vrši nakon izrade novog modela, većih izmjena postojeće metodologije i/ili značajnih promjena vrijednosti.
- Tekuće validacije predstavljaju redovnu reviziju postojeće metodologije (u slučaju da početna validacija nije provedena).

Pored procesa koji se provodi na godišnjem nivou vrši se i mjesečno praćenje da bi se pravovremeno identifikovao razvoj portfolija i modela i odgovorilo na već prijavljene nalaze.

Validaciju vrši nezavisna unutrašnja jedinica koja podnosi izvještaj lokalnoj upravi i višoj upravi Grupe.

Otpisi

Ukoliko Banka ne može realno očekivati povrat, pristupa se otpisu. Otpis je događaj prestanka priznavanja (u cjelini ili parcijalno) koji je tipično pokrenut ustupcima datim dužnicima koji se nalaze u ozbiljnim finansijskim poteškoćama i/ili odlukom Banke da više nije realno očekivati naplatu predmetnog iznosa.

Računovodstveni otpis je prenos bilansne izloženosti u vanbilansnu, pri čemu Banka zadržava pravo na dalje preduzimanje mjera za nalatu potraživanja od dužnika.

Ukoliko u toku procesa oporavka dužnika, Banka prepoznata da finansijska aktiva mjerena po amortizovanom trošku neće moći biti otplaćivana, djelimično ili u potpunosti, i uslovi za prestanak prepoznavanja imovine prema MSFI pravilima za prestanak prepoznavanja budu ispunjeni, rezervisaće 100% posebnih risk rezervacija na vrijednost finansijske imovine i nakon računovodstvenog otpisa prestatu prepoznavati imovinu iz izvještaja o finansijskom položaju.

Banka može izvršiti računovodstveni otpis bilansne izloženosti dvije godine nakon što je knjigovodstveno evedintirala očekivane kreditne gubitke u visini 100% bruto knjigovodstvene vrijednosti te izloženosti i istu proglasila u potpunosti dospjelom.

Nakon zadovoljavanja prethodno navedenih uslova, potrebno je sve vrste bilansnog potraživanja (glavnica, kamata, naknada) koje se otpisuju interno otpisati i evidentirati u vanbilansnoj evidenciji. Računovodstvena otpisana potraživanja treba da dobiju posebne vrste salda (asset type) za svaku od vrste potraživanja: glavnica, kamata redovna i zatezna, naknada.

Banka je implementirala funkcionalnost koji se odnosi na automatsko provođenje računovodstvenih otpisa u skladu sa kriterijima definisanih Odlukom o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka.

16.3. Prestanak priznavanja i modifikacije ugovora

Modifikacije ugovora nastale kao rezultat pregovora sa korisnicima kredita mogu dovesti do dvije vrste modifikacija inicijalno ugovorenih novčanih tokova: značajne i beznačajne modifikacije.

Finansijska imovina se prestaje priznavati kada:

- ugovorna prava na primanja novčanih tokova od imovine isteknu; ili
- Banka prenese svoja prava na primanja novčanih tokova od imovine ili preuzme obavezu da plati primljene novčane tokove u punom iznosu bez materijalnog kašnjenja trećoj osobi u okviru "pass-through" aranžmana; ili
- ako je: (i) Banka prenijela suštinski sve rizike i nagrade povezane sa vlasništvom nad imovinom, ili (ii) nije ni prenijela niti zadržala suštinski sve rizike i nagrade povezane sa vlasništvom nad imovinom, ali je prenijela pravo kontrole nad imovinom.

Značajne modifikacije koje dovode do prestanka priznavanja finansijske imovine

Ako se ugovorni novčani tokovi finansijske imovine suštinski ponovo dogovaraju ili mijenjaju, to će rezultirati prestankom priznavanja (zbog isteka ugovornih prava na novčane tokove) te finansijske imovine. Priznaje se nova finansijska imovina sa modifikovanim uslovima, a razlika između amortizovanog troška finansijske imovine koja se prestaje priznavati i fer vrijednosti nove finansijske imovine se priznaje u izvještaju o dobiti ili gubitku. Ukoliko dužnik nije u statusu neispunjenja obaveza, odnosno ako značajna modifikacija ne vodi ka neispunjenju obaveza, onda će nova imovina biti klasifikovana u Nivo 1. Ako dužnik nije ispunio obaveze ili ako modifikacija vodi do prestanka priznavanja originalne finansijske imovine i stvaranja nove finansijske imovine sa velikim popustom koji odražava nastale kreditne gubitke, nova imovina će se pri početnom priznavanju smatrati kupljenom ili stvorenom imovinom umanjenom za kreditne gubitke (eng. POCI). Za finansijsku imovinu umanjenu za kreditne gubitke se ne formiraju rezervisanja za gubitke i cjeloživotni očekivani kreditni gubitak se prilikom početnog priznavanja odražava u efektivnoj kamatnoj stopi usklađenoj za kreditne gubitke. Shodno tome, iznos promjena u cjeloživotnom očekivanom kreditnom gubitku nakon početnog priznavanja finansijske imovine umanjene za kreditne gubitke treba priznati kao dobit ili gubitak po osnovu umanjenja vrijednosti u računu dobiti ili gubitka. Čak i ako su cjeloživotni očekivani kreditni gubici manji od iznosa očekivanih kreditnih gubitaka koji su uključeni u procjenjene novčane tokove prilikom početnog priznavanja, pozitivne promjene cjeloživotnih očekivanih gubitaka se moraju priznati kao dobit od umanjenja vrijednosti.

Sljedeći glavni kriteriji rezultiraju značajnim modifikacijama:

- Kvantitativni - značajna promjena ugovorenih novčanih tokova kada se sadašnja vrijednost novčanih tokova prema novim uslovima diskontovana po inicijalno ugovorenoj efektivnoj kamatnoj stopi razlikuje od diskontovane sadašnje vrijednosti originalnog finansijskog instrumenta za minimalno 10%.
- Kvalitativni:
 - promjena dužnika,
 - promjena valute,
 - promjena svrhe finansiranja,
 - uklanjanje ili uvođenje elemenata kritičnih za SPPI u ugovor o kreditu.

Beznačajne modifikacije koje ne dovode do prestanka priznavanja finansijske imovine

U slučaju ponovnog dogovora ili izmjene ugovornih novčanih tokova finansijske imovine koja ne rezultira prestankom priznavanja finansijske imovine, subjekti trebaju preračunati bruto knjigovodstvenu vrijednost finansijske imovine na osnovu tako dogovorenih ili izmijenjenih ugovornih novčanih tokova diskontovanih po inicijalnoj efektivnoj kamatnoj stopi. Dobit ili gubitak od modifikacije se priznaje u izvještaju dobitku ili gubitku.

Finansijska obaveza prestaje se priznavati kada je ugovorna obaveza izvršena, otkazana ili istekla.

(17) Ugovori o reotkupu

Ugovor o reotkupu je ugovor između dvije ugovorne strane prema kojem jedna ugovorna strana drugoj ustupa vlasništvo nad predmetnom imovinom po dogovorenoj cijeni na ograničen vremenski period, pri čemu se istovremeno definiše da ta imovina po isteku dogovorenog roka treba ili može biti otkupljena za prethodno dogovoreni iznos. Prema MSFI 9, prodavač nastavlja priznavati imovinu u svom izvještaju o finansijskom položaju ako prodavač u suštini zadržava sav rizik i dobit

vezan za vlasništvo. Priljeni novčani iznos prodavač prikazuje kao obavezu, dok ga kupac prikazuje kao potraživanje.

(18) Fiducijarne transakcije

Fiducijarne transakcije koje je Banka zaključila u svoje ime, ali za račun neke treće strane se prema MSFI-ju ne uključuju u izvještaj o finansijskom položaju. Provizije su uključene u neto prihod od naknada i provizija u bilansu stanja.

(19) Finansijske garancije

Finansijske garancije su ugovori kojima se Banka obavezuje na isplatu naknade nosiocu garancije za nastale gubitke. Takvi gubici nastaju ako neki dužnik ne izvršava svoju obavezu plaćanja u skladu s odredbama i uslovima ugovora. Finansijske garancije se inicijalno priznaju kao obaveze po fer vrijednosti, uključujući transakcione troškove direktno povezane s izdatom garancijom. Inicijalno mjerenje je dobijena premija i ovaj iznos se naknadno amortizuje s prihodom od naknada. Obaveze se potom mjere u skladu s većim od iznosa rezervi za očekivani kreditni gubitak i amortizovanog salda inicijalno priznate premije.

(20) Novac i novčana sredstva

Novac i novčana sredstva obuhvataju gotovinu i novac na računima u centralnim bankama koje dospijevaju na dnevnom nivou, depozite koji dospijevaju na dnevnom nivou, kao i obaveznu rezervu. Ovi iznosi su iskazani po amortizovanom trošku. Dužnički instrumenti koje izdaju javni organi prihvatljivi za refinansiranje u centralnim bankama se ne prikazuju u ovoj stavci već, u zavisnosti od njihove kategoriji mjerenja, u finansijskoj imovini.

(21) Materijalna imovina: nekretnine, postrojenja i oprema

Zemljište i objekti koje Banka koristi za obavljanje svoje poslovne djelatnosti, kao i poslovna i kancelarijska oprema prikazuje se pod stavkom nekretnine, postrojenja i oprema. Ovdje se prikazuje i imovina koja se iznajmljuje trećim stranama pod ugovorima o operativnom leasingu; za više detalja pogledati Napomenu (9) Lizing. Nekretnine kupljenje radi ostvarivanja povrata investicije prikazuje se pod stavkom ulaganje u nekretnine.

Nekretnine, postrojenja i oprema su iskazane po fer vrijednosti zasnovanoj na periodičnom vrednovanju ovlaštenih procjenitelja, umanjenoj za akumuliranu amortizaciju i umanjenje vrijednosti, ako postoji. Amortizacija se obračunava primjenom pravolinijske metode tokom korisnog vijeka upotrebe. Povećanje vrijednosti po osnovu revalorizacije nekretnina i opreme se priznaje kao revalorizaciona rezerva u okviru kapitala. Povećanje je priznato u izvještaju o dobitku ili gubitku do onog iznosa do kojeg se stornira revalorizaciono smanjenje istog sredstva, koje je prethodno priznato kao rashod u izvještaju o dobitku ili gubitku. Kada se knjigovodstvena vrijednost sredstva smanji kao rezultat revalorizacije, smanjenje se priznaje kao rashod. Smanjenje se direktno knjiži na teret stavke revalorizacionih rezervi, u okviru kapitala, do iznosa postojećih revalorizacionih rezervi koje se odnose na to sredstvo.

Na dan 31. decembra 2019. godine izvršeno je usklađivanje knjigovodstvene sa fer vrijednosti imovine, na osnovu urađene procjene od strane ovlaštenog procjenitelja.

Revalorizacione rezerve koje su sastavni dio kapitala i koje se odnose na nekretnine i opremu se direktno prenose na neraspoređenu dobit sukcesivno (jednom godišnje), odnosno kada se sredstvo isknjiži. To može obuhvatiti i prenos cjelokupnih revalorizacionih rezervi kada se sredstvo povuče iz upotrebe ili otuđi. Primjenjuju se sljedeće stope amortizacije i očekivani vijek upotrebe:

Stopa amortizacije	u postotcima	u godinama
za nepokretnu imovinu (objekti)	do 1,67%	do 60 g.
za pokretnu imovinu (postrojenja i oprema)	do 11,1%	do 9 g.

Investicione nekretnine predstavljaju zemljište i zgrade koje se drže radi zarade od zakupa ili radi očekivanog povećanja vrijednosti. Pod uslovom da se mogu dati u zakup ili prodati odvojeno, materijalni dijelovi nekretnina mješovite namjene koje koriste treće strane takođe se tretiraju kao investicione nekretnine

Investicione nekretnine se inicijalno evidentiraju po trošku sticanja, nakon početnog priznavanja investicione nekretnine se vrednuju prema metodi fer vrijednosti u skladu sa MRS 40.

Obračunata amortizacija za nekretnine, postrojenja i opremu koje koristi Banka prikazuje se na poziciji „amortizacija“ u izvještaju o dobitku ili gubitku. Dobit i gubitak ostvaren prilikom prodaje, kao i tekući prihod od zakupa investicionih nekretnina prikazuje se na poziciji „ostali operativni prihodi“ ili „ostali operativni rashodi“

Na svaki izvještajni datum vrši se pregled imovine kako bi se identifikovala moguća umanjena njene vrijednosti. U tu svrhu, trenutna knjigovodstvena vrijednost se upoređuje s nadoknadivim iznosom u skladu s MRS 36. Dakle, nadoknadivi iznos je viši iznos od sljedeća dva: fer vrijednost umanjena za troškove prodaje i vrijednosti u upotrebi. Ako je nadoknadivi iznos manji od knjigovodstvene vrijednosti, umanjeno se mora priznati. Ukoliko imovina generiše priliv koji u velikoj mjeri zavisi od novčanog priliva druge imovine, vrši se test umanjena vrijednosti na osnovu pojedinačne imovine. U suprotnom, test umanjena vrijednosti vrši se kod jedinice koja generiše gotovinu kojoj imovina pripada. MRS 36 definiše jedinicu koja generiše gotovinu kao najmanju prepoznatljivu grupu imovine koja generiše novčane prilive koji su u najvećoj mjeri nezavisni od novčanih priliva druge imovine ili grupa imovine. Umanjenje vrijednosti ili poništavanje umanjena vrijednosti, ako ga ima, prikazuje se pod stavkom ostali operativni prihodi samo do onog iznosa do kojeg se stornira revalorizaciono smanjenje istog sredstva, koje je prethodno priznato kao rashod ili pod stavkom ostali operativni rashodi samo ako prelazi iznos postojećih revalorizacionih rezervi u okviru kapitala. U slučaju prestanka postojanja razloga za umanjeno vrijednosti, vrši se poništavanje prethodno priznatog umanjena vrijednosti.

(22) Nematerijalna imovina

Pod nematerijalnom imovinom prikazuju se softver, kao i investicije za nematerijalnu imovinu. Ta imovina se mjeri po fer vrijednosti umanjena za amortizaciju. Revalorizacija nematerijalne imovine provodi se redovno, tako da se knjigovodstveni iznos ne razlikuje bitno od iznosa koji bi se dobio utvrđivanjem fer vrijednosti na datum izvještaja o finansijskom položaju. Ako se knjigovodstveni iznos nematerijalnog sredstva poveća kao rezultat revalorizacije, povećanje se direktno knjiži kao povećanje revalorizacione rezerve u okviru kapitala.

Ako se knjigovodstvena vrijednost nematerijalnog sredstva umanja kao rezultat revalorizacije, smanjenje treba priznati kao rashod, ako prije toga nije bila formirana revalorizaciona rezerva ili direktno teretiti revalorizacione rezerve.

Amortizacija se obračunava linearnom metodom na osnovu procijenjenog vijeka upotrebe sredstva pod stavkom amortizacija. Primjenjuju se sljedeće stope amortizacije i procijenjeni vijek upotrebe:

Stopa amortizacije ili vijek upotrebe	u %	u godinama
za softver	do 14,3%	do 7 g.

U slučaju da postoje naznake za umanjena vrijednosti, provodi se test umanjena vrijednosti u skladu s MRS 36 na način opisan po stavkom "materijalna imovina". Umanjenje vrijednosti ili poništenje umanjena vrijednosti, te dobit i gubitak od prodaje, ako ga ima, prikazuje se kako je opisano kod materijalne imovine.

(23) Poreska imovina i poreske obaveze

Tekuća i odložena poreska imovina i obaveze se zajedno iskazuju u izvještaju o finansijskom položaju pod stavkama "poreska imovina" i "poreske obaveze". Rashod po osnovu poreza na dobit na osnovu poreza na dobit predstavlja zbir tekućeg poreskog dugovanja i odloženog poreza.

Poreski trošak zasniva se na oporezivoj dobiti za navedenu godinu. Oporeziva dobit razlikuje se od neto dobiti iskazane u izvještaju o dobitku ili gubitku jer on ne uključuje stavke prihoda ili rashoda koje su oporezive ili odbitne u drugim godinama, kao ni stavke koje nikad nisu oporezive ni odbitne. Tekuća poreska obaveza Banke izračunava se primjenom poreskih stopa koje su na snazi, odnosno u postupku podonošenja na datum bilansa.

Odložena poreska imovina i odložene poreske obaveze se obračunavaju metodom bilansne obaveze, između poreske osnovice stavki u izvještaju o finansijskom položaju i iznosa iskazanih u skladu s MSFI-jem. U slučaju očekivanih oporezivih privremenih razlika, porezi su odloženi. Odložena poreska obaveza se priznaje ako će poništavanje oporezivih privremenih razlika dovesti do stvarnog poreskog opterećenja. Odložena poreska imovina se priznaje za oporezive privremene razlike koje rezultiraju poreskom olakšicom. Odložena poreska imovina i odložene poreske obaveze su smanjene na način propisan MRS 12. Priznavanje odloženog poreza dozvoljeno je samo ako postoje uvjerljivi dokazi da će biti dovoljno oporezive dobiti.

Odloženi porez se mjeri na osnovu poreskih stopa za koje se očekuje da će biti primijenjene na poreske razlike kad se one ponište, na osnovu poreskih stopa koje su uvedene ili naknadno uvedene na datum podnošenja izvještaja, i odražavaju neizvjesnost vezanu za porez na dobit, ako ga ima. U skladu s MRS 12, dugoročni odloženi porezi se ne diskontuju. Odložena poreska imovina se priznaje za prenesene poreske gubitke ako postoje uvjerljivi dokaz da će u budućnosti biti dostupna poreska dobit po osnovu kojih se gubici mogu koristiti. Ta procjena se vrši na osnovu poreskih planova koji se zasnivaju na poslovnim planovima koje je odobrila Uprava.

Na kraju svakog izvještajnog perioda vrši se provjera mogućnosti povrata odložene poreske imovine po osnovu prenesenih poreskih gubitaka i oporezivih privremenih razlika. Priznavanje i poništavanje poreske imovine i poreskih obaveza prikazuje se u izvještaju o dobitku ili gubitku ili izvještaju o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti, iskazano na posebnoj poziciji.

(24) Ostala imovina

Ostala imovina se prvenstveno sastoji od razgraničene imovine i stečenih nekretnina, ali ne obuhvata finansijske instrumente.

Razgraničena imovina se iskazuje po njenoj nominalnoj vrijednosti, stečena imovina po nižoj od sljedeće dvije vrijednosti: neto knjigovodstvena vrijednost potraživanja ili fer vrijednost umanjena za troškove prodaje.

(25) Imovina namijenjena prodaji

U skladu s MSFI 5, imovina (ili grupa za otuđenje) namijenjena prodaji klasifikuje se kao takva ako će njena knjigovodstvena vrijednost biti uglavnom nadoknađena putem prodaje prije nego stalnim korištenjem. Da bi bila klasifikovana kao takva u skladu s MSFI 5.7 i 5.8 neophodno je da ispunjava sljedeće uslove:

- odmah dostupna, tj. imovina mora biti raspoloživa za trenutnu prodaju u postojećem stanju, po uslovima koji su uobičajeni za prodaju takve imovine
- opredjeljenost planu prodaje imovine, aktivna potraga za kupcem
- velika vjerovatnoća prodaje
- prodaja u periodu od 12 mjeseci

Ako su ovi uslovi ispunjeni, imovina namijenjena prodaji se mjeri u skladu sa odredbama MSFI 5 na datum izvještavanja i iskazuje se po nižoj od sljedeće dvije vrijednosti: knjigovodstvena vrijednost ili fer vrijednost umanjena za troškove prodaje.

Imovina klasifikovana kao imovina namijenjena prodaji i s njom povezane obaveze prikazuju se u posebnoj stavci izvještaja o finansijskom položaju. Nije potrebno posebno prikazivanje povezanog prihoda i rashoda u izvještaju o dobitku ili gubitku. Za više informacija, pogledati Napomenu (48) Imovina namijenjena prodaji.

(26) Primanja zaposlenih

26.1. **Kratkoročna primanja**

Banka vrši plaćanje obaveza koje se odnose na poreze, doprinose iz plate i na platu u skladu s kolektivnim ugovorima u RS, kao i prevoz i jednokratne naknade. Ti troškovi se priznaju u izvještaju o dobitku ili gubitku u istom periodu za koji se priznaju troškovi plata radnika.

26.2. **Dugoročna primanja** zaposlenih: otpremnine

U skladu sa važećim zakonima i propisima, kao i odredbama Pravilnika o radu, otpremnine se isplaćuju u zavisnosti od vrste prestanka važenja ugovora o radu i kod slučajeva gdje se utvrdi obaveza isplate otpremnine.

U slučaju prestanka važenja ugovora o radu zbog penzionisanja, Banka isplaćuje otpremninu u iznosu 3 (tri) prosječne mjesečne plate nakon oporezivanja isplaćene radniku .

U slučajevima u kojima Banka otkazuje Ugovor o radu nakon najmanje 2 (dvije) godine neprekidnog rada radniku koji je sa Bankom zaključio Ugovor o radu na neodređeno vrijeme isplaćuje se otpremnina u zavisnosti od dužine rada radnika u Banci i iznosi 1/3 (jedna trećina) prosječne mjesečne plate nakon oporezivanja isplaćene radniku u polednja tri mjeseca prije prestanka ugovora o radu za svaku navršenu godinu rada u Banci, osim ako nije drugačije određeno internim aktima Banke.

Rezervisanja za otpremnine zasnivaju se na aktuarskim obračunima i koriste se isključivo u svrhu za koju su namijenjene. Na kraju svake godine vrši se obračun rezervi za otpremnine i neiskorištene godišnje odmore.

U skladu s Izmjenama i dopunama Međunarodnog računovodstvenog standarda 19: Primanja zaposlenih, dodatna rezervisanja ili njihovo poništavanje se priznaju u izvještaju o dobitku ili gubitku, pod stavkom troškovi zaposlenih pod pretpostavkom da oni nisu povezani s aktuarskim dobicima i gubicima, u suprotnom će biti odmah priznati u izvještaju o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti.

(27) Rezervisanja

27.1. Rezervisanja za potencijalne obaveze i date garancije

Rezervisanja za rizike vezane za kreditne poslove vežu se za rizik koji proizilazi posebno iz predstojećih povlačenja iz okvirnih ugovore ili kao rezervisanja za obavezu preuzetu za transakcije klijenata (posebno izdate finansijske garancije i potencijalne kreditne obaveze). Rezervisanja se formiraju za pojedinačne slučajeve, kao i na nivou portfolija, a mjere se u skladu s MSFI 9.

Promjene u rezervisanjima vezane za potencijalne obaveze i date garancije koje utiču na dobit ili gubitak iskazuju se u izvještaju o dobitku ili gubitku pod stavkom "Troškovi kreditnih gubitaka finansijske imovine".

27.2. Rezervisanja za restrukturiranje

Rezervisanja za restrukturiranje iskazuju se samo ako su ispunjeni opšti kriteriji za iskazivanje rezervisanja u skladu s MRS 37.72. Za to je potrebno postojanje izvedene obaveze za restrukturiranje društva, koja je ispunjena ako postoji formalan, detaljan plan restrukturiranja i objava mjera navedenih u planu licima na koja se odnosi.

Za objelodanjivanje troškova restrukturiranja, pogledati Napomenu (33) Ostali operativni prihodi i ostali operativni rashodi.

27.3. Rezevisanja za pasivne sudske sporove

Banka vrši analizu pasivnih sudskih sporova, vrši procjenu njihove uspješnosti i u skladu sa navedenim formira rezervisanja u skladu sa MRS 37.

Rezervisanje za sudske sporove potrebno je priznati kada su ispunjeni sljedeći uslovi:

- postoji sadašnja obaveza (zakonska ili izvedena) koja je rezultat nekog prošlog događaja,
- vjerovatno je (više da hoće, nego da neće) da će za ispunjenje obaveze biti neophodan odliv resursa koji imaju ekonomsku vrijednost (obično plaćanje),
- iznos može biti pouzdano procijenjen.

Ako navedeni uslovi nisu ispunjeni, rezervisanje ne treba priznati.

Primjenjujući ova načela na sporove, relevantni prošli događaj je događaj koji je povod za sudski spor, a ne sam zahtjev. Međutim, samo postojanje sadašnje obaveze kao posljedice prošlog događaja nije dovoljna osnova za priznavanje rezervacija. Uz to, Banka mora razmotriti da li je vjerovatno da će obaveza rezultirati odlivom resursa koji imaju ekonomsku vrijednost. Ova procjena uključuje procjenu nadležnog odjela od slučaja do slučaja, koja uzima u obzir prošla iskustva iz zahtjeva koji imaju isti obrazac, a koji proizlaze iz sličnih događaja i okolnosti događaja koji uzrokuju obavezu.

Tužba i njeni navodi nisu odlučujući dokaz da postoji sadašnja obaveza. Prije nego se utvrdi da postoji sadašnja obaveza, svaka primljena tužba se mora procijeniti, uzimajući u obzir sve dostupne dokaze, npr. mišljenje vještaka [MRS 37.16].

Ako je odbrana Banke od tužbenog zahtjeva bila neuspješna, ali se Banka namjerava žaliti na odluku višem sudu, tada inicijalna procjena da ne postoji sadašnja obaveza i/ili da odliv resursa koji imaju ekonomsku vrijednost nije vjerovatan u tom zahtjevu, treba biti revidirana kako bi se utvrdilo postoje li adekvatni dokazi koji i dalje opravdavaju takvu procjenu. Samo u slučaju da postoje čvrsti dokazi koji ukazuju na to da će žalba biti uspješna s vjerovatnošću većom od 50% nije potrebno priznavanje rezervacija. U slučaju da takvi dokazi ne postoje, rezervacije treba priznati na temelju i u vrijeme presude nižeg suda (tj. čekanje ishoda žalbe nije primjereno).

MRS 37.36 zahtjeva da priznati iznos rezervacije bude zasnovan na najboljoj procjeni troškova koji će nastati. To je iznos koji bi Banka racionalno platila da podmiri obavezu ili da je prenese na treće lice na kraju izvještajnog perioda. Obzirom na neizvjesnosti svojstvene određivanju procjene, najbolje procjene temelje se na procjeni nadležnog odjela o svim mogućim ishodima i njihovom finansijskom učinku, takođe bi se trebali uzeti u obzir i relevantna prošla iskustva sa sličnim transakcijama

27.4. Ostala rezervisanja

Ostala rezervisanja se evidentiraju ako prema nekoj trećoj strani postoji tekuća obaveza vezana za događaj iz prošlosti, ako je procjena relevantnog potraživanja vjerovatna i ako se iznos potraživanja može pouzdano utvrditi. Ako je uticaj značajan, vrši se diskont dugoročnih rezervisanja. Mjerenje rezervisanja za potencijalne obaveze i predstojeće gubitke zasniva se na pouzdanim (najboljim) procjenama u skladu s MRS 37.36 i dalje.

(28) Ostale obaveze

Ova stavka uključuje razgraničeni prihod i nefinansijske obaveze. Oni se priznaju po nominalnoj vrijednosti.

(29) Kapital

Kapital predstavlja preostali udio u imovini subjekta nakon odbitka svih obaveza koje investitor ne može prekinuti.

Akcionarski kapital predstavlja iznose koje su akcionari uplatili u skladu sa statutom.

Zakonske rezerve predstavljaju fond rezervi formiran u skladu sa Zakonom o privrednim društvima.

Rezerve fer vrijednosti uključuju rezultate mjerenja - nakon uzimanja u obzir odloženih poreza - finansijske imovine mjerene po fer vrijednosti kroz izvještaj o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti.

Revalorizacione rezerve predstavljaju rezultate povećanja vrijednosti materijalne imovine u skladu sa MRS 16.

Ostale rezerve uključuju preneseno stanje sa računa formiranih rezervi za kreditne gubitke po regulatornom zahtjevu, na osnovu odluke Skupštine Banke.

Akumulirani gubitak/zadržana dobit uključuje ukupan gubitak/dobit koju je Banka ostvarila.

Napomene uz izvještaj o dobitku ili gubitku

(30) Neto prihod od kamata

	(000) BAM	
	01.01. - 31.12.2020	01.01. - 31.12.2019
Prihodi od kamata izračunati metodom efektivne kamatne stope	31.802	31.743
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	444	564
Finansijska imovina po amortizovanom trošku	31.358	31.179
Ostali prihod od kamata	4	10
Ostala imovina	0	0
Ukupno prihod od kamata	31.806	31.753
Finansijske obaveze mjerene po amortizovanom trošku	-5.863	-6.472
od čega obaveze po lizingu	0	-25
Negativna kamata od finansijske imovine	-244	-246
Ukupno rashod od kamata	-6.107	-6.718
Ukupno neto prihod od kamata	25.699	25.035

Rashod od kamata na osnovu finansijskih obaveza mjereno po amortizovanom trošku iznosi -6.107 hiljada BAM (2019: -6.718 hiljada BAM) i uključuje troškove u iznosu -4.780 hiljada BAM (2019: -5.682 hiljada BAM) koji se odnose na depozite klijenata.

Prihodi po kamata prikazan po instrumentima i sektorima:

	(000) BAM	
	01.01. - 31.12.2020	01.01. - 31.12.2019
Dužnički vrijednosni papiri	444	564
Vlade	0	40
Kreditne institucije	444	524
Pravna lica	0	0
Kredit i potraživanja	31.358	31.179
Vlade	712	1.203
Kreditne institucije	28	154
Druge finansijske institucije	624	533
Pravna lica	7.328	6.634
Fizička lica	22.666	22.655
Ostala aktiva	0	0
Ukupno	31.806	31.753

Rashod od kamata prikazan po instrumentu i sektoru:

	(000) BAM	
	01.01. - 31.12.2020	01.01. - 31.12.2019
Derivati - Trgovina	0	0
Dužnički vrijednosni papiri	0	-12
Depoziti	-5.847	-6.447
Centralne banke	0	0
Vlade	-107	-63
Kreditne institucije	-1.067	-765
Druge finansijske institucije	-700	-754
Pravna lica	-279	-335
Fizička lica	-3.694	-4.530
Kredit i potraživanja	-244	-234
Central banks	-124	-124
Kreditne institucije	-120	-110
Ostale finansijske obaveze	-16	-25
Negativna kamata od finansijske imovine	0	0
Centralne banke	0	0
Ukupno	-6.107	-6.718

(31) Neto prihod od naknada i provizija

(000) BAM

	01.01. - 31.12.2020	01.01. - 31.12.2019
Održavanje	6.230	5.703
Transakcije	3.184	3.002
Kartice	2.157	2.061
Kreditni	995	731
Finansiranje trgovine	585	634
Hartije od vrijednosti	0	0
Bankoosiguranje	870	964
FX & DCC	2.014	2.645
Ostalo	33	33
Prihodi od naknada i provizija	16.068	15.773
Održavanje	-372	-337
Transakcije	-578	-624
Kartice	-2.049	-1.628
Vrijednosni papiri	-17	-21
Bankoosiguranje	0	0
Podsticaji klijentima	-26	-122
Finansiranje trgovine	0	0
FX promjene	-9	-18
Kreditni	-169	-174
Ostalo	-202	-329
Rashodi od naknada i provizija	-3.422	-3.253
Neto prihod od naknada i provizija	12.646	12.520

(32) Neto rezultat finansijskih instrumenata

(000) BAM

	01.01. - 31.12.2020	01.01. - 31.12.2019
Kursne razlike	-250	-47
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	383	364
Ukupno	133	317

Iznos od 383 hiljade BAM (2019: 364 hiljada BAM) odnosi se na dobit od prodaje dužničkih hartija od vrijednosti.

(33) Ostali operativni prihodi i ostali operativni rashodi

Ostali operativni prihodi i rashodi - neto

(000) BAM

	01.01. - 31.12.2020	01.01. - 31.12.2019
Osiguranje depozita	-1.414	-1.399
Bankarski nameti i druge takse	-394	-434
Troškovi restrukturiranja	-78	0
Neto rezultat prodaje nefinansijske imovine	424	126
Neto rezultat prodaje imovine namjenjene prodaji	0	0
Rezultat od operativnog lizinga	342	364
Rezultat ostalih prihoda i rashoda	-3.055	-196
Total	-4.175	-1.539

Ostali operativni prihodi i rashodi - bruto

	(000) BAM	
	01.01. - 31.12.2020	01.01. - 31.12.2019
Ostali operativni prihodi	1.679	1.538
Dobici od prodaje nefinansijske imovine	518	144
Prihodi od operativnog lizinga	21	43
Prihod od investicionih nekretnina	321	321
Ostali prihod vezan za ostalu aktivu	198	386
Dobitak od prodaje aktive klasifikovane kao imovina namijenjena za prodaju	0	0
Ostali prihod	621	644
Ostali operativni rashodi	-5.854	-3.077
Gubitak od prodaje nefinansijske imovine	-94	-18
Troškovi restrukturiranja	-78	0
Osiguranje depozita	-1.414	-1.399
Bankarski nameti i druge takse	-394	-434
Ostali rashod vezan za ostalu aktivu	-1.418	-10
Ostali rashodi	-2.456	-1.216
Ukupno	-4.175	-1.539

Ostali rashodi iznose -2.456 hiljada BAM (2019:-1.216 hiljada BAM) i uključuje iznos od -1.106 hiljada BAM koji se odnosi na rashod potraživanja po osnovu kartičnog poravnjanja (2019: 0 hiljada BAM).

(34) Troškovi zaposlenih

	(000) BAM	
	01.01. - 31.12.2020	01.01. - 31.12.2019
Plate	-7.077	-7.331
Doprinosi po osnovu zdravstvenog osiguranja	-1.579	-1.677
Varijabilna plaćanja	-475	-922
Ostale naknade zaposlenima	-16	-16
Dobrovoljno penzijsko osiguranje	-399	-510
Doprinosi po osnovu penzionog osiguranja	-2.015	-2.114
Troškovi otpremnina	-3	-3
Prihod od smanjenje ukalkulisavanja na primanja zaposlenih	0	367
Ostali troškovi zaposlenih	-86	-82
Ukupno	-11.650	-12.288

	31.12.2020	31.12.2019
Zaposleni na izvještajni datum (puno radno vrijeme)	322,50	334
Zaposleni prosječan broj tokom godine (puno radno vrijeme)	329,79	350,38

(35) Ostali administrativni troškovi

	(000) BAM	
	01.01. - 31.12.2020	01.01. - 31.12.2019
IT troškovi	-7.472	-7.188
Troškovi nekretnina (zakup i drugi troškovi nekretnina)	-2.477	-2.538
Pravni i savjetodavni troškovi	-624	-620
Marketinški troškovi	-869	-1.238
Ostali administrativni troškovi	-500	-870
Ukupno	-11.942	-12.454

(36) Amortizacija

(000) BAM

	01.01. - 31.12.2020	01.01. - 31.12.2019
Nekretnine, postrojenja i oprema	-1.457	-1.583
Nematerijalna imovina	-2.412	-2.030
Ukupno	-3.869	-3.613

(37) Ostali rezultat

(000) BAM

	01.01. - 31.12.2020	01.01. - 31.12.2019
Neto rezultat promjene rezervisanja za sudske sporove	-1.124	-846
Smanjenje rezervisanja za sudske sporove	338	525
Povećanje rezervisanja za sudske sporove	-1.462	-1.371
Umanjenja / poništenje umanjena vrijednosti nefinansijske imovine	-1.269	77
Poništenje umanjena	0	100
Umanjenje	-1.269	-23
Promjena vrijednosti imovine klasifikovane kao namijenjene prodaji	0	38
Poništenje umanjena	0	38
Umanjenje	0	0
Dobitak/gubitak od modifikacije	-139	0
Ukupno	-2.532	-731

Pozicija „Umanjenje vrijednosti nefinansijske imovine“ u 2020. godini u iznosu od 1.269 hiljada BAM uključuje umanjene vrijednosti nematerijalne imovine, inicirano odlukom o nadogradnji osnovnog bankarskog sistema na novu verziju, što je bio okidač za umanjene do tada izvršenih kapitalnih ulaganja u softver. Pored toga, navedene pozicija uključuje i rezultate projekta procjene budućih ekonomskih koristi određenih IT aplikacija.

Moratorijum na otplatu kredita u periodu Covid-19, koji je propisala ABRS uzrokovao je priznavanje gubitka modifikacije u iznosu od -139 hiljada BAM.

(38) Troškovi kreditnih gubitaka finansijske imovine

Troškovi kreditnih gubitaka finansijske imovine mjerene po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit, po amortizovanom trošku i finansijske garancije i obaveze su predstavljeni u nastavku:

(000) BAM

	01.01. - 31.12.2020	01.01. - 31.12.2019
Trošak kreditnih gubitaka finansijske imovine po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	-383	86
Trošak kreditnih gubitaka finansijske imovine po amortizovanom trošku	-13.572	-950
Neto promjena kreditnih gubitaka	-15.049	-992
Prihodi od naplaćenih računovodstveno otpisanih i suspendovanih potraživanja	2.711	497
Direktno priznati gubici umanjena vrijednosti	-1.234	-455
Trošak kreditnih gubitaka za potencijalne obaveze i date garancije	-961	321
Ukupno	-14.916	-543

(39) Porez na dobit

(000) BAM

	01.01. - 31.12.2020	01.01. - 31.12.2019
Porez na dobit za godinu	0	0
Odloženi porez	2.601	16
Ukupno	2.601	16

Usklađivanje između poreza na dobit prikazanog u poreskom bilansu i računovodstvenog poreza na dobit može se predstaviti kako slijedi:

(000) BAM

	31.12.2020	31.12.2019
Rezultat prije poreza	-10.606	6.704
Trošak poreza na dobit na osnovu stope poreza na dobit u RS od 10 %	1.061	-670
Usklađivanje poreske osnovice		
Efektivi nepriznatih rashoda	-1.197	-723
Efektivi nepriznatih prihoda	206	427
Nepriznata odložena poreska sredstava po prenesenim gubicima i privremenim razlikama	0	691
Efektivi iskorištenih poreskih gubitaka prethodnih godina	2.531	291
Efektivi neiskorištenih poreskih gubitaka	-926	-228
Porez na dobit za godinu (efektivna stopa poreza: -24,5% (2019: 0,2%))	2.601	16
Priznata odložena poreska imovina	2.601	16
Nepriznata odložena poreska imovina	-926	-228

Neiskorišeni poreski gubici prikazani u tabeli:

(000) BAM

Poreski gubici	31.12.2020	31.12.2019
primjenljiva poreska stopa - tekuća godina	10,0%	10,0%
Ukupni preneseni poreski gubici:	926	228
1. naredne godine	228	0
2. naredne godine	0	228
3. naredne godine	0	0
4. naredne godine	0	0
5. godine	698	0

39.1. Odložena poreska imovina i obaveze

Odložena poreska imovina nastala po osnovu privremenih razlika priznata je u tekućoj godini jer je vrlo vjerovatno da da će buduća oporeziva dobit omogućiti njenu upotrebu.

Banka nema odloženu poresku imovinu kao rezultat prenosa poreskih gubitaka koje planira da koristi.

U skladu sa Zakonom o porezu na dobit, oporezivi gubici se mogu prenijeti u periodu od sljedećih pet godina. Odložena poreska imovina koja se odnosi na gubitke u tekućoj godini nije iskazana u finansijskim izvještajima jer nije sigurno da će Banka imati dovoljno oporezive dobiti na koju može koristiti pogodnosti iz neiskorištenih poreskih gubitaka i odložene poreske imovine.

Odloženi porez (poreska imovina ili poreske obaveze) priznati su zbog razlike između knjigovodstvene vrijednosti za poreske svrhe i knjigovodstvene vrijednosti za sljedeće stavke:

	2020		
	Odloženi porez (netiran)	Izveštaj o dobitku ili gubitku	Ostala sveobuhvatna dobit
Rezervisanja za kredite i potraživanja	969	969	0
Ubrzana amortizacija za poreske svrhe	850	1.191	0
Revalorizacija materijalne imovine	-97	2	0
Revalorizacija dužničkih HOV po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	-98	0	-98
Rezervisanja za očekivane kreditne gubitke investicionih HOV po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	46	0	46
Ostalo	439	439	0
Ukupno odloženi porez	2.109	2.601	-52

Ukupna promjena u odloženom porezu u finansijskim izvještajima je 2.549 hiljada BAM. Od toga, 2.601 hiljada BAM iskazano je u tekućoj godini u izvještaju o dobitku ili gubitku kao odloženi poreski prihod, a iznos od -52 hiljade BAM iskazan je u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti u okviru kapitala.

	2019		
	Odloženi porez (netiran)	Izveštaj o dobitku ili gubitku	Ostala sveobuhvatna dobit
Rezervisanja za kredite i potraživanja	0	0	0
Ubrzana amortizacija za poreske svrhe	-341	0	0
Revalorizacija materijalne imovine	-99	16	126
Revalorizacija dužničkih HOV po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	0	0	0
Rezervisanja za očekivane kreditne gubitke investicionih HOV po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	0	0	0
Ostalo	0	0	0
Ukupno odloženi porez	-440	16	126

Razvoj odloženih poreza u neto iznosu je sljedeći:

	(000) BAM	
	2020	2019
Saldo na početku perioda (01.01.)	-440	-582
Uticao primjene MSFI 9	0	0
Poreski prihod/rashod priznat u bilansu uspjeha	2.601	16
Poreski prihod/rashod priznat u izvještaju o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti	-52	126
Kursne razlike	0	0
Saldo na kraju perioda (31.12.)	2.109	-440

	(000) BAM	
	2020	2019
Odložena poreska imovina	2.304	0
Odložene poreske obaveze	-195	-440
Ukupno	2.109	-440

Napomene uz izvještaj o finansijskom položaju

(40) Novac i novčana sredstva

(000) BAM

31. 12. 2020	Bruto knjigovodstvena vrijednost	Rezervisanje za očekivani kreditni gubitak	Knjigovodstvena vrijednost (neto)
Novac ¹⁾	30.426	0	30.426
Novčana sredstva na računu Centralne banke	90.406	-99	90.307
Ostali depoziti po viđenju	37.642	-779	36.863
Ukupno	158.474	-878	157.596

¹⁾Novac u blagajni

(000) BAM

31. 12. 2019	Bruto knjigovodstvena vrijednost	Rezervisanje za očekivani kreditni gubitak	Knjigovodstvena vrijednost (neto)
Novac ¹⁾	48.098	0	48.098
Novčana sredstva na računu Centralne banke	77.935	-25	77.910
Ostali depoziti po viđenju	36.637	-109	36.528
Ukupno	162.670	-134	162.536

¹⁾Novac u blagajni

Novčana sredstva na računu Centralne banke Bosne i Hercegovine i ostali depoziti po viđenju uključuju iznose koji dopijevaju na dnevnoj osnovi i obavezu rezervu. Višak novčanih sredstava iznad obavezne rezerve na računu Centralne banke Bosne i Hercegovine takođe služi za ispunjavanje uslova za obavezu rezervu. Na dan 31. decembar 2020. godine, obavezna rezerva iznosi 61.950 hiljada BAM (u 2019: 62.583 hiljada BAM).

40.1. Novčana sredstva na računu Centralne banke i ostali depoziti po viđenju - kretanje bruto knjigovodstvene vrijednosti

(000) BAM

Nivo kreditnog rizika 1	
Bruto knjigovodstvena vrijednost na dan 31.12.2019	114.572
Efekte usvajanja novog regulatornog okvira	0
Bruto knjigovodstvena vrijednost na dan 01.01.2020.	114.572
Promjene u bruto knjigovodstvenom iznosu	13.021
Prenos između nivoa kreditnog rizika	0
Otpisi	0
Kursne razlike i druga kretanja	455
Bruto knjigovodstvena vrijednost na dan 31.12.2020	128.048

(000) BAM

Nivo kreditnog rizika 1	
Bruto knjigovodstvena vrijednost na dan 01.01.2019	207.640,0
Promjene u bruto knjigovodstvenom iznosu	-53.695
Prenos između nivoa kreditnog rizika	0
Otpisi	0
Kursne razlike i druga kretanja	-304
Bruto knjigovodstvena vrijednost na dan 31.12.2019	153.641

40.2. Novčana sredstva na računu Centralne banke i ostali depoziti po viđenju - kretanje rezervisanja za očekivani kreditni gubitak

(000) BAM

Nivo kreditnog rizika 1	
Rezervisanje za očekivani kreditni gubitak na dan 31.12.2019	-134
Efekte usvajanja novog regulatornog okvira	-181
Rezervisanje za očekivani kreditni gubitak na dan 01.01.2020	-315
Promjene rezervisanja za kreditne gubitke	-560
Prenos između nivoa kreditnog rizika	0
Otpisi	0
Kursne razlike i druga kretanja	-3
Rezervisanja za očekivani kreditni gubitak na dan 31.12.2020	-878

(000) BAM

		Nivo kreditnog rizika 1
Rezervisanje za očekivani kreditni gubitak na dan	01.01.2019	-852
Promjene rezervisanja za kreditne gubitke		718
Prenos između nivoa kreditnog rizika		0
Otpisi		0
Promjene u modelima / parametrima rizika		0
Kursne razlike i druga kretanja		0
Rezervisanja za očekivani kreditni gubitak na dan	31.12.2019	-134

(41) Finansijska imovina namijenjena trgovanju

Finansijska imovina namijenjena trgovanju i vrednovana po fer vrijednosti može se prikazati u donjoj tabeli:

(000) BAM

	31.12.2020	31.12.2019
Derivati	0	1
Ukupno	0	1

(42) Krediti i potraživanja

Banka sve kredite i potraživanja mjeri po amortizovanom trošku.

42.1. Krediti i potraživanja od kreditnih institucija

(000) BAM

31.12.2020	Bruto knjigovodstvena vrijednost	Rezervisanje za očekivani kreditni gubitak	Knjigovodstvena vrijednost (neto)
Kredit i potraživanja	3.267	0	3.267
Kreditne institucije	3.267	0	3.267
Ukupno	3.267	0	3.267

(000) BAM

31.12.2019	Bruto knjigovodstvena vrijednost	Rezervisanje za očekivani kreditni gubitak	Knjigovodstvena vrijednost (neto)
Kredit i potraživanja	9.872	-1	9.871
Kreditne institucije	9.872	-1	9.871
Ukupno	9.872	-1	9.871

(000) BAM

	Nivo kred.rizika 1	Nivo kred.rizika 2	Nivo kred.rizika 3	POCI	Ukupno
Rezervisanje za očekivani kreditni gubitak na dan					
31.12.2019	-1	0	0	0	-1
Efekt usvajanja novog regulatornog okvira	-35	0	0	0	-35
Rezervisanje za očekivani kreditni gubitak na dan					
01.01.2020	-36	0	0	0	-36
Promjene rezervisanja za kreditne gubitke	-55	90	0	0	35
Prenos između nivoa kreditnog rizika	90	-90	0	0	0
Otpisi	0	0	0	0	0
Promjene zbog modifikacija koje nisu rezultirale prestankom priznavanja	0	0	0	0	0
Promjene u modelima / parametrima rizika	0	0	0	0	0
Kursne razlike i druga kretanja	0	0	0	0	0
Rezervisanje za očekivani kreditni gubitak na dan					
31.12.2020	-1	0	0	0	-1

(000) BAM

	Nivo kred.rizika 1	Nivo kred.rizika 2	Nivo kred.rizika 3	POCI	Ukupno
Rezervisanje za očekivani kreditni gubitak na dan 01.01.2019	-4	0	0	0	-4
Promjene rezervisanja za kreditne gubitke	3	0	0	0	3
Prenos između nivoa kreditnog rizika	0	0	0	0	0
Otpisi	0	0	0	0	0
Promjene zbog modifikacija koje nisu rezultirale prestankom priznavanja	0	0	0	0	0
Promjene u modelima / parametrima rizika	0	0	0	0	0
Kursne razlike i druga kretanja	0	0	0	0	0
Rezervisanje za očekivani kreditni gubitak na dan 31.12.2019	-1	0	0	0	-1

42.2. Krediti i potraživanja od klijenata

(000) BAM

31.12.2020	Bruto knjigovodstvena vrijednost	Očekivani kreditni gubitak			Knjigovodstvena vrijednost (neto)
		Nivo kreditnog rizika 1	Nivo kreditnog rizika 2	Nivo kreditnog rizika 3	
Kredit i potraživanja	625.535				557.056
Vlade	13.601	-231	-631	-118	12.621
Druge finansijske institucije	20.227	-460	-1.524	0	18.243
Pravna lica	231.198	-5.252	-3.250	-2.602	220.094
Fizička lica	360.509	-2.417	-11.927	-40.067	306.098
Ukupno	625.535	-8.360	-17.332	-42.787	557.056

(000) BAM

31.12.2019	Bruto knjigovodstvena vrijednost	Očekivani kreditni gubitak			Knjigovodstvena vrijednost (neto)
		Nivo kreditnog rizika 1	Nivo kreditnog rizika 2	Nivo kreditnog rizika 3	
Kredit i potraživanja	616.919				530.765
Vlade	20.896	-102	0	-1.290	19.504
Druge finansijske institucije	14.615	-150	0	-182	14.283
Pravna lica	223.393	-2.127	-51	-5.846	215.369
Fizička lica	393.526	-2.094	-9.711	-66.325	315.396
Ukupno	652.430	-4.473	-9.762	-73.643	564.552

(000) BAM

	Nivo kred.rizika 1	Nivo kred.rizika 2	Nivo kred.rizika 3	POCI	Ukupno
Bruto knjigovodstvena vrijednost na dan 31.12.2019.	529.376	38.006	85.048	0	652.430
Efekti usvajanja novog regulatornog okvira	0	0	-31.451	0	-31.451
Bruto knjigovodstvena vrijednost na dan 01.01.2020.	529.376	38.006	53.597	0	620.979
Promjene u bruto knjigovodstvenoj vrijednosti	32.166	-9.559	-8.272	0	14.335
Prenos između nivoa kreditnog rizika	-96.834	87.080	9.754	0	0
Otpisi	-2.398	-77	-6.796	0	-9.271
Promjene zbog modifikacija koje nisu rezultirale prestankom priznavanja	-69	-45	-26	0	-140
Kursne razlike i druga kretanja	-109	-10	-249	0	-368
Bruto knjigovodstvena vrijednost na dan 31.12.2020.	462.132	115.395	48.008	0	625.535

(000) BAM

	Nivo kred.rizika 1	Nivo kred.rizika 2	Nivo kred.rizika 3	POCI	Ukupno
Bruto knjigovodstvena vrijednost na dan 01.01.2019	466.580	41.327	89.926	0	597.833
Promjene u bruto knjigovodstvenoj vrijednosti	74.470	-8.604	-5.401	0	60.465
Prenos između nivoa kreditnog rizika	-11.891	5.298	6.593	0	0
Otpisi	-7	-6	-5.463	0	-5.476
Kursne razlike i druga kretanja	224	-9	-607	0	-392
Bruto knjigovodstvena vrijednost na dan 31.12.2019.	529.376	38.006	85.048	0	652.430

(000)
BAM

	Nivo kred.rizika 1	Nivo kred.rizika 2	Nivo kred.rizika 3	POCI	Ukupno
Rezervisanje za očekivani kreditni gubitak na dan 31.12.2019	-4.473	-9.762	-73.643	0	-87.878
Efeki usvajanja novog regulatornog okvira	-418	881	26.427	0	26.890
Rezervisanje za očekivani kreditni gubitak na dan 01.01.2020	-4.891	-8.881	-47.216	0	-60.988
Promjene rezervisanja za kreditne gubitke	-2.301	-12.084	-105	0	-14.490
Prenos između nivoa kreditnog rizika	-1.168	3.642	-2.474	0	0
Promjene zbog modifikacija koje nisu rezultirale prestankom priznavanja	-1	-10	-23	0	-34
Promjene u modelima / parametrima rizika	0	0	0	0	0
Otpisi	1	2	6.796	0	6.799
Kursne razlike i druga kretanja	0	-1	235	0	234
Unwinding	0	0	263	0	263
Rezervisanje za očekivani kreditni gubitak na dan 31.12.2020	-8.360	-17.332	-42.787	0	-68.479

(000)
BAM

	Nivo kred.rizika 1	Nivo kred.rizika 2	Nivo kred.rizika 3	POCI	Ukupno
Rezervisanje za očekivani kreditni gubitak na dan 01.01.2019	-4.564	-9.706	-76.107	0	-90.377
Promjene rezervisanja za kreditne gubitke	6.734	-8.178	-269	0	-1.713
Prenos između nivoa kreditnog rizika	-6.650	8.118	-1.468	0	0
Promjene zbog modifikacija koje nisu rezultirale prestankom priznavanja	0	0	0	0	0
Promjene u modelima / parametrima rizika	0	0	0	0	0
Otpisi	7	6	5.404	0	5.417
Kursne razlike i druga kretanja	0	-2	-1.203	0	-1.205
Unwinding	0	0	-998	0	-998
Rezervisanje za očekivani kreditni gubitak na dan 31.12.2019	-4.473	-9.762	-73.643	0	-87.878

Ponderisane prosječne kamatne stope na kredite se mogu sažeto na prikazati na sljedeći način:

	31.12.2020	31.12.2019
Pravna lica	3,28%	3,52%
Fizička lica	6,95%	6,94%

(43) Investicije u hartije od vrijednosti

(000) BAM

	31.12.2020	31.12.2019
Fer vrijednost kroz ostalu sveobuhvatnu dobit (FVTOCI)	58.674	62.176
Ukupno	58.674	62.176

Investicije u hartije od vrijednosti - kretanje bruto knjigovodstvene vrijednosti (dužnički vrijednosni papiri)

(000) BAM

	Nivo kreditnog rizika 1	
Bruto knjigovodstvena vrijednost na dan 01.01.2019		61.979
Efekti usvajanja novog regulatornog okvira		50
Bruto knjigovodstvena vrijednost na dan 01.01.2020		62.029
Promjene rezervisanja za kreditne gubitke		-3.151
Prenos između nivoa kreditnog rizika		0
Otpisi		0
Kursne razlike i druga kretanja		0
Bruto knjigovodstvena vrijednost na dan 31.12.2020		58.878

(000) BAM

	Nivo kreditnog rizika 1	
Bruto knjigovodstvena vrijednost na dan 01.01.2019		55.017
Promjene rezervisanja za kreditne gubitke		6.963
Prenos između nivoa kreditnog rizika		0
Otpisi		0
Kursne razlike i druga kretanja		-1
Bruto knjigovodstvena vrijednost na dan 31.12.2019		61.979

Investicije u hartije od vrijednosti - kretanje rezervisanja za očekivane kreditne gubitke

(000) BAM

	Nivo kreditnog rizika 1	
Rezervisanje za očekivani kreditni gubitak na dan 31.12.2019		-32
Efekti usvajanja novog regulatornog okvira		-50
Rezervisanje za očekivani kreditni gubitak na dan 01.01.2020		-82
Promjene rezervisanja za kreditne gubitke		-383
Prenos između nivoa kreditnog rizika		0
Otpisi		0
Kursne razlike i druga kretanja		0
Rezervisanje za očekivani kreditni gubitak na dan 31.12.2020		-465

(000) BAM

	Nivo kreditnog rizika 1	
Rezervisanje za očekivani kreditni gubitak na dan 01.01.2019		-118
Promjene rezervisanja za kreditne gubitke		86
Prenos između nivoa kreditnog rizika		0
Otpisi		0
Kursne razlike i druga kretanja		0
Rezervisanje za očekivani kreditni gubitak na dan 31.12.2019		-32

43.1. Fer vrijednost kroz izvještaj o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti

(000) BAM

	31.12.2020	31.12.2019
Dužnički vrijednosni papiri	58.413	61.947
Vlade	33.977	31.885
Kreditne institucije	24.436	30.062
Pravna lica	0	0
Vlasnički instrumenti	261	229
Druge finansijske institucije	261	229
Pravna lica	0	0
Ukupno	58.674	62.176

U sljedećoj tabeli prikazani su vlasnički vrijednosni papiri mjereni po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobiti i njihove fer vrijednosti:

	(000) BAM	
	31.12.2020	31.12.2019
Banja Luka Stock Exchange	175	175
S.W.I.F.T	56	24
Central Register of Securities, Banja Luka	30	30
Ukupno	261	229

(44) Materijalna imovina

	(000) BAM	
	31.12.2020	31.12.2019
Vlastite nekretnine, postrojenja i oprema	21.777	24.733
Zemljište i objekti	20.528	23.353
Postrojenja i oprema	1.249	1.380
Nekretnine, postrojenja i oprema u izgradnji i plaćeni avansi / avansi		
Imovina s pravom korištenja	569	940
Zemljište i objekti	407	629
Postrojenja i oprema	162	311
Ukupno	27.869	28.174

(45) Nematerijalna imovina

	(000) BAM	
	31.12.2020	31.12.2019
Goodwill	0	0
Kupljeni software	3.600	5.057
Ostala nematerijalna imovina	3.169	1.504
Ukupno	6.769	6.561

(46) Kretanje materijalne i nematerijalne imovine

46.1. Kretanje nabavne i knjigovodstvene vrijednosti

31.12.2020	Vlastite nekretnine, postrojenja i oprema		Imovina s pravom korištenja		Nemate- rijalna imovina	UKUPNO
	Zemljište i objekti	Postrojenja i oprema	Zemljište i objekti	Postrojenja i oprema-		
Troškovi nabavke 1.1.2020	38.362	8.069	1.015	451	25.434	73.331
Prenos na dugotrajnu imovinu namijenjenu prodaji (MSFI 5)	0	0	0	0	0	0
Nabavke	746	296	120	13	3.888	5.063
Otuđenje	-25	-397	0	0	0	-422
Ostale promjene	-6.413	0	0	0	0	-6.413
Troškovi nabavke 31.12.2020	32.670	7.968	1.135	464	29.322	71.559
Ukupna amortizacija 31.12.2020	-12.142	-6.719	-728	-302	-22.553	-42.444
Knjigovodstvena vrijednost 31.12.2020	20.528	1.249	407	162	6.769	29.115

(000)BAM

31.12.2019	Vlastite nekretnine, postrojenja i oprema		Imovina s pravom korištenja		Nemate rijalna imovina	UKUPNO
	Zemljište i objekti	Postrojenja i oprema-	Zemljište i objekti	Postrojenja i oprema		
Troškovi nabavke 1.1.2019	38.444	8.215	0	0	23.112	69.771
Inicijalni efekat MSFI 16	0	0	791	448	0	1.239
Prenos na dugotrajnu imovinu namijenjenu prodaji (MSFI 5)	0	0	0	0	0	0
Nabavke	476	318	224	3	2.717	3.738
Otuđenje	-558	-464	0	0	-395	-1.417
Ostale promjene	0	0	0	0	0	0
Troškovi nabavke 31.12.2019	38.362	8.069	1.015	451	25.434	73.331
Ukupna amortizacija 31.12.2019	-15.009	-6.689	-386	-140	-18.873	-41.097
Knjigovodstvena vrijednost 31.12.2019	23.353	1.380	629	311	6.561	32.234

46.2. Kretanje amortizacije

(000) BAM

31.12.2020	Vlastite nekretnine, postrojenja i oprema		Imovina s pravom korištenja		Nemate rijalna imovina	UKUPNO
	Zemljište i objekti	Postrojenja i oprema-	Zemljište i objekti	Postrojenja i oprema-		
Ukupna amortizacija na dan 01.01.2020.	-15.009	-6.689	-386	-140	-18.873	-41.097
Prenos na dugotrajnu imovinu namijenjenu prodaji (MSFI 5)	0	0	0	0	0	0
Otuđenje	10	389	0	0	0	399
Planirana amortizacija	-535	-418	-346	-158	-2.412	-3.869
Umanjenje vrijednosti	0	-1	0	0	-1.268	-1.269
Ostale promjene	3.392	0	4	-4	0	3.392
Poništenje umanjena vrijednosti	0	0	0	0	0	0
Ukupna amortizacija na dan 31.12.2020.	-12.142	-6.719	-728	-302	-22.553	-42.444

(000) BAM

31.12.2019	Vlastite nekretnine, postrojenja i oprema		Imovina s pravom korištenja		Nemate rijalna imovina	UKUPNO
	Zemljište i objekti	Postrojenja i oprema	Zemljište i objekti	Postrojenja i oprema-		
Ukupna amortizacija na dan 01.01.2019.	-13.300	-6.681	0	0	-17.238	-37.219
Prenos na dugotrajnu imovinu namijenjenu prodaji (MSFI 5)	0	0	0	0	0	0
Otuđenje	239	446	0	0	395	1.080
Planirana amortizacija	-603	-454	-386	-140	-2.030	-3.613
Umanjenje vrijednosti	-23	0	0	0	0	-23
Ostale promjene	-1.322	0	0	0	0	-1.322
Poništenje umanjena vrijednosti	0	0	0	0	0	0
Ukupna amortizacija na dan 31.12.2019.	-15.009	-6.689	-386	-140	-18.873	-41.097

(47) Ostala imovina

(000) BAM

	31.12.2020	31.12.2019
Pretplate i obračunati prihod	1.285	555
Zalihe (stečena materijalna imovina, imovina za lizing, itd.)	402	2.294
Ostala imovina	2.259	3.441
Ukupno	3.946	6.290

(48) Imovina namijenjena prodaji

U tekućem izvještajnom periodu, ova pozicija prvenstveno uključuje nekretnine koje su dio projekta prodaje imovine za koju se već aktivno vrši oglašavanje.

	(000) BAM	
	31.12.2020	31.12.2019
Nekretnine, postrojenja i oprema	399	592
Ukupno	399	592

(49) Finansijske obaveze vrednovane po amortizovanom trošku

	(000) BAM	
	31.12.2020	31.12.2019
Depoziti	651.010	661.749
Depoziti kreditnih institucija	29.077	27.925
Depoziti klijenata	574.760	577.629
Obaveze po kreditima	47.174	56.196
Ostale finansijske obaveze	12.191	10.895
od čega obaveze po lizingu	547	888
Ukupno	663.201	672.644

49.1. Depoziti kreditnih institucija

	(000) BAM	
	31.12.2020	31.12.2019
Tekući računi / A'vista depoziti	183	263
Oročeni depoziti	28.894	27.662
Ukupno	29.077	27.925

49.2. Depoziti klijenata

	(000) BAM	
	31.12.2020	31.12.2019
Tekući računi / a'vista depoziti	271.308	280.621
Vlade	18.378	20.437
Druge finansijske institucije	8.881	4.559
Pravna lica	64.167	86.866
Fizička lica	179.882	168.759
Oročeni depoziti	303.452	297.008
Vlade	10.012	4.004
Druge finansijske institucije	17.692	15.508
Pravna lica	27.322	24.572
Fizička lica	248.426	252.924
Ukupno	574.760	577.629

Prosječna kamatna stopa na depozite predstavljena je u sljedećoj tabeli:

	31.12.2020	31.12.2019
Pravna lica	-0,71%	-0,64%
Fizička lica	-0,85%	-1,06%

49.3. Obaveze po kreditima

	(000) BAM	
	31.12.2020	31.12.2019
Kreditne institucije	12.970	15.767
Ostale finansijske institucije	34.204	40.429
Ukupno	47.174	56.196

U tekućoj godini na iznos od 18.756 hiljada BAM (2019: 20.492 hiljada BAM) založno pravo ustanovljeno je u korist fondova Investiciono razvojne banke Republike Srpske sa kojima je Banka zaključila pojedinačne ugovore o zajmu. Založena imovina Banke se sastoji od kredita plasiranih komitentima.

(50) Rezervisanja

	(000) BAM	
	31.12.2020	31.12.2019
Rezervisanja za sudske sporove	2.047	2.568
Potencijalne obaveze i date garancije	1.498	852
Rezervisanja za varijabilna plaćanja	625	913
Penzije i druge definisane obaveze nakon prestanka radnog odnosa	257	288
Mjere restrukturisanja	110	117
Ukupno	4.553	4.754

Stavka "Rezervisanja za sudske sporove" uključuje rezervisanja za pravne sporove povezane s klijentovim tužbama. Nadalje, pod ovom stavkom su iskazane i dodatne obaveze kao što su neriješeni sudski sporovi vezani za kreditno poslovanje prezentovani pod ovom stavkom. Dodatne informacije u skladu s MRS 37.92 kako bi se zaštitila pozicija Banke u tim sudskim sporovima.

Stavka "Rezervisanja za varijabilna plaćanja" uključuje dugoročna i kratkoročna rezervisanja bonusa za ključni menadžment, kao i za zaposlene.

Obračunati iznos rezervisanja za mjere restrukturisanja, neriješene sudske sporove, kao i druga rezervisanja na osnovu najboljih procjena očekivanog odliva ekonomski korisnih resursa na datum izvještavanja, uključujući uzimanje u obzir rizika i neizvjesnosti koji se očekuju u kontekstu izvršavanja obaveze. Procjene uzimaju u obzir rizike i neizvjesnosti. Odlivi ekonomski korisnih resursa koji proizlaze iz ovih mjera očekuju se tokom narednih pet poslovnih godina. Međutim, treba uzeti u obzir da je, posebno u odnosu na odredbe za pravne zahtjeve, ishod osnovnog postupka u mnogim slučajevima teško predvidjeti, pa bi iz tog razloga konačno vrijeme moglo značajno odstupati od izvorne procjene.

50.1. Rezervisanja - kretanje rezervisanja za potencijalne obaveze i date garancije

	(000) BAM				
	Nivo kred. rizika 1	Nivo kred. rizika 2	Nivo kred. rizika 3	POCI	Ukupno
Nominalna vrijednost na dan 01.01.2020	119.061	289	123	0	119.473
Primjene u neto knjigovodstvenoj vrijednosti	3.274	18.472	-139	0	21.607
Prenos između nivoa kreditnog rizika	8	-48	40	0	0
Otpisi	0	0	0	0	0
Kursne razlike i druga kretanja	0	0	-1	0	-1
Nominalna vrijednost na dan 31.12.2020	122.343,0	18.713,0	23,0	0	141.079

	(000) BAM				
	Nivo kred. rizika 1	Nivo kred. rizika 2	Nivo kred. rizika 3	POCI	Ukupno
Nominalna vrijednost na dan 01.01.2019	111.177	3.031	221	0	114.429
Primjene u neto knjigovodstvenoj vrijednosti	2.723	2.521	-200	0	5.044
Prenos između nivoa kreditnog rizika	5.161	-5.263	102	0	0
Otpisi	0	0	0	0	0
Kursne razlike i druga kretanja	0	0	0	0	0
Nominalna vrijednost na dan 31.12.2019	119.061	289	123	0	119.473

(000) BAM

	Nivo kred. rizika 1	Nivo kred. rizika 2	Nivo kred. rizika 3	POCI	Ukupno
Rezervisanje za očekivani kreditni gubitak na dan 31.12.2019	-741	-29	-82	0	-852
Efekti usvajanja novog regulatornog okvira	274	11	30	0	315
Rezervisanje za očekivani kreditni gubitak na dan 01.01.2020	-467	-18	-52	0	-537
Promjene rezervisanja za kreditne gubitke	1.321	-2.322	40	0	-961
Prenos između nivoa kreditnog rizika	-1.915	1.912	3	0	0
Otpisi	0	0	0	0	0
Kursne razlike i druga kretanja	0	0	0	0	0
Rezervisanje za očekivani kreditni gubitak na dan 31.12.2020	-1.061	-428	-9	0	-1.498

(000) BAM

	Nivo kred. rizika 1	Nivo kred. rizika 2	Nivo kred. rizika 3	POCI	Ukupno
Rezervisanje za očekivani kreditni gubitak na dan 01.01.2018	-687	-337	-149	0	-1.173
Promjene rezervisanja za kreditne gubitke	528	-293	86	0	321
Prenos između nivoa kreditnog rizika	-582	601	-19	0	0
Otpisi	0	0	0	0	0
Kursne razlike i druga kretanja	0	0	0	0	0
Rezervisanje za očekivani kreditni gubitak na dan 31.12.2019	-741	-29	-82	0	-852

50.2. Rezervisanja - kretanje drugih rezervisanja

(000) BAM

	Knjigovostvena vrijednost 01.01.2020	Povećanje				Ostale promjene	Knjigovostvena vrijednost 31.12.2020
		Upotreba	Smanjenje				
Penzije i druge definisane obaveze nakon prestanka radnog odnosa	288	-28	-3	0	0	257	
Ostale dugoročne obaveze prema zaposlenima	0	0	0	0	0	0	
Mjere restrukturiranja	117	78	-85	0	0	110	
Rezervisanja za sudske sporove	2.568	1.342	-1.525	-338	0	2.047	
Ostala	16	0	0	0	0	16	
Rezervisanja za varijabilna plaćanja	913	475	-763	0	0	625	
Ukupno	3.902	1.867	-2.376	-338	0	3.055	

(000) BAM

	Knjigovostvena vrijednost 01.01.2019	Povećanje				Ostale promjene	Knjigovostvena vrijednost 31.12.2019
		Upotreba	Smanjenje				
Penzije i druge definisane obaveze nakon prestanka radnog odnosa	290	0	0	-2	0	288	
Mjere restrukturiranja	507	0	-390	0	0	117	
Rezervisanja za sudske sporove	1.861	1.292	-546	-525	486	2.568	
Ostala	16	0	0	0	0	16	
Rezervisanja za varijabilna plaćanja	988	922	-997	0	0	913	
Ukupno	3.662	2.214	-1.933	-527	486	3.902	

(51) Ostale obaveze

(000) BAM

	31.12.2020	31.12.2019
Odgođeni prihod	184	181
Pasivna vremenska razgraničenja	2.130	2.360
Ostale obaveze	175	594
Ukupno	2.489	3.135

Pasivna vremenska razgraničenja i druge obaveze uključuju obaveze za usluge koje su pružene, a još nisu plaćene, kao plate i naknade za plate koje još nisu plaćene.

(52) Kapital

(000) BAM

	31.12.2020	31.12.2019
Kapital	148.867	161.201
Akcijski kapital	153.094	153.094
Zakonske rezerve	300	0
Revalorizacione rezerve	874	860
Rezerve fer vrijednosti	1.393	1.242
Zadržana dobit	-2.283	-55.346
Ostale rezerve	-4.511	61.351
Nekontrolisani interes	0	0

Direktni vlasnik Banke je Addiko Bank AG Austria.

Ukupan iznos od 153.094 hiljada BAM (2019: 153.094 hiljada BAM) odgovara u potpunosti uplaćenom akcionarskom kapitalu, koji je podijeljen na 153,094,205 običnih akcija nominalne vrijednosti 1 BAM po akciji, koje su registrovane kod Okružnog privrednog suda u Banjoj Luci 25. januara 2017. godine rješenjem br. 057-0-No-17-001851.

Revalorizacione rezerve uključuju rezultate mjerenja - nakon uzimanja u obzir odloženih poreza - za materijalnu i nematerijalnu imovinu mjerenu po modelu fer vrijednosti.

Rezerve fer vrijednosti uključuju rezultate mjerenja - nakon uzimanja u obzir odloženih poreza - za finansijsku imovinu mjerenu po fer vrijednost kroz ostalu sveobuhvatnu dobit.

Zadržana dobit predstavlja preneseni akumulirani neto gubitak.

Banka je zabilježila gubitak u iznosu od 8.005 hiljada BAM u finansijskoj 2020. godini

(53) Izvještaj o novčanim tokovima

Izvještaj o novčanim tokovima prema MRS 7 predstavlja promjene u novcu i novčanim ekvivalentima Banke uslijed novčanih tokova od poslovnih, investicijskih i finansijskih aktivnosti.

Novčani tok od poslovnih aktivnosti Banke sadrži prilive i odlive vezane za kredite i potraživanja od kreditnih institucija i klijenata i obaveza prema kreditnim institucijama i klijentima.

Novčani tok od investicionih aktivnosti uključuje prilive i odlive gotovine po osnovu hartija od vrednosti, nematerijalne imovine i nekretnina, postrojenja i opreme.

Novac i novčani ekvivalenti uključuju novac u blagajni, novac na računima u centralnim bankama koji dospijevaju na svakodnevnoj osnovi i depozite koji dospijevaju na svakodnevnoj osnovi.

Izveštavanje po segmentima

Izveštavanje po segmentima Banke zasniva se na MSFI 8 Poslovni segmenti, zasnovan na upravljačkom principu. U skladu s tim, podaci po segmentima su pripremljeni na osnovu internog izveštavanja menadžmenta. Segmenti Banke zasnivaju se na kombinaciji vrsta subjekata, a to je stanovništvo, mala i srednja preduzeća, velika preduzeća, i javne institucije i vrsti poslovne aktivnosti, a to su potrošački krediti i hipotekarni krediti. Da bi se izvršila procjena rezultata predmetnih segmenata, Uprava kao primarni metod utvrđivanja poslovnog uspjeha koristi bilans uspjeha naveden u nastavku, kao i obim prihodujućih kredita, obim depozita i pripadajući KPI. U bilansu uspjeha izvještaja po segmentima dobit od kamata i rashod od kamata su navedeni u neto iznosu na poziciji neto prihod od kamata, koji odražava prezentaciju internog izveštavanja, te je osnova za daljnje vođenje Banke od strane Uprave.

Računovodstvene politike u segmentima poslovanja su iste onima opisanim u značajnim računovodstvenim politikama. Banka vrši procjenu poslovnog uspjeha svakog segmenta na osnovu a.) poslovnog rezultata prije poreza b.) obima prihodujućih kredita i c.) obima depozita kao najvažnijih stavki koje uprava uzima u razmatranje kod ocjene rezultata predmetnih segmenata.

Neto dobit od kamata u Korporativnom centru uključuje samo mali dio pozitivnog utjecaja prinosa kamate i jaza likvidnosti (*eng. interest and liquidity gap contributio - IGC*). Većina IGC-a je distribuirana na tržišne segmente u skladu s prinosom predmetne imovine. IGC je posljedica djelimično dužeg finansiranja dugoročne imovine stabilnim ali kratkoročnim obavezama. Opsegom ove transformacije u ročnosti se strogo upravlja u skladu s regulatornim i internim limitima. Metod određivanje cijena za prenos finansiranja (*eng. Funds Transfer Price -FTP*) Banke pripisuje interne troškove finansiranja imovini i interne beneficije finansiranja obavezama na osnovu usklađene ročnosti. To znači da, ako je ročnost kredita i depozita u određenom segmentu ista, IGC (nakon umanjenja osiguranja za depozite i obaveznih rezervi za troškove) bi približno iznosio nula. Pored toga, neto rezultat finansijskih instrumenata i ostali poslovni rezultat koji se sastoji od ostalog poslovnog prihoda i ostalog poslovnog rashoda su uključeni u Korporativni centar.

U suštini, određeni postotak dugotrajne imovine se finansira kratkoročnim obavezama. U sklopu FTP metode, tržišni segmenti su terećeni više po svojoj imovini nego što su kompenzovani po svojim obavezama. Kompenzacijom tih tržišnih segmenata povezivanjem dugotrajne imovine s kratkoročnim obavezama, predmetni dio IGC-a se redistribuira iz segmenta "Korporativni centar" na kreatora IGC-a, tj. predmetni tržišni segment.

Segmentacija poslovnih aktivnosti

Izveštavanje po segmentima obuhvata sljedećih pet poslovnih segmenata:

Stanovništvo: Segment stanovništvo Banke opslužuje više od 100.000 klijenata, što uključuje privatne preduzetnike i profitu-orijentisane subjekte s godišnjim bruto prihodom manjim od 978 hiljada BAM kroz mrežu 28 filijala i digitalnih kanala.

Za privatna lica fokus je na svakodnevnom bankarskim uslugama i kreditiranju klijentima. U segmentu mikro klijenata, prioritet je pružanje transakcijskih usluga.

Mala i srednja preduzeća: Banka nudi kompletan paket proizvoda za oko 2,9 hiljada klijenata malih i srednjih preduzeća (društva s godišnjim bruto prihodom između 978 hiljada BAM i 97.791 hiljada BAM). Mala i srednja preduzeća su glavni strateški segment Banke, gdje Banka cilja na realni sektor s obrtnim kapitalom, investicionim kreditima i jakim fokusom na proizvode finansiranja trgovine.

Velika preduzeća: Ovaj segment obuhvata pravne subjekte i preduzetnike s godišnjim bruto prihodom većim od 97.791 hiljada BAM. Banka pruža usluge domaćim i stranim kompanijama preko centralizovanih i specijalizovanih lokalnih timova.

Javno finansiranje: Posao javnog finansiranja orijentisan je na učešće na javnim tenderima za potrebe finansiranja ključnih javnih institucija u zemlji kao što su ministarstvo finansija, državna preduzeća i lokalne vlade.

Korporativni centar: Ovaj segment se sastoji od poslova Riznice u Banci, kao i od stavki centralnih funkcija poput režijskih troškova, operativnih troškova povezanih sa projektima, doprinosa jedinstvenom fondu za sanaciju i bankarskih nameta.

31.12.2020	Focus segmenti		Non-focus segmenti			Korporativni centar	Total
	Potrošački krediti	Mala i srednja preduzeća	Hipotekarni krediti	Velika preduzeća	Javno finansi ranje		
Neto bankarski prihod	27.406	6.282	2.087	2.705	763	-898	38.345
Neto prihod od kamata	16.662	4.955	2.087	2.224	653	-881	25.699
od čega redovni kamatni prihod	20.365	5.139	2.087	2.632	1.117	464	31.802
Neto prihod od naknada i provizija	10.744	1.327	0	481	110	-17	12.646
Neto rezultat za finansijske instrumente	0	0	0	0	0	133	133
Ostali operativni rezultat	0	0	0	0	0	-4.175	-4.175
Operativni prihod	27.406	6.282	2.087	2.705	763	-4.940	34.303
Operativni rashod	-19.103	-3.506	-52	-654	-518	-3.629	-27.461
Operativni rezultatt	8.303	2.775	2.035	2.051	246	-8.569	6.842
Ostali rezultat	0	0	0	0	0	-2.532	-2.532
Troškovi kreditnih gubitaka finansijske imovine	-4.437	-7.258	-544	-1.881	432	-1.229	-14.916
Rezultat prije poreza	3.867	-4.483	1.491	170	678	-12.329	-10.606
Poslovni volumen							
Kredit i potraživanja	274.354	157.438	23.396	75.654	26.213	3.268	560.323
od čega bruto izloženost prihodujućih kredita klijenata	270.727	166.736	36.666	77.471	24.533	0	576.132
Finansijske obaveze vrednovane po amortizovanom trošku	443.795	44.393	0	50.283	61.750	62.980	663.201

31.12.2019	Focus segmenti		Non-focus segmenti			Korporativni centar	Total
	Potrošački krediti	Mala i srednja preduzeća	Hipotekarni krediti	Velika preduzeća	Javno finansi ranje		
Neto bankarski prihod	25.327	5.935	3.047	2.389	1.227	-369	37.555
Neto prihod od kamata	15.052	4.229	3.047	1.963	1.112	-369	25.035
od čega redovni kamatni prihod	19.599	4.420	3.047	2.329	1.625	733	31.753
Neto prihod od naknada i provizija	10.274	1.706	0	426	115	0	12.520
Neto rezultat za finansijske instrumente	0	0	0	0	0	317	317
Ostali operativni rezultat	0	0	0	0	0	-1.539	-1.539
Operativni prihod	25.327	5.935	3.047	2.389	1.227	-1.592	36.333
Operativni rashod	-20.497	-3.222	-58	-643	-477	-3.459	-28.355
Operativni rezultatt	4.830	2.713	2.989	1.746	750	-5.051	7.978
Ostali rezultat	0	0	0	0	0	-731	-731
Troškovi kreditnih gubitaka finansijske imovine	-4.211	715	623	-22	1.425	927	-543
Rezultat prije poreza	619	3.428	3.612	1.724	2.176	-4.855	6.704
Poslovni volumen							
Kredit i potraživanja	257.911	164.180	48.683	67.420	26.360	9.872	574.424
od čega bruto izloženost prihodujućih kredita klijenata	266.471	163.745	45.306	68.166	23.034	0	566.723
Finansijske obaveze vrednovane po amortizovanom trošku	434.340	75.027	0	25.155	61.336	76.787	672.644

Odnos između neto prihoda od naknada i provizija i izvještajnih segmenata može se vidjeti u donjim tabelama:

(000) KM

31. 12. 2020	Focus segmenti		Non-focus segmenti		Korporativni Centar	Ukupno
	Potrošački krediti	Mala i srednja preduzeća	Velika preduzeća	Javno finansiranje		
Transakcije	2.440	457	195	93	0	3.184
Održavanje	5.705	395	102	28	0	6.230
Kartice	2.147	9	1	0	0	2.157
FX & DCC	1.695	290	29	0	0	2.014
Osiguranje	0	0	0	0	0	0
Bankoosiguranje	871	0	0	0	0	871
Kredit	941	29	25	0	0	995
Finansiranje trgovine	2	409	168	6	0	585
Ostalo	27	4	1	1	0	32
Prihodi od naknada i provizija	13.828	1.592	522	127	0	16.068
Kartice	-2.039	-9	-1	0	0	-2.049
Transakcije	-443	-83	-35	-17	0	-578
Poticaji kljetima	-26	0	0	0	0	-26
Osiguranje	0	0	0	0	-17	-17
Održavanje	-372	0	0	0	0	-372
Bankoosiguranje	0	0	0	0	0	0
Ostalo	-204	-173	-4	0	0	-381
Rashodi od naknada i provizija	-3.083	-265	-41	-17	-17	-3.422
Neto prihod od naknada i provizija	10.744	1.327	481	110	-17	12.646

¹⁾ Segment potrošačkih kredita je u potpunosti (100%) doprinio neto prihodu od naknada i provizija segmenta stanovništva

(000) BAM

31. 12. 2019	Focus segmenti		Non-focus segmenti		Korporativni Centar	Ukupno
	Potrošački krediti	Mala i srednja preduzeća	Velika preduzeća	Javno finansiranje		
Transakcije	2.154	516	225	107	0	3.002
Održavanje	5.238	377	61	27	0	5.703
Kartice	2.052	8	2	0	0	2.061
FX & DCC	2.037	543	64	0	0	2.645
Osiguranje	0	0	0	0	0	0
Bankoosiguranje	964	0	0	0	0	964
Kredit	660	41	30	0	0	731
Finansiranje trgovine	3	510	115	6	0	634
Ostalo	29	3	0	1	0	34
Prihodi od naknada i provizija	13.137	1.998	497	141	0	15.773
Kartice	-1.424	-158	-35	-11	0	-1.628
Transakcije	-504	-85	-26	-10	0	-624
Poticaji kljetima	-122	0	0	0	0	-122
Osiguranje	-19	-1	0	0	0	-21
Održavanje	-337	0	0	0	0	-337
Bankoosiguranje	0	0	0	0	0	0
Ostalo	-457	-48	-10	-5	0	-520
Rashodi od naknada i provizija	-2.863	-292	-72	-26	0	-3.253
Neto prihod od naknada i provizija	10.274	1.706	426	115	0	12.520

¹⁾ Segment potrošačkih kredita je u potpunosti (100%) doprinio neto prihodu od naknada i provizija segmenta stanovništva

Izvještaj o upravljanju rizikom

(54) Kontrola i praćenje rizika

Banka vrši upravljanje i praćenje svojih rizika po svim poslovnim segmentima s ciljem optimiziranja profila rizika/poslovnog uspjeha i garantovanja sposobnosti podnošenja rizika u svakom trenutku, čime se štite povjerioci Banke. U tom kontekstu, utiče na poslovne i politike svojih učešća putem rada u odborima akcionara i nadzornim odborima. U slučaju učešća, primjenju se kompatibilni procesi kontrole rizika, strategije i metode.

Na postupke kontrole uopšteno u Banci se primjenjuju sljedeća ključna načela:

- Postoje jasno definisani procesi i organizacione strukture za sve vrste rizika, u skladu s kojim se mogu uskladiti svi zadaci, nadležnosti i odgovornosti učesnika.
- Front i back office, kao i jedinice za trgovinu (eng. trading) i rješavanje/praćenje su razdvojene kako bi se spriječio sukob interesa.
- Banka provodi odgovarajuće, uporedive procedure za identifikaciju, analizu, mjerenje, kombinovanje, kontrolu i praćenje svih vrsta rizika.
- Definišu se odgovarajući limiti i prate za sve vrste materijalnih rizika.

(55) Strategija rizika i Okvirna spremnost na preuzimanje rizika (eng. Risk Appetite Framework (RAF))

Strategija rizika Banke proizilazi iz njene poslovne strategije i opisuje planiranu poslovnu strukturu, strateške razvoje i rast, uzimajući u obzir procese, metode i organizacionu strukturu relevantne za upravljanje faktorima rizika. Kao takva, strategija rizika predstavlja most između poslovne strategije i pozicioniranja rizika Društva. Ona je i instrument upravljanja na najvišem nivou koji se koristi za svrhu upravljanja rizikom i kao takav pruža okvir za kontrolu, praćenje i ograničavanje rizika svojstvenih bankarskom poslovanju, te osigurava adekvatnost internog kapitala, likvidnosti banke i opštu profitabilnost kroz cijeli ciklus.

Strategija rizika Banke odraz je ključnih pristupa upravljanju rizika uključenih u poslovnu strategiju banke. Ona se reflektuje u ciljevima banke koji se odnose na rizik, a koji pružaju podršku sigurnom i održivom rastu i osiguravanju da banka posluje u skladu s regulatornim zahtjevima za odgovarajuća vlastita sredstva povezana s aktivnostima preuzimanja rizika.

Banka je uspostavila Okvirnu spremnost na preuzimanje rizika (RAF) kojom se definiše spremnost na preuzimanje rizika Banke i čini dio postupaka razvoja i provođenja poslovne strategije i strategije rizika banke. Nadalje, njome se određuju rizici koji se preuzimaju u odnosu na njen kapacitet preuzimanja rizika. Okvirna spremnost na preuzimanje rizika definiše nivo rizika koji je banka spremna prihvatiti. Kod definisanja tih mjera uzima se u obzir budžet, strategija rizika i Plan oporavka koji daje okvir za odgovarajuće interno upravljanje i nadzor.

(56) Organizacija rizika

Glavni službenik za rizik (eng. Chief Risk Officer - CRO) je odgovoran za osiguravanje odgovarajućih struktura i postupaka za upravljanje rizikom. CRO djeluje nezavisno od jedinica za tržište i trgovinu (eng. market and trading units).

Ključni zadaci upravljanja rizikom su individualno upravljanje rizikom neispunjavanja obaveza druge strane, reorganizacija problematičnih kredita, zatvaranje kredita, kao i kontrola rizika i nadzor neizvršavanja obaveza druge strane, tržišnog, poslovnog i rizika likvidnosti, te drugih rizika na nivou portfolija.

U 2020. funkcionisale su sljedeće organizacione jedinice:

Odjel upravljanja rizikom - tim kreditnih operacija je odgovoran za upravljanje kreditnim rizikom za sve segmenta osim segmenta Stanovništvo, tj. Mala i srednja preduzeća, Velika preduzeća, Javne finansije. To uključuje operativnu i stratešku ulogu. Operativno, pokriva analizu i odobravanje kreditnih zahtjeva, dok strateški definiše politike, procedure, priručnike, smjernice i sve druge dokumente za gore navedene segmente upravljanja kreditnim rizikom.

Odjel upravljanja rizikom-tim za restrukturu i korporativno praćenje je odgovoran za portfelj segmenta Mala i srednja preduzeća, Velika preduzeća, Javne finansije. To uključuje monitoring svih klijenata iz nadležnosti i preduzimanje preventivnih mjera na sprečavanju pogoršanja kreditnog rizika kao i predlaganju mjera na umanjenu istog kao i kompletno praćenje problematičnih NPL kredita do naplate u cjelosti. Strateški definiše politike, procedure, priručnike, smjernice i druge dokumente za za gore navedene segmente upravljanja monitoringom i restrukturiranim rizičnim izloženostima.

Odjel upravljanja rizikom - tim retail underwriting i upravljanje portfeljom - njegov cilj je pružiti podršku profitabilnom rastu portfolija stanovništva i Micro segmenta, dok se osigurava da je kreditni rizik usklađen s okvirnim budžetom banke. Pokriva izvještavanje o portfoliju i analizu naplate u segmentu stanovništva i Micro segmenta. Mjesečni sastanci na temu kvalitete portfolija osiguravaju praćenje razvoja portfolija, identifikaciju problema u ranim fazama i preduzimanje korektivnih radnji. Odjel upravljanja rizikom za segment stanovništvo i Micro je takođe ključni učesnik u odobrenju proizvoda i procesu revizije. On osigurava da je spremnost na preuzimanje rizika kreditnih proizvoda u skladu sa spremnošću Banke na preuzimanje rizika.

Odjel upravljanja rizikom - tim naplate - njegov cilj je primjena i kontinuirana optimizacija naplate i procesa, sprečavanje migracije portfolia u više kategorije kašnjenja, kao i smanjenje nekvalitetnih izloženosti u skladu sa strategijom i planiranim budžetom. Upravljanje nekvalitetnim izloženostima za retail segment (stanovništvo i mikro klijenti) podrazumjeva proces naplate dugovanja od prvog dana kašnjenja do konačnog oporavka klijenata.

Odjel upravljanja rizikom - tim kontrole rizika - sve teme povezane s rizikom i regulatornim zahtjevima koje su od strateškog značaja za Banku.

Funkcije kontrole kreditnog rizika - osigurava strategiju rizika, upravljanje kapitalom, testiranje otpornosti i koordinaciju kontrola nacionalne banke, te koordinira učešće odjela Banke u aktivnostima vezanim za teme oporavka i gašenja (*eng. resolution*), te upravlja postupkom nadzorne provjere i ocjene (SREP) i koordinacijom rizika.

Odjel upravljanja rizikom - tim kontrole rizika - obuhvata funkciju **Kontrole tržišnog i rizika likvidnosti**, koja definiše pragove, prati pokazatelje rizika i pokreće mjere upravljanja tržišnim i rizikom likvidnosti Banke unutar definisane spremnosti na preuzimanje rizika i regulatornih ograničenja. Odjel za kontrolu rizika takođe uključuje **Funkciju operativnog rizika, upravljanje kontrolama i sprečavanje prevara** koja definiše strateški smjer širokim okvirom upravljanja operativnim rizikom koji uključuje identifikaciju, mjerenje, upravljanje, praćenje i izvještavanje o poslovnom riziku, dajući mehanizam za diskutovanje i eskaliranje problema što vodi boljem upravljanju rizikom i povećanju institucionalne otpornosti.

CRO osigurava usklađenost sa principima rizika

(57) Interne smjernice za upravljanje rizikom

Banka definiše smjernice za standarde upravljanja rizikom koje važe na nivou cijele grupe kako bi se osiguralo da se svim rizicima pristupa na standardizovan način. Te smjernice se redovno prilagođavaju kako bi odražavale organizacione promjene, kao i promjene u dijelovima propisa kao što su postupci, metode i procedure. Godišnje se vrši revizija postojećih smjernica kako bi se utvrdilo da li je potrebno njihovo ažuriranje. Time se postiže usklađenost između aktuelnih i dokumentovanih postupaka.

Banka ima jasno definisane odgovornosti za sve smjernice upravljanja rizikom, uključujući pripremu, reviziju i ažuriranje. Usklađenost s tim smjericama se postiže putem lica direktno uključenih u postupak upravljanja rizikom. Kontrolu nezavisnu o sam proces vrši Interna revizija.

(58) Kreditni rizik

58.1. Definicija

Kreditni rizik u smislu obima predstavlja najznačajniji rizik za Banku. Kreditni rizik prvenstveno proizilazi iz kreditnog poslovanja. Do kreditnog rizika (ili rizika neispunjavanja obaveza) dolazi kad transakcija rezultira tužbama protiv dužnika, izdavaoca vrijednosnih papira ili drugih ugovornih strana. Ako te strane ne izvršavaju svoje obaveze, dolazi do gubitaka po osnovu neprimljenih naknada umanjениh za aktivirane kolaterale i stopu oporavka neosiguranih dijelova. Ova definicija uključuje neizvršavanje obaveza i rizik vezan za jemca koji proizilazi iz kreditnih transakcija, kao i rizik izdavatelja, zamjene i izvršenja obaveza kod trgovačkih transakcija.

58.2. Opšti uslovi

Strategija kreditnog rizika pruža konkretne smjernice za organizacione strukture banke u kreditnom poslovanju, kao i metode kontrole rizika, a dopunjena je politikama kao i konkretnim uputstvima.

U skladu s uputstvima nadležnih organa, kako je to definisano od strane Uprave i Nadzornog odbora, odluke o kreditnim plasmanima donosi Kreditni odbor kao i ključno osoblje u *back officeu* i jedinice za analizu Odjela za kreditni rizik.

Kreditni odbor je stalna institucija Banke i najviše tijelo za donošenje kreditnih odluka.

58.3. Mjerenje rizika

Banka koristi svoje postupke određivanja rejtinga kako bi se analizirao i ocijenio kreditni rejting svakog dužnika. Klasifikovanje dužnika po kategorijama rejtinga vrši se na osnovu vjerovatnoće neispunjavanja obaveza na osnovu skale s 25 nivoa.

58.4. Ograničavanje rizika

Upravljanje ukupnim potencijalnim obavezama Banke u odnosu na pojedinačnog klijenta ili grupu povezanih klijenata ("grupa dužnika") zavisi od predmetnog segmenta klijenata i poslovnog područja.

U Banci, ograničenja unutar segmenta finansijskih institucija definiše i individualno prati za to nadležna jedinica. U slučaju prekoračenja limita, pokreće se proces eskaliranja, o čemu se odmah obavještava jedinica za operativni rizik, kao i *front office*, te se izvještava relevantni nivo za donošenje odluka. Na nivou portfolija postoji dosta limita za sprječavanje formiranja koncentracija rizika; u slučaju prekoračenja limita, predmet se eskalira na nivo Uprave, a *front office* radi s *back officeom* na definisanju mjera za kontrolu tih koncentracija rizika.

58.5. Usklađivanje između kategorija finansijskih instrumenata i izloženosti kreditnom riziku

Izloženost kreditnom riziku obuhvata bruto knjigovodstvenu vrijednost (ili nominalnu value u slučaju vanbilansne izloženosti) bez uzimanja u obzir očekivanog kreditnog gubitka (uključujući onaj za garancije), sve kolaterale, efekte netiranja, druga kreditna unapređenja ili transakcije s ciljem ublažavanja kreditnog rizika. Tržišne vrijednosti se koriste za izračunavanje relevantne izloženosti za vrijednosne papire, dok se kod kredita koristi metoda amortizovanog troška. Ako nije izričito navedeno drugačije, prikazane su sve vrijednosti u izvještaju o riziku uključujući portfolio koji je klasifikovan kao namijenjen prodaji prema MSFI 5.

Sve otpisane izloženosti koje nisu otpisane kao dio procesa prodaje imovine ili rješavanja dugovanja se vode vanbilansno, i nastavljaju biti predmetom prinudne naplate.

Prikaz neto izloženosti u Banci u skladu s MSFI 7.36 na dan 31. decembar 2020:

31. 12. 2020	Performing			Non Performing			Ukupno	
Finansijski instrumenti	Izloženost	R ² S1&2	Neto	Izloženost	R ² S3&POCI	Neto	Izloženost	Neto
Novčana sredstva ¹⁾	128.048	-878	127.170	0	0	0	128.048	127.170
Kredit i potraživanja	468.666	-25.692	442.974	160.136	-42.787	117.349	628.802	560.323
Investicije u hartije od vrijednosti	58.878	-465	58.413	0	0	0	58.878	58.413
od čega dužnički vrijednosni papiri	58.878	-465	58.413	0	0	0	58.878	58.413
Ukupno bilans	655.592	-27.035	628.557	160.136	-42.787	117.349	815.728	745.906
Ukupno vanbilans	141.056	-1.489	139.567	23	-9	14	141.079	139.581
Ukupna izloženost kreditnom riziku	796.648	-28.524	768.124	160.159	-42.796	117.363	956.807	885.487

¹⁾ Novčana sredstva ne uključuje gotovinu u blagajni

²⁾ Rezervisanja za kreditne gubitke

Prikaz neto izloženosti u Banci u skladu s MSFI 7.36 na dan 31. decembar 2019:

31. 12. 2019	Performing			Non Performing			Ukupno	
Finansijski instrumenti	Izloženost	R ² S1&2	Neto	Izloženost	R ² S1&2	Neto	Izloženost	R ² S1&2
Novčana sredstva ¹⁾	114.572	-134	114.438	0	0	0	114.572	114.438
Kredit i potraživanja	549.120	-14.235	534.885	113.182	-73.643	39.539	662.302	574.424
Investicije u hartije od vrijednosti	61.979	-32	61.947	0	0	0	61.979	61.947
od čega dužnički vrijednosni papiri	61.979	-32	61.947	0	0	0	61.979	61.947
Ukupno bilans	725.671	-14.401	711.270	113.182	-73.643	39.539	838.853	750.809
Ukupno vanbilans	119.350	-770	118.580	123	-82	41	119.473	118.621
Ukupna izloženost kreditnom riziku	845.021	-15.171	829.850	113.305	-73.725	39.580	958.326	869.430

¹⁾ Novčana sredstva ne uključuje gotovinu u blagajni

²⁾ Rezervisanja za kreditne gubitke

58.6. Izloženost riziku po kategoriji rejtinga

Na dan 31. decembra 2020. približno 23,7% (YE19: 23,8%) izloženosti je klasifikovano u kategoriju rejtinga 1A do 1E. Ova izloženost je uglavnom povezana s potraživanjima od drugih finansijskih institucija, vlada i fizičkih lica.

Na ukupno kretanje neprihodujuće izloženosti (eng. NPE) u 2020. su uglavnom uticali efekti računovodstvenog otpisa, uplata, nagodbe i naplate. Uzimajući u obzir sve ove efekte, tokom 2020. je ukupna neprihodujuća izloženost smanjena za 36.779 hiljada BAM.

U sljedećoj tabeli prikazana je bilansna i vanbilansna izloženost po kategorijama rejtinga i tržišnim segmentima na dan 31. decembar 2020:

	(000) BAM						
31. 12. 2020	1A-1E	2A-2E	3A-3E	Watch	NPE	NR	Ukupno
Stanovništvo	114.244	102.497	32.289	35.369	26.912	2.682	313.992
Mala i srednja preduzeća	17.256	70.849	89.207	71.533	1.476	5	250.326
Non-Focus	37.087	97.738	52.926	13.638	19.041	64	220.494
od čega Velika preduzeća	2.000	62.219	36.434	4.548	0	0	105.203
od čega Hipotekarni krediti	1.083	28.420	2.130	5.219	18.056	58	54.964
od čega Javno finansiranje	34.004	7.099	14.362	3.871	985	6	60.327
Korporativni centar ¹⁾	49.259	16.585	106.152	0	0	0	171.995
Ukupno	217.846	287.669	280.573	120.539	47.428	2.752	956.807

¹⁾ Korporativni centar uključuje finansijske institucije koje uzimaju u obzir izloženost Centralne Banke, depozita i ukupne dužničke vrijednosne papire

U sljedećoj tabeli prikazana je bilansna i vanbilansna izloženost po kategorijama rejtinga i tržišnim segmentima na dan 31. decembar 2019:

(000) BAM

31.12.2019	1A-1E	2A-2E	3A-3E	Watch	NPE	NR	Ukupno
Stanovništvo	98.034	112.412	35.512	35.207	49.795	1.392	332.353
Mala i srednja preduzeća	20.393	102.256	120.049	1.644	3.619	3	247.964
Non-Focus	47.595	82.814	44.915	4.868	30.881	71	211.145
od čega Velika preduzeća	14.193	45.647	19.072	0	0	0	78.913
od čega Hipotekarni krediti	1.523	37.143	2.514	4.372	26.046	68	71.665
od čega Javno finansiranje	31.880	24	23.328	497	4.834	3	60.567
Korporativni centar ¹⁾	55.865	20.803	90.196	0	0	0	166.864
Ukupno	221.887	318.285	290.672	41.720	84.295	1.466	958.326

¹⁾ Korporativni centar uključuje finansijske institucije koje uzimaju u obzir izloženost Centralne Banke, depozita i ukupne dužničke vrijednosne papire

Klasifikacija kreditnih sredstava u kategorije rizika vrši se osnovu internog rejtinga Banke. U svrhu izvještavanja prema eksternim licima, interne rejting kategorije su grupisanje u sljedećih pet rejting kategorija:

- 1A-1E: obuhvata klijente s vrlo malim rizikom, od najbolje do vrlo dobre kreditne sposobnosti;
- 2A-2E: obuhvata klijente od dobre do umjerene kreditne sposobnosti;
- 3A-3E: obuhvata klijente sa srednjim ili visokim kreditnim rizikom;
- Nadgledanje (eng. Watch): obuhvata klijente s vrlo visokim kreditnim rizikom ili one kod kojih je velika mogućnost neizvršavanja obaveza. To uključuje klijente s kašnjenjem u plaćanju ili neplaćanjem u njihovoj kreditnoj istoriji, ili one sa srednjoročnim poteškoćama u otplati duga;
- NPE (neprihodujuće izloženosti): ispunjen je jedan ili više kriterija u skladu s Odlukom o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka: između ostalog, s uplatom kamate ili glavnice se kasni više od 90 dana, banka ima velike sumnje u kreditni rejting klijenta, postoje rizične mjere restrukturisanja koje vode do problematične izloženosti s odgodom izvršenja, zabilježen je kreditni gubitak ili je pokrenut stečajni postupak.

Na izvještajni datum se mogu identifikovati i izloženosti "Bez rejtinga" a koje se odnose na novoodobrene plasmane koji prvi behavioural rejting dobiju 6 mjeseci nakon odobrenja ili klijente koji su izašli iz statusa "default" i kojima se u narednom mjesečnom ciklusu obračuna dodjeljuje rejting.

Mišljenje o jednom klijentu Banka primjenjuje na sve segmente, uključujući segment stanovništvo. Ako dužnik ne izvršava obaveze po jednom ugovoru, i njegove transakcije koje nisu neprihodujuće se klasifikuju kao neprihodujuće. U tabelama u nastavku prikazana je klasifikacija po kategorijama rejtinga i nivou kreditnog rizika.

Kredit i potraživanja od klijenata po amortizovanom trošku:

(000) BAM

31.12.2020	Stage 1	Stage 2	Stage 3	POCI	Ukupno
Rejting kategorija					
1A-1E	109.785	140	0	0	109.925
2A-2E	206.118	8.636	9	0	214.763
3A-3E	107.594	31.976	103	0	139.673
Watch	36.087	74.351	663	0	111.101
NPE	0	171	47.234	0	47.405
NR	2.548	120	0	0	2.668
Bruto knjigovodstvena vrijednost	462.132	115.394	48.009	0	625.535
Rezervisanja za kreditne gubitke	-8.360	-17.332	-42.787	0	-68.479
Knjigovodstvena vrijednost	453.772	98.062	5.222	0	557.056

31.12.2019	Stage 1	Stage 2	Stage 3	POCI	Ukupno
Rejting kategorija					
1A-1E	112.091	84	0	0	112.175
2A-2E	242.761	738	38	0	243.537
3A-3E	166.788	3.399	120	0	170.307
Watch	6.275	33.740	784	0	40.799
NPE	67	28	84.089	0	84.184
NR	1.394	17	17	0	1.428
Bruto knjigovodstvena vrijednost	529.376	38.006	85.048	0	652.430
Rezervisanja za kreditne gubitke	-4.473	-9.762	-73.643	0	-87.878
Knjigovodstvena vrijednost	524.903	28.244	11.405	0	564.552

Kreditni i potraživanja od banaka po amortizovanom trošku:

(000) BAM

31. 12. 2020	Stage 1	Stage 2	Stage 3	POCI	Ukupno
Rejting kategorija					
1A-1E	0	0	0	0	0
2A-2E	3.266	1	0	0	3.267
3A-3E	0	0	0	0	0
Watch	0	0	0	0	0
NPE	0	0	0	0	0
NR	0	0	0	0	0
Bruto knjigovodstvena vrijednost	3.266	1	0	0	3.267
Rezervisanja za kreditne gubitke	0	0	0	0	0
Knjigovodstvena vrijednost	3.266	1	0	0	3.267

(000) BAM

31. 12. 2019	Stage 1	Stage 2	Stage 3	POCI	Ukupno
Rejting kategorija					
1A-1E	6.993	0	0	0	6.993
2A-2E	2.879	0	0	0	2.879
3A-3E	0	0	0	0	0
Watch	0	0	0	0	0
NPE	0	0	0	0	0
NR	0	0	0	0	0
Bruto knjigovodstvena vrijednost	9.872	0	0	0	9.872
Rezervisanja za kreditne gubitke	-1	0	0	0	-1
Knjigovodstvena vrijednost	9.871	0	0	0	9.871

Dužničke hartije od vrijednosti po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit:

(000) BAM

31. 12. 2020	Stage 1	Stage 2	Stage 3	POCI	Ukupno
Rejting kategorija					
1A-1E	58.874	0	0	0	58.874
2A-2E	0	0	0	0	0
3A-3E	4	0	0	0	4
Watch	0	0	0	0	0
NPE	0	0	0	0	0
NR	0	0	0	0	0
Bruto knjigovodstvena vrijednost	58.878	0	0	0	58.878
Rezervisanja za kreditne gubitke	-465	0	0	0	-465
Knjigovodstvena vrijednost	58.413	0	0	0	58.413

(000) BAM

31. 12. 2019	Stage 1	Stage 2	Stage 3	POCI	Ukupno
Rejting kategorija					
1A-1E	61.974	0	0	0	61.974
2A-2E	0	0	0	0	0
3A-3E	5	0	0	0	5
Watch	0	0	0	0	0
NPE	0	0	0	0	0
NR	0	0	0	0	0
Bruto knjigovodstvena vrijednost	61.979	0	0	0	61.979
Rezervisanja za kreditne gubitke	-32	0	0	0	-32
Knjigovodstvena vrijednost	61.947	0	0	0	61.947

Potencijalne obaveze i date finansijske garancije:

31. 12. 2020	Stage 1	Stage 2	Stage 3	POCI	(000) BAM Ukupno
Rejting kategorija					
1A-1E	24.653	5	0	0	24.658
2A-2E	54.972	1.414	0	0	56.386
3A-3E	38.280	12.211	0	0	50.491
Watch	4.355	5.082	1	0	9.438
NPE	0	1	22	0	23
NR	83	0	0	0	83
Bruto knjigovodstvena vrijednost	122.343	18.713	23	0	141.079
Rezervisanja za kreditne gubitke	-973	-516	-9	0	-1.498
Knjigovodstvena vrijednost	121.370	18.197	14	0	139.581

31. 12. 2019	Stage 1	Stage 2	Stage 3	POCI	(000) BAM Ukupno
Rejting kategorija					
1A-1E	21.965	4	0	0	21.969
2A-2E	54.000	7	3	0	54.010
3A-3E	42.391	32	3	0	42.426
Watch	668	247	6	0	921
NPE	0	0	111	0	111
NR	36	0	0	0	36
Bruto knjigovodstvena vrijednost	119.060	290	123	0	119.473
Rezervisanja za kreditne gubitke	-741	-29	-82	0	-852
Knjigovodstvena vrijednost	118.319	261	41	0	118.621

58.7. Izloženost prema industrijskom sektoru

U nastavku je prikazana bilansna izloženost pravnih lica po industrijskom sektoru na osnovu klasifikacije djelatnosti "NACE Code 2.0".

31. 12. 2020	Nefinansijske korporacije Bruto knjigovodstvena vrijednost	(000) BAM Očekivani kreditni gubitak
A Poljoprivreda, šumarstvo i ribolov	1.927	-180
B Vađenje ruda i kamena	7.100	-161
C Prerađivačka industrija	64.925	-3.552
D Proizvodnja i opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	41.675	-1.337
E Opskrba vodom	99	-4
F Građevinarstvo	24.565	-1.381
G Trgovina na veliko i malo	49.757	-2.349
H Prijevoz i skladištenje	4.936	-260
I Djelatnost pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane	9.959	-988
J Informacije i komunikacije	18.083	-376
K Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	0	0
L Poslovanje nekretninama	316	-65
M Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	955	-87
N Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	333	-31
O Javna uprava i odbrana; obavezno socijalno osiguranje	0	0
P Obrazovanje	6	-5
Q Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	2.010	-16
R Umjetnost, zabava i rekreacija	1	0
S Ostale uslužne djelatnosti	4.551	-312
Kredit i potraživanja	231.198	-11.104

(000) BAM

31. 12. 2019	Nefinansijske korporacije Bruto knjigovodstvena vrijednost	Očekivani kreditni gubitak
A Poljoprivreda, šumarstvo i ribolov	3.817	-281
B Vađenje ruda i kamena	5.261	-72
C Prerađivačka industrija	72.486	-3.478
D Proizvodnja i opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	34.924	-483
E Opskrba vodom	456	-4
F Građevinarstvo	28.550	-485
G Trgovina na veliko i malo	47.865	-2.035
H Prijevoz i skladištenje	5.034	-205
I Djelatnost pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane	9.521	-99
J Informacije i komunikacije	6.287	-37
K Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	0	0
L Poslovanje nekretninama	409	-69
M Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	1.915	-476
N Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	345	-13
O Javna uprava i odbrana; obavezno socijalno osiguranje	0	0
P Obrazovanje	6	-5
Q Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	10	0
R Umjetnost, zabava i rekreacija	1	0
S Ostale uslužne djelatnosti	6.506	-282
Kredit i potraživanja	223.393	-8.024

58.8. Prikaz izloženosti prema danima kašnjenja

(000) BAM

31. 12. 2020	Bez kašnjenja	- do 30 dana kašnjenja	- od 31 do 60 dana kašnjenja	- od 61 do 90 dana kašnjenja	- preko 90 dana kašnjenja	Ukupno
Stanovništvo	278.320	10.371	1.608	907	22.787	313.992
Mala i srednja preduzeća	249.225	100	0	0	1.000	250.326
Non-Focus	201.541	1.716	354	96	16.787	220.494
od čega Velika preduzeća	105.203	0	0	0	0	105.203
od čega Hipotekarni krediti	36.012	1.716	354	96	16.787	54.964
od čega Javno finansiranje	60.327	0	0	0	0	60.327
Korporativni centar	171.995	0	0	0	0	171.995
Ukupno	901.082	12.187	1.962	1.002	40.575	956.807

(000) BAM

31. 12. 2019	Bez kašnjenja	- do 30 dana kašnjenja	- od 31 do 60 dana kašnjenja	- od 61 do 90 dana kašnjenja	- preko 90 dana kašnjenja	Ukupno
Stanovništvo	270.755	11.137	1.188	1.137	48.136	332.353
Mala i srednja preduzeća	245.658	0	0	0	2.306	247.964
Non-Focus	184	2	0	0	25	211
od čega Velika preduzeća	78.913	0	0	0	0	78.913
od čega Hipotekarni krediti	44.623	1.527	314	78	25.123	71.665
od čega Javno finansiranje	60.567	0	0	0	0	60.567
Korporativni centar	166.864	0	0	0	0	166.864
Ukupno	867.379	12.663	1.502	1.215	75.566	958.326

58.9. Analiza finansijske imovine prema stepenu umanjenja

58.9.1. ODLAGANJE IZVRŠENJA (ENG:FORBEARANCE)

F Mjere odlaganja izvršenja definišu se kao ustupci prema dužniku koji se suočava ili će se uskoro suočiti s poteškoćama u izvršavanju svojih finansijskih obaveza ("finansijske poteškoće"). Praćenje mjera i rizika odlaganja izvršenja vrše jedinice za operativni rizik nadležne za Korporacijski centar i Stanovništvo. Pored toga, mjere odlaganja izvršenja predstavljaju okidač za vršenje testova umanjenja vrijednosti u skladu s MSFI zahtjevima.

Sljedeća tabela daje prikaz statusa odlaganja izvršenja u Banci tokom finansijske godine 2020:

(000) BAM

	Početni saldo 1.1.2020	Dodaci imovini kod koje su produžene mjere odlaganja izvršenja (+)	Imovina koja se više ne može smatrati imovinom s odlaganjem izvršenja (-)	Promjene zbog MSFI 5 (imovina namijenjena prodaji) (+/-)	Kredit i kursne razlike(+/-)	ostale promjene (+/-)	Krajnji saldo 31.12.2020
Generalne vlade	3.588	0	-239	0	0	0	3.349
Pravna lica	1.728	0	-882	0	0	0	846
Fizička lica	3.089	2.739	-1.204	0	0	0	4.624
Kredit i potraživanja	8.405	2.739	-2.325	0	0	0	8.819

Sljedeća tabela daje prikaz statusa odlaganja izvršenja u Banci tokom finansijske godine 2019:

(000) BAM

	Početni saldo 1.1.2019	Dodaci imovini kod koje su produžene mjere odlaganja izvršenja (+)	Imovina koja se više ne može smatrati imovinom s odlaganjem izvršenja (-)	Promjene zbog MSFI 5 (imovina namijenjena prodaji) (+/-)	Kredit i kursne razlike(+/-)	ostale promjene (+/-)	Krajnji saldo 31.12.2019
Generalne vlade	3.998	0	-410	0	0	0	3.588
Pravna lica	3.127	0	-1.399	0	0	0	1.728
Fizička lica	2.821	931	-663	0	0	0	3.089
Kredit i potraživanja	9.946	931	-2.472	0	0	0	8.405

Stanje izloženosti u status odlaganja izvršenja, mogu se prikazati kako slijedi za 2020. godinu:

(000) BAM

	Krajnji saldo 31.12.2020	Bez kašnjenja u plaćanju i bez umanjenja vrijednosti	Kašnjenje u plaćanju ali bez umanjenja vrijednost (> 0 dana)	Umanjenje vrijednosti	Prihod od kamata priznat u vezi sa imovinom sa odgodom izvršenja (+)
Generalne vlade	3.349	0	3.349	0	14
Pravna lica	846	0	0	846	33
Fizička lica	4.624	378	2.300	1.946	182
Kredit i potraživanja	8.819	378	5.649	2.792	229

Stanje izloženosti u status odlaganja izvršenja, mogu se prikazati kako slijedi za 2019. godinu:

(000) BAM

	Krajnji saldo 31. 12. 2020	Bez kašnjenja u plaćanju i bez umanjenja vrijednosti	Kašnjenje u plaćanju ali bez umanjenja vrijednost (> 0 dana)	Umanjenje vrijednosti	Prihod od kamata priznat u vezi sa imovinom sa odgodom izvršenja (+)
Generalne vlade	3.588	0	0	3.588	85
Pravna lica	1.728	170	0	1.558	81
Fizička lica	3.089	1.434	0	1.655	111
Kredit i potraživanja	8.405	1.604	0	6.801	277

U sljedećoj tabeli prikazana je raspodjela kolaterala za izloženost po osnovu odlaganja izvršenja za 2020:

(000) BAM

	Interna vrijednost kolaterala (ICV) u odnosu na imovinu s odlaganjem izvršenja	od čega CRE	od čega RRE	od čega finansijski kolaterali	od čega garancije	od čega ostalo
Javno finansiranje	2.096	2.096	0	0	0	0
Finansijske institucije	0	0	0	0	0	0
Velika preduzeća	0	0	0	0	0	0
Mala i srednja preduzeća	1.687	1.687	0	0	0	0
Stanovništvo	1.796	150	1.646	0	0	0
Ukupno	5.580	3.933	1.646	0	0	0

U sljedećoj tabeli prikazana je raspodjela kolaterala za izloženost po osnovu odlaganja izvršenja za 2019:

(000) BAM

	Interna vrijednost kolaterala (ICV) u odnosu na imovinu s odlaganjem izvršenja	od čega CRE	od čega RRE	od čega finansijski kolaterali	od čega garancije	od čega ostalo
Javno finansiranje	2.096	2.096	0	0	0	0
Finansijske institucije	0	0	0	0	0	0
Velika preduzeća	0	0	0	0	0	0
Mala i srednja preduzeća	2.599	1.917	0	0	0	0
Stanovništvo	1.685	150	1.536	0	0	682
Ukupno	6.381	4.163	1.536	0	0	682

58.9.2. KNJIGOVODSTVENA VRIJEDNOST ZALIHA (UKLJUČUJUĆI STEČENU IMOVINU)

Tokom finansijske godine 2020., Banka je iskazala knjigovodstvenu vrijednost zaliha (stečenih nekretnina) u iznosu 281 hiljade BAM (2019: u iznosu 2.191 hiljada BAM). Zalihe (uključujući stečenu materijalnu imovinu) uglavnom se sastoje od kolaterala koje je stekla Banka zbog kljentovog neizvršavanja ugovora o kreditu. To posebno uključuje imovinu iz izuzimanja kolaterala iz bankarskog poslovanja (posebno nekretnine).

58.9.3. MORATORIJ USLJED COVID-19

Banka je ponudila olakšice svim fizičkim i pravnim licima koja koriste kreditno-garancijske proizvode, a čija je kreditna sposobnost pogoršana negativnim uticajem krize izazvane pandemijom virusnog oboljenja COVID-19. Pogoršanje kreditne sposobnosti podrazumijeva da su prihodi klijenta smanjeni, smanjena likvidnost te da je buduća uredna otplata obaveza onemogućena. Stepem i vrstu ugroženosti klijenta je bilo potrebno dokumentovati u vidu potvrde o smanjenju primanja/prihoda, otkazu I sl. Olakšice su ponuđene klijentima koji nisu kasnili sa plaćanjem svojih obaveza prema Banci duže od 90 dana.

Za fizička lica Banka je ponudila 2 modaliteta olakšica: Privremena mjera - Moratorij sa maksimalnim trajanjem do ukidanja stanja vanredne situacije a zatim Posebnu mjeru - gdje se klijentima nudi adekvatan modalitet koji se sastoji od jedne ili kombinacije više posebnih mjera.

Za pravna lica se takođe definisala olakšica u 2 faze. Prvu fazu su činile Privremene mjere koje su podrazumjevale moratorij i grace period. Druga faza, Posebne mjere podrazumjevale su više modaliteta, u zavisnosti od stanja i potrebe svakog klijenta pojedinačno.

Odlukom regulatora o produženju perioda za podnošenje zahtjeva za moratorij do 31. decembra 2020. godine definiše se I da je posebna mjera jedina prihvatljiva, privremene mjere se ne odobravaju.

Svim korisnicima, koji su dokazali finansijsku ugroženost usljed pandemije Covid19, Banka je odobrila korištenje olakšica. U periodu 1. aprila do 31. decembra 2020. godine, podnešeno je 2.010 zahtjeva za olakšicu od strane fizičkih lica, odobrena su 1.204 zahtjeva sa ukupnom izloženošću klijenata 26.077 hiljada BAM. Na dan 31. decembra 2020. godine aktivni su moratoriji za 102 klijenta, sa ukupnom izloženošću 2.875 hiljada BAM.

Od početka pandemije tokom 2020. ukupno 48 klijenta pravnih lica je koristilo neku od olakšica vezano za servisiranje duga. Nakon 31. decembra 2020. ostalo je 13 klijenta sa nekom od mjera u korištenju.

Slijedeća tabela prikazuje izloženosti pod moratorijem po tržišnom segmentu:

31.12.2020	Performing		Non Performing		Ukupno	
	Izloženost	Očekivani kreditni gubitak	Izloženost	Očekivani kreditni gubitak	Izloženost	Očekivani kreditni gubitak
Stanovništvo	1.970	302	199	150	2.169	452
Mala i srednja preduzeća	10	0	0	0	10	0
Non-Focus	19.851	1.830	411	333	20.262	2.163
od čega Velika preduzeća	19.434	1.755	0	0	19.434	1.755
od čega Hipotekarni krediti	417	75	411	333	828	408
od čega Javno finansiranje	0	0	0	0	0	0
Korporativni centar	0	0	0	0	0	0
Ukupno	21.831	2.132	610	483	22.441	2.615

(59) Kretanje rezervisanja za gubitke

59.1. Metoda obračuna rezervisanja za rizike

Rezervisanja se obračunavaju u skladu s Međunarodnim standardom finansijskog izvještavanja 9: Finansijski instrumenti (MSFI 9). Primjenjuju se različiti pristupi u zavisnosti od nivoa kreditnog rizika u koji je raspoređena transakcija. Nivo 1 zahtijeva priznavanje dvanaestomjesečnih očekivanih kreditnih gubitaka. U slučaju značajnog povećanja kreditnog rizika, rezervisanja za umanjenje vrijednosti moraju biti povećana na iznos očekivanog gubitka tokom vijeka trajanja (Nivo 2). U slučaju objektivne indikacije umanjenja vrijednosti (NPE, Nivo 3), priznaje se očekivani kreditni gubitak tokom vijeka trajanja.

Za neprihodujuće izloženosti (Nivo 3) relevantna su dva pristupa, kolektivna procjena na osnovu parametara rizika za male izloženosti i individualna ekspertska procjena novčanog toka za veće izloženosti.

Za dio neprihodujućeg portfolija gdje je izloženost pri neispunjenju obaveza (eng. EAD) na nivou grupe dužnika ispod određenog praga značajnosti specifičnog za zemlju, obračun rezervisanja za gubitke zbog umanjenja vrijednosti vrši se kao kolektivna procjena (pristup na osnovu pravila). Kolektivna procjena vrši se na osnovu procjene/projekcije glavnih parametara povrata za grupe portfolija (izloženosti koje pokazuju slične karakteristike u odnosu na profil kreditnog rizika i potencijal povrata).

Individualna procjena, ili obračun konkretnih rezervisanja za rizike na osnovu pojedinačne procjene gubitaka zbog umanjenja vrijednosti uzima u obzir da je odnosna kreditna izloženost predmet zasebne analize u skladu s propisima koji se odnose na obračun rezervisanja za gubitke zbog umanjenja vrijednosti. U tom obračunu, otplate iz operativnog poslovanja društva (primarni novčani tokovi) i iz korištenja kolaterala i garancija (sekundarni novčani tokovi) uzimaju se u obzir. U zavisnosti od pretpostavljenog scenarija povrata (restrukturiranje, izmirenje, prodaja duga, sudski postupak i/ili sticanje kolaterala), očekivane otplate se procjenjuju pojedinačno u smislu vrste, iznosa i vremena, temeljne pretpostavke se dokumentiraju i obrazlažu u zavisnosti od slučaja, a očekivani novčani tokovi diskontirani na neto trenutnu vrijednost odbijaju se od preostale trenutne izloženosti. Za obračun povrata novčanih tokova iz potencijalnog sticanja raspoloživih kolaterala (prvenstveno nekretnine), Banka zasniva svoje pretpostavke na tržišnoj vrijednosti kolaterala, koja se godišnje ažurira. Korektivni faktori primijenjeni na tržišnu vrijednost dodjeljuju se pojedinačno prema slučaju, u zavisnosti od utvrđene iskoristivosti i na osnovu različitih faktora kao što su konkretne ponude ili prodaja sličnih kolaterala, tržišna likvidnost, lokacija, period korištenja i pravna situacija odnosno nekretnine.

Model vremenskih serija (prema istoj metodologiji koja je korištena u pripremi finansijskih izvještaja za 2019. godinu) produžen je uzimajući u obzir najnovije dostupne informacije. Provedena je kvalitativna procjena kako bi se osiguralo da primjenjeni statistički modeli budu ekonomski opravdani.

U tekućoj 2020. godini Banka očekuje značajnu neizvjesnost u pogledu ekonomskih kretanja zbog pandemije Covid-19. Iako je Vlada preduzela korake kako bi se ublažili učinci pogoršanja globalne ekonomije i njeni uticaji na stanovništvo i privredu Addiko očekuje veće i nestabilnije troškove rizika tokom trajanja mjera suzbijanja Covida 19. Stoga situacija koja se neprestano mijenja zahtijeva redovna prilagođavanja u toku finansijske godine na temelju ažuriranih makroekonomskih prognoza. Rezervisanja za rizike su modelirana na nivou transakcije i odražavaju najnovije makroekonomske prognoze Bečkog instituta za međunarodne ekonomske studije koje uzimaju u obzir efekat Covida 19.

Sljedeće tabele prikazuju osnovni (baseline), optimistični i pesimistični scenario za odabrane forward-looking varijable korištene za procjenu ECL-a za 31. decembar 2020. Prikazani iznosi predstavljaju prosječnu vrijednost makroekonomskih varijabli za 2021. godinu i preostali dvogodišnji period predviđanja (2022.-2023.) za osnovni (baseline) slučaj, kao i prosječne vrijednosti cijelog horizonta projekcije (3 godine) za optimistične i pesimistične slučajeve.

31.12.2020	Osnovni scenario		Optimistični scenario	Pesimistični scenario
	Prvih 12 mjeseci ¹	Preostali	3-godišnji period ¹	Prvih 12 mjeseci ¹
	2-godišnji period ¹			
Stvarni BDP (konstantne cijene)	-5,0	3,1	1,4	-0,6
Izvoz (prosjeak % YoY)	-9,6	8,3	4,2	0,3
CPI inflacija (prosjeak % YoY)	-0,4	1,5	1,2	0,5

¹ Vrijednosti predstavljaju prosječnu vrijednost za navedeni period

Gore navedena scenarija su bazirana na podacima od 30. septembra 2020. godine i razlikuju se po težini i trajanju povezanog ekonomskog uticaja Covida 19, s tim da se veći broj infekcija podudara sa dužim periodima restrikcija u aktivnostima i većim ekonomskim uticajem. Oni predstavljaju samo umjereno ažuriranje za razliku od podataka i pretpostavki korištenih u H12020. Tri su scenarija:

- Osnovni (baseline) scenario: evropska će privreda zabilježiti duboku recesiju bez presedana u 2020. godini zbog Covid-19 šoka, a BiH će doživjeti veći udar od globalne finansijske krize i ranije. Jasno je da drugi val donosi nove mjere zaključavanja, što će se pretvoriti u relativno spor oporavak. Ono što objašnjava razliku u obrascima oporavka na BiH tržištu su strukturne slabosti i finansijska ograničenja specifična za našu zemlju. Relativno čvrst i ujednačen povratak očekuje se u drugoj polovini 2021. godine, podložen materijalnim negativnim rizicima. Očekuje se da će kumulativni rast u kritične prve tri godine ostati pozitivan. Međutim, zbog zaostalog uticaja krize na nezaposlenost i visinu primanja stanovnika, potrošnja bi mogla ostati niska, pridonoseći smanjenom poslovnom povjerenju i nižim ulaganjima, pojačavajući nesigurnost oko faze oporavka. Globalni monetarni uslovi već su bili izuzetno nestabilni i prije krize s koronavirusom, a sada još više, pa se može očekivati da će se ultra niske kamatne stope i program velike kupovine imovine od strane većine centralnih banaka nastaviti barem do sredine 2021. godine.
- Optimistični scenario: Ovaj scenario odražava kombinaciju faktora kao što su brže uvođenje kapaciteta za masovno testiranje, razvoj široko dostupne vakcine, snažniji rast u ključnim azijskim ekonomijama nego što je trenutno predviđeno, a posljedično i veća potražnja za evropskim izvozom. Veća posvećenost evropskih institucija zajedničkom fondu za oporavak i ublažavanje unutrašnjih tenzija između sjeverne i južne Evrope naravno bi dodatno pomogle u jačanju oporavka. Ciklični obrazac teško je moguće izmijeniti u kratkom roku, ali spomenuti pozitivni ishodi mogli bi podstaći nivo rasta za čak 1% godišnje, što podrazumijeva vraćanje u prosjeku oko 2/3 gubitka iz 2020. već u prvoj godini, i premašivši nivo prije krize do kraja horizonta simulacije za više od 4%.
- Pesimistični scenario: Ovaj scenario podrazumijeva duži period čekanja masovne vakcine, potencijalnu mutaciju virusa u opasniju verziju, što zahtijeva ponovno uspostavljanje ozbiljnih mjera zaključavanja širom Evrope koje bi mogle trajati duži vremenski period. Manje efikasne i neoptimalno koordinisane monetarne, fiskalne i bankarske politike i mjere vršiće pritisak na oporavak, povećavajući tako postojeće ranjivosti. Učinak rasta bi bio smanjen za pola u poređenju sa dva optimistična scenarija, tj. samo bi 1/3 gubitka proizvodnje nastalog u 2020. godini bio oporavljen u prvoj godini simulacije i jedva dostigao nivo prije krize do kraja treće godine od sada. Međutim, prelazak na restriktivnije uslove koje prognozeri ovog puta moraju predvidjeti u dizajniranju scenarija povlači za sobom veliku neizvesnost. Nije samo teško predvidjeti reakcije politike ili njihovu efikasnost, već i njihove povratne informacije o neizvjesnosti. Pored svega, nedostaje sličnih događaja koji bi mogli pružiti korisne empirijske smjernice.

Slijedeća tabela prikazuje makroekonomske scenarije korišćene za izračunavanje ECL u prethodnom izveštajnom periodu (30 juni 2020):

Bosna i Hercegovina	Osnovni scenario		Optimistični scenario	Pesimistični scenario
	Prvih 12 mjeseci ¹	Preostali 2-godišnji period ¹	3-godišnji period ¹	Preostali 3-godišnji period ¹
Stvarni BDP (konstantne cijene)	-5,0	3,3	1,4	-0,3
Izvoz (prosjeck % YoY)	-9,6	7,0	2,8	0,2
CPI inflacija (prosjeck % YoY)	-0,5	1,5	1,5	0,1

¹ Vrijednosti predstavljaju prosječnu vrijednost za navedeni period

Slijedeća tabela pokazuje kako ECL za stage 1 i stage 2 uzima u obzir informacije koje se odnose na budućnost iz ponderisanih višestrukih ekonomskih scenarija. Vjerovatnoćom ponderisani ECL i dalje odražava ponder od 60 procenata osnovnog scenarija, 10 procenata optimističnog i 30 procenata pesimističnog. Konačni ECL se dalje prilagođava prema minimalnoj pokrivenosti propisanoj Odlukom o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka Agencije za bankarstvo Republike Srpske.

31. 12. 2020 (000 BAM)	(000) BAM			
	Vjerovatnoćom Ponderisan ECL	Optimistični scenario	Osnovni scenario	Pesimistični scenario
FL sa osiguranjem	1.218	1.151	1.206	1.265
FL ostali	12.480	12.185	12.425	12.689
Model finansijskih institucija	961	387	741	1.594
Države	97	64	88	126
Opštine	645	577	631	696
Corporate model	9.093	8.207	8.908	9.759
SCPI	60	55	59	63
Total (Stage 1 i 2)	24.555	22.626	24.057	26.193

59.2. Razvoj rezervisanja za rizike

Negativni razvoj rezervisanja za rizike (troškovi) prvenstveno se dogodio zbog novih priliva NPE tokom 2020. godine, kao i zbog efekta Covid-19 i promjena modela (izmjena/ažuriranje parametara PD i makro modela). Portfolio NPE smanjio se u 2020. godini u okviru Retaila prvenstveno zbog internih otpisa.

Prenos odgovornosti za praćenje toka rizika, nova/adekvatna pravila za nadzor, sistem ranog upozoravanja i funkcije rane naplate u segmentu pravnih lica, kao i svakodnevno praćenje podržano jasnim ciljevima izvođenja u vezi s ranim naplatama, zajedno s programom podsticaja u segmentu Retaila, dovodi do značajnih rezultata u ranim nplatama i smanjenja NPE portfolija.

59.3. Promjene u izračunu rezervisanja za rizike portfolija

Na osnovu stalnog okvira za poboljšanje modela u Banci, ažuriranja se redovno provode kako bi se osiguralo da se razmotre najnovije dostupne informacije. U 2020. godini izvršena je dorada/rekalibracija svih segmenata i podgrupa. Promjene su uključivale produženje vremenskog niza s novijim dostupnim podacima koji se koriste za izračun PD-a, što je uticalo na prosječnu vrijednost PD-a. Uz to, makro modeli su prilagođeni u skladu s nalazima validacije, a nove makroekonomske prognoze korištene su kako bi odražavale najnovije dostupne ekonomske izglede u svim segmentima, utičući na vrijednosti PD-a. Kao rezultat kalibracije uočen je negativan razvoj (raspodjela) rezervisanja koji odražava trenutna ekonomska kretanja zbog pandemije Covid -19, kvaliteta imovine i makroekonomskih izgleda. Dalje, okidači nivoa rizika (eng. stage triggers) na nivou grupe i zemlje procjenjivani su i prilagođavani po potrebi.

(60) Mjerenje kolaterala u obliku nekretnina i drugog kolaterala

Na osnovu Politike upravljanja kolateralima i Politike vrednovanje nekretnina u Banci svi kolaterali u obliku nekretnina se redovno prate i njihova vrijednost redovno se ponovo procjenjuje na godišnjem nivou za sve komercijalne nekretnine, a najmanje jednom u tri godine za stambene nekretnine i nekretnine koje su kolateral za NPE.

Procjena svih komercijalnih i stambenih nekretnina vrši se na pojedinačnom nivou ako je tržišna vrijednost veća od 1,956 hiljada BAM za CRE, iznad 1,369 hiljada BAM za RRE koji se nalazi u Banjaluci i iznad 782 hiljade BAM za ostale RRE. Tržišna vrijednost onih s manjom vrijednošću preispituje se pomoću određenih statističkih metoda i alata.

Interne vrijednosti kolaterala (ICV) prikazane su u tabeli ispod za 31.12.2020. kao i za 31.12.2019.:

(000) BAM

Raspodjela kolaterala	31.12.2020	31.12.2019
Izloženost	944.330	941.410
Interna vrijednost kolaterala (ICV)	542.113	613.986
od čega CRE	380.122	414.638
od čega RRE	139.863	175.835
od čega finansijski kolateral	9.591	8.489
od čega garancije	0	0
od čega drugo	12.537	15.024
Omjer pokrivenosti ICV	57,41%	65,22%

Najveći dio navedenih kolaterala je za kredite i potraživanja (neznatni kolaterali za druge vrste izloženosti). Smanjenjem bruto izloženosti smanjena je i interna vrijednost kolaterala. Prvenstveno ICV stambenih nekretnina datih kao kolaterali za kredite stanovništva je smanjena zbog smanjenja portfolija hipotekarnih kredita za stanovništvo. Pokrivenost kolateralima nije promijenjena.

Zavisno od vrijednosti kolaterala, nekim izloženostima nivoa kreditnog rizika 3 možda neće biti dodijeljeni pojedinačni očekivani kreditni gubitak, ako su očekivani diskontovani novčani tokovi od realizacije kolaterala veći od nepodmirenog iznosa, čak i ako se predviđaju očekivani diskontovani novčani tokovi od realizacije kolaterala koristeći više ekonomskih scenarija.

Međutim, iznos očekivanih kreditnih gubitaka u nivou kreditnog rizika 3 može biti veći od neto izloženosti prikazane u nastavku kada se očekivani diskontovani novčani tokovi od realizacije kolaterala ne određuju pojedinačno već procjenjuju na temelju pristupa portfolija.

(000) BAM

	Bruto knjigovodstvena vrijednost	Fer vrijednost kolaterala u osnovnom scenariju							Neto izloženost	Očekivani kreditni gubitak
		Obveznice	Garancije	Imovina	Ostalo	Prebija -nje	Višak kolaterala	Ukupan kolateral		
Krediti i potraživanja	48.010	0	0	422	0	0	0	422	47.588	-42.788
Druge finansijske institucije	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Pravna lica	3.142	0	0	0	0	0	0	0	3.142	-2.602
Fizička lica	44.260	0	0	422	0	0	0	422	47.588	-40.067
Obaveze i finansijske garancije	23	0	0	0	0	0	0	0	23	-9
Date kreditne obaveze	23	0	0	0	0	0	0	0	23	-9

(61) Tržišni rizik

61.1. Definicija

Tržišni rizici sastoje se od potencijalnih gubitaka koji proizlaze iz promjene u tržišnim cijenama. Banka strukturira rizike tržišnih cijena prema faktorima rizika u kamatnoj stopi, kreditnom rasponu, valuti i riziku od promjene cijene akcija. Banka posebno naglašava identifikovanje, mjerenje, analizu i upravljanje tržišnim rizikom. Rizike tržišnih cijena mogu izazvati hartije od vrijednosti (i proizvodi slični hartijama od vrijednosti), novac i devizni proizvodi, derivativi, zaštita od rizika deviznog kursa i zaštita od rizika od rezultata, imovina slična vlasničkim instrumentima ili iz upravljanja imovinom i vlasničkim instrumentima/obavezama. Pored tržišnih rizika, mogu nastati i rizici od tržišne likvidnosti ako, u slučaju male tržišne potražnje, banka ne može prodati pozicije namijenjene trgovanju tokom problema sa likvidnošću (ili zbog zahtijeva za sučeljavanjem) u kratkom roku. Za postojeće pozicije, to se uzima u obzir kao dio ograničenja rizika za tržišne rizike.

61.2. Mjerenje rizika

Banka obračunava tržišni rizik kao dio svakodnevnog praćenja pomoću metoda rizičnosti vrijednosti na osnovu jednodnevnog perioda držanja, s nivoom pouzdanosti od 99,0%. Glavni instrument korišten u tom procesu je simulacija Monte Carlo koja uključuje eksponencijalno ponderirane volatilnosti i korelacije iz istorije od 250 dana. U svrhu utvrđivanja vezanog kapitala ekonomskog tržišnog rizika za utvrđivanje sposobnosti podnošenja rizika, VaR (vrijednost izložena riziku) vrijednosti (99,0%, 1 dan) su umanjene na jedinstveni nivo pouzdanosti od 99,7% i 250 dana perioda držanja. Ovi modeli obračunavaju potencijalne gubitke uzimajući u obzir istorijske fluktuacije tržišta (volatilnosti) i kontekst tržišta (korelacije).

VaR Banke po vrstama rizika za 2020. i 2019. godinu iznosi:

2020	Minimum	Maximum	Prosjek	31 decembar
Rizik kamatne stope	103	1.007	309	319
Valutni rizik	11	24	16	12
Cjenovni rizik	-	-	-	-
Rizik kreditnog raspona	50	380	129	59
Ukupno	164	1.411	454	309

2019	Minimum	Maximum	Prosjek	31 decembar
Rizik kamatne stope	62	141	103	141
Valutni rizik	2	16	10	10
Cjenovni rizik	-	-	-	-
Rizik kreditnog raspona	18	122	60	18
Ukupno	82	279	173	169

61.3. Pregled - rizik tržišnih cijena

61.3.1. RIZIK KAMATNE STOPE

Vrijednost izložena riziku kamatne stope (uključujući rizik kamatne stope iz knjige trgovanja) za Banku na 31. decembar 2020. godine je 319 hiljada BAM (uporedivi iznos VaR na 31. decembar 2019.: 141 hiljada BAM).

Profil kamatne stope za Banku sadrži sve stavke osjetljive na kamatne stope (imovina, obaveze i vanbilansne stavke u knjizi pozicija kojima se ne trguje) koje su ili ugovorno utvrđene, promjenjive ili se zasnivaju na bihevioralnim pretpostavkama. Stohastički novčani tokovi prikazani su korištenjem jedinstvenih standarda i lokalnih modela za transakcije specifične za zemlju. Sve stavke osjetljive na kamate u bilansu stanja uzete su kao osnova za obračun ekonomske vrijednosti i mjera zasnovanih na zaradi, kao i drugih mjera kamatnog rizika u bankarskoj knjizi (eng. IRRBB), na osnovu stres scenarija i opterećenja kamatne stope. Stavke koje nisu osjetljive na kamate nisu uvrštene u obračun kamatnog rizika, nego su pokrivene u vezi s drugim faktorima rizika, kao što je rizik od učestvovanja.

Slijedeća tabela prikazuje promjenu ekonomske vrijednost kapitala po scenarijima.

(000) BAM

	EVE promjena po scenarijima	EVE promjena po scenarijima	EVE promjena po scenarijima	EVE promjena po scenarijima
31 decembar 2020	Paralelni pomak gore/dolje 200bp	Paralelni šok gore/dolje	Steeper šok/Flattener šok	kratkoročne kamate šok gore/kratkoročne kamate šok dole
BAM	5.378/12.453	5.378/12.453	1.305/879	1.232/2.551
EUR	10.613/5.955	10.613/5.955	997/763	4.145/2.146
CHF	10/5	5/3	2/5	6/3
USD	4/8	4/8	4/2	4/8
OSTALO				
Ukupno	5.242/6.501	5.237/6.504	540/1.878	2.915/410
31 decembar 2019	Paralelni pomak gore/dolje 200bp	Paralelni šok gore/dolje	Steeper šok/Flattener šok	kratkoročne kamate šok gore/kratkoročne kamate šok dole
BAM	6.123/7.258	6.123/7.258	2.397/1.430	535/575
EUR	6.833/7.702	6.833/7.702	633/481	2.519/2.604
CHF	19/20	10/10	5/8	11/11
USD	1/2	1/2	1/1	0/0
OSTALO				
Ukupno	727/463	718/453	1.770/1.919	1.996/20.41

Stavke za trgovanje Banke bile su relativno stabilne tokom 2020. godine. Promjene kamatnog rizika uglavnom su bile izazvane usklađenostima na varijabilne kamatne pozicije i skraćanjem rokova instrumenata s fiksnom stopom.

Regulatorni zahtjevi navode da uticaj koji na ekonomsku vrijednost kapitala (eng. EVE) ima nagla paralelna +/-200 promjena baznih bodova krive prinosa u ukupnim vlastitim sredstvima ne može biti veći od 20% osnovnog kapitala (Lokalni prikaz - kamatni rizik iznosio je u prosjeku 8% u 2020. godini, u odnosu na 7% u prosjeku u 2019.)

Promjena u sadašnjoj vrijednosti knjige banke s paralelnim povećanjem krive kamatne stope za 1 bazni bod u svim razredima dospjeća i valutama na 31. decembar 2020. godine iznosi 28 hiljada BAM (cijeli agregatni učinak ove simulacije kamatne stope) - agregatni učinak 2019. godine bio je 41 hiljada BAM.

61.3.2. RIZIK KURSNIH RAZLIKA

Glavni pokretač rizika kursnih razlika su valute. Ukupno stanje otvorenih valutnih pozicija na 31. decembar 2020. godine je približno 12.913 hiljada BAM (volumen na 31 Decembar 2019 približno 29.389 hiljada BAM), pri čemu se većina pripisuje valutama. VaR kursnih razlika bio je približno 12 hiljada BAM dnevno na 31. decembar 2020 (VaR na 31. decembar 2019: 10 hiljada BAM), u intervalu pouzdanosti od 99%. Limit od 31.293 hiljada BAM ispoštovan je na 31. decembar 2020.

Analiza osjetljivosti

Sljedeća tabela sadrži valute prema kojima je Banka imala značajnu izloženost na dan 31. decembra 2020. i 31. decembra 2019. godine. Euro nije analiziran s obzirom da je kurs BAM fiksno vezan za kurs Evra.

Valuta	Otvorena valutna pozicija 31. decembar 2020	10% povećanje	10% smanjenje	Otvorena valutna pozicija 31. decembar 2019	10% povećanje	10% smanjenje
USD	1.280	128	128	1.301	130	130
CHF	-370	-37	37	612	61	61

Otvorena valutna pozicija predstavlja neto izloženost u stranoj valuti. Analiza izračunava efekat razumno mogućih kretanja valuta u odnosu na BAM i njihov uticaj na dobit ili gubitak, gdje su sve ostale varijable konstantne. Negativne vrijednosti u tabeli iznad odražavaju potencijalno neto smanjenje dobiti, dok pozitivan iznos izražava potencijalno neto povećanje.

61.3.3. RIZIK VLASNIČKIH INSTRUMENATA

Banka je zadržala samo neznatne količine akcija u svom portfoliju. Var za rizik vlasničkih instrumenata u Banci iznosi 0 BAM na 31. decembar 2020. godine (rizičnost vrijednosti na 31. decembar 2019. godine: 0 BAM) s jednodnevnom periodom držanja i nivoom pouzdanosti od 99%.

61.3.4. RIZIK KREDITNOG RASPONA

Rizik kreditnog raspona u Banci iznosi 59 hiljada BAM na 31. decembar 2020 godine s jednodnevnom rizičnosti vrijednosti i nivoom pouzdanosti od 99% (rizičnost vrijednosti na 31. decembar 2019. godine: BAM 18 hiljada BAM). Ograničenje od 332 hiljade BAM je ispoštovano na 31. decembar 2020. Najveći faktor uticaja na rizik kreditnog raspona je držanje rezervi za likvidnost u formi hartija od vrijednosti u Banci. Pored praćenja VaR u odnosu na rizik kreditnog raspona, Banka prati i rizike koncentracije u portfoliju obveznica - u okviru odnosnih izvještaja o riziku, prate se koncentracije na bankovnom nivou portfolija obveznica, kao i koncentracije obveznica u kategorijama državnih obveznica, finansijskih obveznica i korporacijskih obveznica.

(62) Rizik likvidnosti

62.1. Definicija

Banka definiše rizik likvidnosti kao rizik od nemogućnosti potpunog ili blagovremenog ispunjenja obaveza dospjelih plaćanja, ili - u slučaju krize likvidnosti - rizik od refinansiranja samo po povećanim tržišnim stopama, ili od mogućnosti prodaje imovine samo po tržišnim cijenama ako je uvršten diskont.

62.2. Opšti zahtjevi

U Banci upravljanje likvidnošću na nivou banke je odgovornost Tima upravljanja bilansom i riznica, a kontrola je pod Kontrolom rizika.

Banka ima uspostavljeno planiranje hitne likvidnosti u pismenom obliku. Ono navodi procese i kontrolu ili instrumente zaštite od rizika koji su potrebni za sprečavanje neposrednih kriza ili prevazilaženje akutnih kriza. U slučaju krize likvidnosti, glavni prioriteti banke su strogo održavanje solventnosti i sprečavanje štete po ugled banke.

62.3. Kontrola rizika

Rezerva za likvidnost osigurava likvidnost Banke u svakom trenutku, čak i tokom kriznih situacija. Ta rezerva za likvidnost podliježe različitim scenarijima opterećenja za održavanje pregleda raspoloživih resursa likvidnosti. Pored toga, banka održava svoj zaštitni sloj likvidnosti za situacije opterećenja, koji se sastoji od prihvatljivih hartija od vrijednosti za ECB i hartija od vrijednosti koje se mogu brzo prodati.

Tokom 2020. godine, koeficijent likvidnosne pokrivenosti (LCR) kreće se između svog najnižeg nivoa od 189% u martu 2020. i svog najvišeg nivoa od 460% u avgustu 2020. godine.

U decembru 2020. godine, kapacitet likvidnosne pokrivenosti u Banci bio je strukturiran kako slijedi:

(000) BAM

Zaštitni sloj likvidnosti	Rasploživio
Obveznice prihvatljive za Centralnu banku	0
Obveznice prihvatljive for Repo	57.957
Kreditna potraživanja prihvatljiva za Centralnu banku ili Repo	0
Obavezne rezerve (brojive)	0
Novčane rezerve u Centralnoj banci (blokirane)	0
Mjere likvidnosne pokrivenosti	0
Druga likvidna imovina (kratkoročna, srednjoročna)	0
Odobrene/Potrebne kreditne linije	0
Nova izdavanja i sekutarizacija	0
Ukupni kapacitet likvidnosne pokrivenosti	57.957

U decembru 2019. godine, kapacitet likvidnosne pokrivenosti u Banci bio je strukturiran kako slijedi:

(000) BAM

Zaštitni sloj likvidnosti	Rasploživio
Obveznice prihvatljive za Centralnu banku	0
Obveznice prihvatljive for Repo	61.429
Kreditna potraživanja prihvatljiva za Centralnu banku ili Repo	0
Obavezne rezerve (brojive)	0
Novčane rezerve u Centralnoj banci (blokirane)	0
Mjere likvidnosne pokrivenosti	0
Druga likvidna imovina (kratkoročna, srednjoročna)	0
Odobrene/Potrebne kreditne linije	0
Nova izdavanja i sekutarizacija	0
Ukupni kapacitet likvidnosne pokrivenosti	61.429

Kontrola likvidnosti za Banku sprovodi se na lokalnom nivou s jedne strane i na centralnom nivou putem Holdinga s druge strane. Klasifikacije novčanih tokova sastoje se od determinističkih, stohastičkih, prognostičkih podataka (planirane ili budžetske prognoze) i nerelevantnih novčanih tokova na osnovu procjene i izvještavanja o manjku likvidnosti.

Svi nastali nedostaci u unaprijed utvrđenim razredima ročnosti porede se s potencijalom likvidnosne pokrivenosti - dobro diverzifikovan skup rezervi za likvidnost dostupnih za odgovarajuće upravljanje likvidnošću. Rezerve za likvidnost predmet su redovnog pregleda i, kako je opisano iznad, testiraju se raznim situacijama opterećenja (blage, snažne, teške/preživljavanje) pomoću simulacija.

Osim tekućih aktivnosti strukturalne kontrole, osigurano je poštivanje opštih regulatornih zahtjeva.

62.4. Pregled - likvidnosna situacija

Stanje likvidnosti Banke u 2020. godini karakterisao je višak likvidnosti. Bilo kakve aktivnosti na tržištu kapitala stoga nisu bile potrebne.

Na 31. decembar 2020. godine, Banka je evidentirala stabilan nivo depozita od oko 191.174 hiljada BAM. Na temelju predviđenih priliva i odliva, očekuje se stabilno stanje likvidnosti u 2020. godini.

Koncentracija rizika likvidnosti u skladu je s diverzifikacijom finansiranja na temelju glavnih proizvoda i najvažnijih valuta. Najveće pozicije u finansiranju, osim kapitala, su a-vista i oročeni depoziti. Najvažnija valuta u finansiranju su BAM i EUR. Proizvodi i valute prate se kroz različite vremenske bucket_e i vremenske okvire.

Uz to, Banka prati uticaj klijenata s velikim obimom poslovanja: deset najvećih depozitara koji se upoređuju sa obimom ukupnih finansijskih obaveza.

U tabeli ispod nalazi se pregled ugovorenih nediskontovanih novčanih tokova po osnovu obaveza Banke:

31. 12. 2020	Knjigovodstvena vrijednost	Ugovoreni novčani tok	dnevno dospijeće ili bez dospijeća	do 3 mjeseca	od 3 mjeseca do 1 godine	od 1 do 5 godina	> 5 godina
Finansijske obaveze mjerene po amortizovanom trošku	663.200	669.606	341.904	93.098	122.476	104.318	7.810
Derivati	0	0	0	0	0	0	0
Potencijalne kreditne obaveze	92.557	92.557	92.557	0	0	0	0
Finansijske garancije	9.119	9.119	9.119	0	0	0	0
Ostale potencijalne obaveze	39.403	39.403	39.403	0	0	0	0
Ukupno	804.279	810.685	482.983	93.098	122.476	104.318	7.810

(000) BAM

(000) BAM

31. 12. 2019	Knjigovodstvena vrijednost	Ugovoreni novčani tok	dnevno dospijeće ili bez dospijeća	do 3 mjeseca	od 3 mjeseca do 1 godine	od 1 do 5 godina	> 5 godina
Finansijske obaveze mjerene po amortizovanom trošku	672.644	680.169	348.889	43.468	118.369	157.833	11.610
Derivati	3	3	3	0	0	0	0
Potencijalne kreditne obaveze	72.471	72.471	72.471	0	0	0	0
Finansijske garancije	10.139	10.139	10.139	0	0	0	0
Ostale potencijalne obaveze	36.863	36.863	36.863	0	0	0	0
Ukupno	792.120	799.645	468.365	43.468	118.369	157.833	11.610

(63) Operativni rizik

63.1. Definicija

Banka definiše operativni rizik (OpRisk) kao rizik od gubitaka koji proizlaze iz neadekvatnih ili neuspješnih internih procesa, sistema, ljudi ili vanjskih faktora. Ova definicija uključuje pravni rizik, ali isključuje reputacioni rizik i strateški rizik.

63.2. Opšti zahtjevi - Okvir upravljanja operativnim rizikom

Upravljanje operativnim rizikom (ORM) je u središtu poslovanja banke i integriše prakse upravljanja rizikom u procese, sisteme i kulturu. Kao proaktivni partner višem rukovodstvu, vrijednost ORM je u pružanju podrške i usmjeravanju višeg rukovodstva u usklađivanju poslovnog kontrolnog okruženja sa strategijom banke mjerenjem i ublažavanjem izloženosti gubitku od rizika, što doprinosi optimalnom povratu za učesnike.

Snažan okvir za upravljanje operativnim rizikom koji uključuje identifikovanje, mjerenje, upravljanje, praćenje i izvještavanje o operativnom riziku pruža mehanizam za pregovaranje i efektivnu eskalaciju pitanja što vodi ka boljem upravljanju rizikom i jačanju institucionalne otpornosti.

Sveobuhvatno prikupljanje podataka, koje podržava okvir, omogućava analizu kompleksnih pitanja i olakšava preduzimanje prilagođenih aktivnosti ublažavanja rizika.

Upravljanje operativnim rizikom je neprekidan ciklični proces koji uključuje samoprocjenu rizika i kontrole, donošenje odluka o riziku, analizu scenarija i provođenje kontrole rizika, što rezultira prihvatanjem, ublažavanjem ili izbjegavanjem rizika.

63.3. Praćenje rizika

Funkcija upravljanje operativnim rizikom podnosi izvještaj na mjesečnoj osnovi Izvršnom odboru grupe za rizik i na kvartalnoj osnovi Odboru za reviziju, Odboru za rizik i OpRisk odboru u cilju obezbjeđivanja pregleda situacije operativnog rizika za upravu kako bi bilo omogućeno upravljanje odnosnim rizikom i integrisanje upravljanja operativnim rizikom u procese banke.

63.4. Izloženost i pregled kapitala

Operativni rizik, u svom cikličnom procesu, pokazuje promjene u realizaciji gubitaka koje utiču na upravljanje operativnim rizikom što je vidljivo kroz prikupljanja podataka o gubitku i procese samoprocjene rizika i kontrola, koji su ujedno i dva osnovna alata u upravljanju operativnim rizikom..

Operativni rizik u vezi sa kapitalnim zahtjevom Pillar 1 (Prvi stub) računa se na osnovu Pristupa osnovnog pokazatelja, (eng. BIA), a u skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala banaka (koristeći relevantni pokazatelj). Model mjerenja operativnog rizika za ICAAP računa se na isti način kao za Pillar 1 i uključuje podtipove operativnih rizika za koje se odredi značajnost za potrebe Pillar 2 (Drugog stuba).

(64) Rizik objekata

Rizik objekata u Banci pokriva sve moguće gubitke koji mogu nastati zbog promjena tržišnih vrijednosti pokretne opreme i nekretnina u posjedu. Rizici nekretnina koji proizlaze iz osiguranja hipoteke (rezidualni rizik) se ne uzimaju u obzir, jer su oni već pokriveni kreditnim rizikom.

Kapitalni zahtjevi za rizik objekata izračunavaju se prema metodologiji Standardizovanog pristupa i uključuju u procjenu ICAAP. U tu se svrhu tržišna vrijednost pomnožava s ponderisanjem rizika od 100,0%, a zatim s ponderisanim faktorom.

(65) Ostali rizici

Sljedeće vrste rizika su pokrivena kapitalom pod „Ostalim rizicima“:

- Reputacijski rizik
- Makroekonomski rizici
- Sistemski rizici
- Poslovni rizik/Strateški rizik

Za materijalne „Ostale rizike“, ekonomski kapital se uzima u obzir pri izračunu kapaciteta za podnošenje rizika.

(66) Pravni rizik

Kako bi naplatila potraživanja po zajmovima, garancijama, akreditivima ili drugim osnovama, Banka ima ukupno 3.742 aktivna pravna spora u ukupnoj vrijednosti od 69.572 hiljada BAM koje vodi Odjel upravljanje rizikom.

Pasivni sudski sporovi

Na dan 31. decembra 2020. godine bilo je 87 otvorenih sudskih postupaka protiv Banke, ukupne nominalne vrijednosti 56.373 hiljada BAM, ne računajući potencijalne zakonske zatezne kamate. Ovaj iznos uključuje 4 tužbena zahtjeva nominalne vrijednosti od 1.041 hiljada BAM, u vezi kojih su potraživanja već isplaćena u prethodnim periodima, te stoga ne predstavljaju dodatni rizik od gubitaka, ali su u stanju otvorenih sudskih postupaka obzirom da je u toku postupak po pravnom lijeku. Pored toga, ovaj iznos uključuje 12 tužbenih zahtjeva nominalne vrijednosti 16.469 hiljada BAM, koja su, u skladu sa ugovorima o ustupanju potraživanja (Brush), u odgovornosti prijemnika potraživanja s kojima su povezana i ne predstavljaju rizik za Banku. Kako postupci ne predstavljaju rizik za Banku (već isplaćeni ili je rizik prenesen na prijemnika) isti nisu evidentirani u računovodstvenim evidencijama. Ukupan broj pasivnih sudskih sporova smanjio se u 2020. godini.

Najveći broj sudskih postupaka odnosi se na zahtjeve povezane sa valutnom klauzulom CHF i povećanjem kamatne marže - ukupno 17 tužbenih zahtjeva, nominalne vrijednosti 3.410 hiljada BAM.

Od tužbi zaprimljenih tokom 2020. godine, najveća vrijednost spora u iznosu od 21.151 hiljada BAM je tužba tužitelja Župa Komerc doo Laktaši u stečaju protiv tuženih ABBL i Heta, a tužbeni zahtjev se odnosi na utvrđenje ništavosti Ugovora o prenosu potraživanja sa prenosom založnim pravima zaključenog između ABBL i Heta, te utvrđenje da Heta nema status razlučnog povjerioca u stečajnom postupku i brisanje upisa prenosa hipoteka sa ABBL na Hetu kao hipotekarnog povjerioca.

Od najznačajnijih sudskih odluka donesenih u korist Banke u 2020. godini navodimo:

- LINEA PROJEKT d.o.o. Mrkonjić Grad (57 0 Ps 107104 13 Ps); vrijednost spora 1.097 hiljada BAM; zahtjev za naknadu štete zbog nemogućnosti izgradnje objekta; predmet zatvoren;
- DI "Trgokomerc" d.o.o. Čađavica-Ribnik (71 0 P 278460 18 P); vrijednost spora 1.484 hiljada BAM; zahtjev za utvrđenje ništavosti ugovora o prenosu iz 2004. godine; predmet zatvoren;
- MITAR PERIĆ i MIROSLAV PERIĆ (80 0 P 100742 18 P); vrijednost spora 5.200 hiljada BAM; zahtjev za naknadu štete zbog izgubljene dobiti usljed nerealizovane prodaje nekretnina nad kojima je postojala hipoteka u korist Banke; prvostepena odluka suda u korist Banke;
- Plants Global INC doo Zvornik (62 0 Ps 010633 15 Ps); Bora odgovornost; vrijednost spora 2.500 hiljada BAM; prijedlog za ponavljanje postupka (u vezi sa zahtjevom za brisanje hipoteke); prvostepena odluka suda u korist Banke;
- NEIMARSTVO a.d. Trebinje (u stečaju) (62 0 Ps 012139 19 Ps); Bora odgovornost; vrijednost spora 1.500 hiljada BAM; zahtjev za utvrđivanje da je po sili zakona prestalo razlučno pravo koje je Banka / Bora stekla registracijom hipoteke; prvostepena odluka suda u korist Banke.

Sudske odluke koje nisu u korist Banke u 2020. godini:

- VUČKO d.o.o. PALE (57 0 Ps 125587 18 Ps); vrijednost spora 1.025 hiljada BAM; potraživanje povezano sa povećanjem kamatne marže; potraživanja su već plaćena u prethodnim periodima, pa stoga predmet ne predstavlja dodatni rizik od gubitaka, ali je u statusu otvorenih sudskih postupaka zbog toka postupka po pravnom lijeku (apelacioni postupak pred Ustavnim sudom BIH).

U 2020. godini Banka nije imala značajnih neplaniranih troškova vezanih za pasivne sudske sporove što potvrđuje kvalitet upravljanja ovom vrstom rizika.

Banka procjenjuje iznos rezervisanja za troškove u vezi sudskih postupaka. Procjena se temelji na procijenjenoj vjerovatnoći budućih novčanih tokova koji proizlaze iz prošlih zakonskih ili drugih proizašlih obaveza. Banka je za sudske postupke i potraživanja na dan 31. decembar 2020. godine rezervisala sredstva u iznosu od 2.046 hiljada BAM, što Uprava smatra dovoljnim iznosom.

Tokom 2020. godine Banka je nastavila sa pojačanim aktivnostima za rješavanje parnica i upravljanje povezanim pravnim rizikom. Strategije postupanja Banke u sudskim postupcima redovno se uspostavljaju, te se uspostavlja adekvatno pravno zastupanje i koordinacija odbrane Banke, kao i postupak vansudskog rješavanja sporova, evidentiranje i izvještavanje o parnicama i zahtjevima. To je rezultiralo navedenim i drugim sudskim odlukama u korist Banke, te okončanjem određenih postupaka.

Pored baze podataka sudskih sporova, gdje se podaci mogu vidjeti na dnevnom nivou, redovno se pravnom odjelu Grupe dostavljaju redovni izvještaji o lokalnoj pravnoj situaciji i toku sudskih postupaka, kao i ad-hoc izvještaji o svakom novom sudskom sporu.

Dodatne informacije koje zahtijevaju objavu

(67) Analiza preostalih dospijeća

(000) BAM

Analiza preostalog dospijeća 31.12.2020.	dnevno dospijeće	do 3 mjeseca	od 3 mjeseca do 1 godine	od 1 do 5 godina	> 5 godina	do 1 godine	preko 1 godine	Ukupno
Novac i novčana sredstva	95.646	61.950	0	0	0	157.596	0	157.596
Finansijska imovina namijenjena trgovanju	0	0	0	0	0	0	0	0
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	58.409	0	2	263	0	58.411	263	58.674
Finansijska imovina po amortizovanom trošku	11.385	41.325	135.208	245.129	127.276	187.918	372.405	560.323
Materijalna imovina	27.869	0	0	0	0	27.869	0	27.869
Nematerijalna imovina	6.769	0	0	0	0	6.769	0	6.769
Poreska imovina	3.533	0	0	0	0	3.533	0	3.533
Tekuća poreska imovina	1.424	0	0	0	0	1.424	0	1.424
Odložena poreska imovina	2.109	0	0	0	0	2.109	0	2.109
Ostala imovina	3.946	0	0	0	0	3.946	0	3.946
Dugotrajna imovina i grupe za otuđenje klasifikovane kao namijenjene prodaji	0	0	399	0	0	399	0	399
Ukupno	207.557	103.275	135.609	245.392	127.276	446.441	372.668	819.109
Finansijska obaveze namijenjene trgovanju	0	0	0	0	0	0	0	0
Finansijske obaveze vrednovane po amortizovanom trošku	339.906	91.979	121.438	102.294	7.584	553.323	109.878	663.201
Rezervisanja	672	194	1.755	1.699	233	2.621	1.932	4.553
Poreske obaveze	0	0	0	0	0	0	0	0
Kratkoročne poreske obaveze	0	0	0	0	0	0	0	0
Odložene poreske obaveze	0	0	0	0	0	0	0	0
Ostale obaveze	2.407	0	0	81	0	2.407	81	2.488
Ukupno	342.985	92.173	123.193	104.074	7.817	558.351	111.891	670.242

(000) BAM

Analiza preostalog dospijeća 31.12.2019.	dnevno dospijeće	do 3 mjeseca	od 3 mjeseca do 1 godine	od 1 do 5 godina	> 5 godina	do 1 godine	preko 1 godine	Ukupno
Novac i novčana sredstva	99.953	62.583	0	0	0	162.536	0	162.536
Finansijska imovina namijenjena trgovanju	1	0	0	0	0	1	0	1
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	62.171	0	0	5	0	62.171	5	62.176
Finansijska imovina po amortizovanom trošku	10.772	50.564	121.731	251.340	140.017	183.067	391.357	574.424
Materijalna imovina	28.174	0	0	0	0	28.174	0	28.174
Nematerijalna imovina	6.561	0	0	0	0	6.561	0	6.561
Poreska imovina	0	0	1.424	0	0	1.424	0	1.424
Tekuća poreska imovina	0	0	1.424	0	0	1.424	0	1.424
Odložena poreska imovina	0	0	0	0	0	0	0	0
Ostala imovina	4.099	0	0	2.191	0	4.099	2.191	6.290
Dugotrajna imovina i grupe za otuđenje klasifikovane kao namijenjene prodaji	0	0	592	0	0	592	0	592
Ukupno	211.731	113.147	123.747	253.536	140.017	448.625	393.553	842.178
Finansijska obaveze namijenjene trgovanju	3	0	0	0	0	3	0	3
Finansijske obaveze vrednovane po amortizovanom trošku	263.539	46.986	197.133	153.736	11.250	507.658	164.986	672.644
Rezervisanja	2.476	154	265	1.562	297	2.895	1.859	4.754
Poreske obaveze	0	0	0	440	0	0	440	440
Kratkoročne poreske obaveze	0	0	0	0	0	0	0	0
Odložene poreske obaveze	0	0	0	440	0	0	440	440
Ostale obaveze	3.055	0	0	81	0	3.055	81	3.136
Ukupno	269.073	47.140	197.398	155.819	11.547	513.611	167.366	680.977

Preostalo dospijeće odnosi se na period između datuma izvještavanja i očekivanog datuma plaćanja za potraživanje ili obavezu. Kada potraživanja ili obaveze dospjevaju u djelimičnim iznosima, preostalo dospijeće prijavljuje se zasebno za svaki djelimični iznos. Predstavljena je analiza povrata ili izmirenja do 1 godine nakon datuma izvještavanja i više od 1 godine nakon datuma izvještavanja, kako se traži u MRS 1. Podjela po preostalim dospijećima zasniva se na knjigovodstvenim iznosima uvrštenim u izvještaj o finansijskom položaju.

(68) Lizing kod kojih je Banka korisnik lizinga

Banka ima u lizingu većinu svojih kancelarija i poslovnica prema različitim ugovorima o lizingu. Banka takođe ima u zakupu opremu i vozila. Većina ugovora o lizingu zaključena je prema uobičajenim uslovima i sadrži klauzule o usklađenosti cijena u skladu s tržišnim uslovima za zakup poslovnih prostora. Ugovori o lizingu se obično prave za dogovorene periode. Opcije produženja i ukidanja ugovora, uključene su u brojne ugovore o zakupu nekretnina i opreme. Nekoliko ugovora o zakupu ima neograničen rok lizinga, a nekoliko ugovora sadrži neznatne garancije za ostatak vrijednosti. Nisu nametnuta nikakva ograničenja korisniku lizinga zaključenjem ovih ugovora. Ne postoje ugovori o lizingu s promjenjivim plaćanjima osim onih u zavisnosti od indeksa ili stope. Za više podataka o ugovorima o lizingu pogledati napomenu (9) Lizing, kao i napomenu (5) Korištenje procjena i pretpostavki/materijalnih neizvjesnosti u vezi s procjenama.

Ugovori o lizingu ne sadrže klauzule koje utiču na sposobnost Banke da plaća dividende, vrši transakcije za finansiranje duga ili zaključuje druge ugovore o lizingu.

Banka je u 2020. godini imala plaćanja za lizing u iznosu od 499 hiljada BAM.

Na 31. decembar 2020. godine analiza nediskontovanog dospjeća obaveza lizinga prema MSFI 16 bila je kako slijedi:

(000) BAM

Analiza dospjeća - ugovorni nediskontovani novčani tok		31.12.2020
do 1 godine		386
od 1 godine do 5 godina		177
više od 5 godina		0
Ukupno nediskontovane obaveze lizinga		563

Na 31. decembar 2020. godine trošak koji se odnosi na plaćanja koja nisu uvrštena u obavezu lizinga je kako slijedi:

(000) BAM

		31.12.2020
Kratkoročni lizing		101
Lizing male vrijednosti		466
Ukupno		567

Na 31. decembar 2019. godine analiza nediskontovanog dospjeća obaveza lizinga prema MSFI 16 bila je kako slijedi:

(000) BAM

Analiza dospjeća - ugovorni nediskontovani novčani tok		31.12.2019
do 1 godine		503
od 1 godine do 5 godina		423
više od 5 godina		0
Ukupno nediskontovane obaveze lizinga		926

Na 31. decembar 2019. godine trošak koji se odnosi na plaćanja koja nisu uvrštena u obavezu lizinga je kako slijedi:

(000) BAM

		31.12.2019
Kratkoročni lizing		108
Lizing male vrijednosti		471
Ukupno		579

(69) Lizing kod kojih je banka davalac lizinga

Na 31. decembar 2020. godine buduće očeivane naplate po operativnom lizingu za svaku godinu prikazane su kako slijedi:

(000) BAM

	31. 12. 2020
do 1 godine	325
od 1 godine do 5 godina	429
više od 5 godina	0
Ukupno	754

Na 31. decembar 2019. godine buduće očeivane naplate po operativnom lizingu za svaku godinu prikazane su kako slijedi:

(000) BAM

	31. 12. 2019
do 1 godine	322
od 1 godine do 5 godina	750
više od 5 godina	0
Ukupno	1.072

Prihod po osnovu zakupa za poslovnu 2020.godinu za Banku iznosi 360 hiljada BAM (u 2019: 385 hiljada BAM).

(70) Imovina/obaveze izražene u stranim valutama

Sljedeći iznosi u izvještaju o finansijskom položaju izraženi su u stranim valutama:

(000) BAM

	31. 12. 2020	31. 12. 2019
Imovina	819.109	842.178
od čega EUR	488.815	512.450
od čega USD	8.606	11.321
od čega CHF	7.334	10.291
od čega BAM	311.380	303.928
od čega RSD	25	20
od čega HRK	436	822
od čega ostale valute	2.513	3.346
Obaveze	670.242	680.977
od čega EUR	348.330	356.497
od čega USD	7.327	10.020
od čega CHF	7.739	6.908
od čega BAM	305.051	305.258
od čega RSD	0	0
od čega HRK	81	124
od čega ostale valute	1.714	2.170

Iznos obaveza izražen u stranim valutama ne uključuje vlasničke instrumente u stranoj valuti. Većina razlika između odnosnih iznosa zaštićena je od rizika putem valutnih swapova (razmjene kursne stope i međuvalutne razmjene) i terminkih transakcija.

(71) Potencijalne **obaveze i druge obaveze koje nisu uvrštene u izvještaj o finansijskom položaju**

Sljedeće bruto obaveze koje nisu uvrštene u izvještaj o finansijskom položaju postojale su na datum izvještavanja:

	31. 12. 2020	(000) BAM 31. 12. 2019
Potencijalne kreditne obaveze	92.557	72.471
Finansijske garancije, date	9.119	10.139
Druge potencijalne obaveze, date	39.403	36.863
Ukupno	141.079	119.473

Pozicija drugih potencijalnih obaveza, datih uključuje uglavnom nefinansijske garancije, kao što su garancije za ispunjenje obaveza ili jamstvene garancije i garantni okviri.

Potencijalne obaveze u odnosu na sudske postupke

Banka se suočava s velikim brojem pasivnih sudskih postupaka u kojima su klijenti podnijeli tužbene zahtjeve protiv Banke u kojima su tražili naknadu za štetu, uglavnom u vezi s valutnom klauzulama i klauzulama o jednostranim izmjenama kamatne stope. Ne vrše se nikakva dalja objavljivanja u skladu sa MRS 37.92 za zaštitu položaja Banke u ovim pravnim sporovima.

Objelodanjivanja fer vrijednosti

Fer vrijednost je cijena koja bi bila primljena za prodaju imovine ili plaćena za prenos duga redovnom transakcijom između učesnika na tržištu na datum mjerenja. Na osnovu podataka o tehnikama vrednovanja koji se koriste za mjerenje fer vrijednosti, finansijska imovina i finansijske obaveze kategorizirane su pod tri nivoa hijerarhije fer vrijednosti:

Kotirane cijene na aktivnim tržištima (nivo I)

Fer vrijednost finansijskih instrumenata kojima se trguje na aktivnim tržištima najbolje se utvrđuje putem kotiranih cijena identičnih finansijskih instrumenata gdje te kotirane cijene predstavljaju tržišne vrijednosti/cijene korištene u redovnim transakcijama. To se koristi prvenstveno za vlasničke instrumente kojima se trguje na aktivnom tržištu, dužničke instrumente kojima se trguje na međubankovnom tržištu i kotirane derivative.

Vrijednost utvrđena korištenjem uočljivih parametara (nivo II)

Ako nema kotiranih cijena za pojedinačne finansijske instrumente, tržišne cijene uporedivih finansijskih instrumenata ili prihvaćeni modeli mjerenja koji primjenjuju direktno ili indirektno uočljive cijene ili parametre (kamatne stope, krivulje prinosa, implicirane volatilitnosti i kreditni rasponi) moraju se koristiti za utvrđivanje fer vrijednosti. Ovaj nivo uključuje većinu OTC derivativa i nekotiranih dužničkih instrumenata. Finansijski instrument je klasifikovan u Nivo II ako su svi značajni podaci u vrednovanju uočljivi na tržištu.

Vrijednost utvrđena korištenjem neuočljivih parametara (Nivo III)

Ova kategorija uključuje finansijske instrumente za koje nema uočljivih tržišnih stopa ili cijena.

Fer vrijednost se stoga utvrđuje korištenjem modela mjerenja i neuočljivih podataka (obično interno dobijenih kreditnih raspona) koji su adekvatni za odnosni finansijski instrument. Ovi modeli koriste upravljačke pretpostavke i procjene u zavisnosti od transparentnosti utvrđivanja cijena i složenosti finansijskog instrumenta. Finansijski instrument klasifikovan je u nivo III ako jedan ili više značajnih podataka nisu direktno uočljivi na tržištu.

Modeli vrednovanja redovno se revidiraju, potvrđuju i kalibriraju. Sva vrednovanja vrše se nezavisno od odjela za trgovanje.

Kraj izvještajnog perioda utvrđen je kao vrijeme reklasifikacije između različitih nivoa hijerarhije fer vrijednosti.

Vlasnički instrumenti

Vlasnički instrumenti prijavljeni su pod nivoom I ako su cijene kotirane na aktivnom tržištu. Ako nema raspoloživih kotiranih cijena, one se prijavljuju pod nivoom III. Modeli vrednovanja uključuju metodu usklađene neto vrijednosti imovine, pojednostavljeni pristup prihoda, diskontni model dividendi i višestruku metodu društva.

Derivati

Fer vrijednost derivata koji nisu opcije utvrđena je diskontovanjem odnosnih novčanih tokova s odnosnim krivuljama prinosa. Oni se prijavljuju pod nivoom II ako se mjere na osnovu faktora uočljivih podataka. Ako se koriste neuočljivi faktori značajnih podataka, ti derivati se prijavljuju pod nivoom III. Fer vrijednost strukturiranih finansijskih proizvoda obračunava se u skladu s vrstom uvrštenog derivata korištenjem modela mjerenja; oni se prijavljuju pod nivoom II ili nivoom III u zavisnosti od korištenih faktora podataka

Dužnička finansijska imovina i obaveze

Metoda korištena za mjerenje dužničke finansijske imovine i obaveza zavisi od likvidnosti na odnosnom tržištu. Likvidni instrumenti mjereni na osnovu relevantne tržišne vrijednosti prijavljuju se pod nivoom I. Fer vrijednost se utvrđuje korištenjem tehnika vrednovanja pri čemu se očekivani novčani tokovi diskontuju krivuljama usklađene riziko premije u slučaju da nema aktivnog tržišta. Približnost korištene krivulje riziko premije utvrđuje da li se ti instrumenti prijavljuju pod nivoom II ili nivoom III. Prijavljaju se pod nivoom III u slučaju da se koristi značajna, neuočljiva riziko premija. Tržišne cijene utvrđene ili pri niskoj učestalosti ili samo iz jednog izvora prijavljuju se pod nivoom III.

71.1. Fer vrijednost finansijskih instrumenata koji se vode po fer vrijednosti

U tabeli ispod prikazana je raspoređenost finansijskih instrumenata vođenih po fer vrijednosti na njihov nivo u hijerarhiji fer vrijednosti.

(000) BAM

	Nivo I - Kotirane cijene na aktivnim tržištima	Nivo II - Vrijednost utvrđena korištenjem uočljivih parametara	Nivo III - Vrijednost utvrđena korištenjem neuočljivih parametara	Ukupno
31.12.2020				
Imovina				
Finansijska imovina koja se drži za trgovanje	0	0	0	0
Derivati	0	0	0	0
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	58.413	56	205	58.674
Vlasnički instrumenti	0	56	205	261
Dužnički vrijednosni papiri	58.413	0	0	58.413
Ukupno	58.413	56	205	58.674
Obaveze				
Finansijske obaveze najienjene trgovanju	0	0	0	0
Derivati	0	0	0	0
Ukupno	0	0	0	0

(000) BAM

31.12.2019	Nivo I - Kotirane cijene na aktivnim tržištima	Nivo II - Vrijednost utvrđena korištenjem uočljivih parametara	Nivo III - Vrijednost utvrđena korištenjem neuočljivih parametara	Ukupno
Imovina				
Finansijska imovina koja se drži za trgovanje	1	0	0	1
Derivati	1	0	0	1
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	61.942	5	229	62.176
Vlasnički instrumenti	0	0	229	229
Dužnički vrijednosni papiri	61.942	5	0	61.947
Ukupno	61.943	5	229	62.177
Obaveze				
Finansijske obaveze najjenjene trgovanju	3	0	0	3
Derivati	3	0	0	3
Ukupno	3	0	0	3

Usklađivanje vrijednosti imovine u nivou III na 31. decembar 2020. godine bilo je kako slijedi:

(000) BAM

31.12.2020	Stanje na početku perioda (+)	Ukupno dobiti/gubici	Promjene u rezervi za fer vrijednost	Dodaci (+)	Otuđenja (-)	Prenos na Nivo III	Prenos iz Nivoa III	Drugo (+/-)	Stanje na kraju perioda
Imovina									
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	229	0	32	0	0	0	-56	0	205
Vlasnički instrumenti	229	0	32	0	0	0	-56	0	205
Ukupno	229	0	32	0	0	0	-56	0	205

Usklađivanje vrijednosti imovine u nivou III na 31. decembar 2019. godine bilo je kako slijedi:

(000) BAM

31.12.2019	Stanje na početku perioda (+)	Ukupno dobiti/gubici	Promjene u rezervi za fer vrijednost	Dodaci (+)	Otuđenja (-)	Prenos na Nivo III	Prenos iz Nivoa III	Drugo (+/-)	Stanje na kraju perioda
Imovina									
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	229	0	0	0	0	0	0	0	229
Vlasnički instrumenti	229	0	0	0	0	0	0	0	229
Ukupno	229	0	0	0	0	0	0	0	229

Metode mjerenja korištene za utvrđivanje fer vrijednosti stavki Nivoa II i Nivoa III

Prihvaćeni modeli mjerenja prema MSFI 13 su tržišni pristup, troškovni pristup i prihodovni pristup. Metoda mjerenja koja koristi tržišni pristup zasniva se na identičnoj ili uporedivoj imovini i obavezama. Sa prihodovnim pristupom, budući novčani tokovi, rashodi ili prihod diskontovani su na datum mjerenja. Fer vrijednost utvrđena na ovaj način odražava trenutna tržišna očekivanja za te buduće iznose. Ona prvenstveno obuhvata modele trenutne vrijednosti i modele opcije cijena koji se koriste za mjerenje finansijskih instrumenata ili novčanih tokova na bazi opcija. Troškovni pristup se ne koristi.

Fer vrijednost finansijskih instrumenata s kratkim rokovima gdje je knjigovodstveni iznos adekvatno približan fer vrijednosti nije zasebno utvrđena.

Sljedeće tehnike mjerenja koriste se za stavke koje se mjere interno na osnovu modela:

Trenutna vrijednost budućih novčanih tokova (metoda diskontnog novčanog toka)

Stavke Nivoa II i III kojima se ne trguje na aktivnim tržištima, ali kada su datum i iznos novčanih tokova poznati, mjere se po trenutnoj vrijednosti budućih novčanih tokova. Diskontovanje uzima u obzir riziko premiju. Svi značajni faktori podataka su uočljivi za instrumente Nivoa II dok se neki značajni parametri ne mogu direktno posmatrati za Nivo III.

Modeli mjerenja opcija

Postojeći portfelj stavki Nivoa III uključuje novčane tokove s iznosima vezanim na različite tržišne varijable kao što su stope zamjene, berzanski indeksi i kursne stope, ili sa datumima koji ne mogu biti utvrđeni. Prihvaćeni modeli mjerenja kamata i opcija kalibrirani svakodnevno s tržišnim podacima (cijene opcije zamjene, tržišne cijene, kursne stope) koriste se za mjerenje tih novčanih tokova.

Neuočljivi faktori podataka za stavke Nivoa III

Volatilnosti i korelacije

Volatilnosti su važni parametri podataka za sve modele mjerenja opcija. Volatilnosti se dobivaju iz tržišnih podataka korištenjem prihvaćenih modela.

Riziko premije

Premije kreditnog rizika ukazuju na rizik od neispunjenja obaveza klijenta. One daju informacije o očekivanom gubitku ako klijent ne ispuni obaveze i time odražava gubitak zbog neispunjenja obaveza i vjerovatnoću neispunjenja obaveza. Za neke klijente, riziko premije se mogu posmatrati direktno na tržištu. Kada CDS krivulje koje se odnose na jedan subjekat nisu na raspolaganju za klijenta, riziko premije moraju biti procijenjene na osnovu sličnosti po druge klijente ili na osnovu zemlje i sektora klijenta. Povećanje (smanjenje) premija kreditnog rizika smanjilo bi (povećalo) fer vrijednost.

Gubitak zbog neispunjenja obaveza

Gubitak zbog neispunjenja obaveza je parametar koji nikada nije direktno uočljiv prije neispunjenja obaveza subjekta.

Vjerovatnoća neispunjenja obaveza

Riziko premije i gubitak zbog neispunjenja obaveza koriste se za procjenu vjerovatnoće neispunjenja obaveza, što se koristi za moguće usklađenosti fer vrijednosti.

Usklađenost fer vrijednosti

Usklađenost kreditne vrijednosti (CVA) i usklađenost vrijednosti duga (DVA)

Usklađenost kreditne vrijednosti (CVA) i usklađenost vrijednosti duga (DVA) prijavljeni su za sve OTC derivate. Obračun se zasniva na simulaciji Monte Carlo budućih zamjenskih vrijednosti (izloženost), uzimajući u obzir učinke CSA ugovora (sporazum o osiguranju od rizika, CSA) po pravcu. Rezultat toga je raspodjela zamjenskih vrijednosti za sve buduće datume. Za utvrđivanje CVA, apsolutne očekivane vrijednosti od pravaca pozitivne izloženosti množe se marginalnim vjerovatnoćama neispunjenja obaveza ugovorne strane i diskontuju. DVA, s druge strane, utvrđuje se množenjem i diskontovanjem apsolutnih očekivanih vrijednosti iz pravaca negativne izloženosti marginalnim vjerovatnoćama neispunjenja obaveza banke.

Za ugovorne strane s ugovorom o kolateralu, CVA i DVA moraju biti obračunate na nivou portfolija. Obračun uzima u obzir ugovorne parametre kao što su minimalni iznos prenosa, prag, zaokruženje i netiranje. Relativni CVA pristup koristi se za dodjelu CVA portfolija konkretnim stavkama. Ovdje, CVA portfelj se raspoređuje proporcionalno pojedinačnim CVA. Puni CVA pristup primjenjuje se na stavke koje nisu osigurane kolateralom. Ovaj pristup obračunava CVA na nivou pojedinačne stavke. Princip redoslijeda otplate koristi se za utvrđivanje vjerovatnoća neispunjenja obaveza. Prvo, vjerovatnoće neispunjenja obaveza izvode se iz krivulja CDS. Sintetičke krivulje koriste se ako nema raspoloživih krivulja koje se odnose na jedan subjekat; i sastoje se od krivulja specifičnih za zemlju i internog rejtinga.

OIS diskontovanje

Banka mjeri derivate uzimajući u obzir uticaje bazne marže računa primjenom različitih kamatnih krivulja za obračun terminkih stopa i diskontnih faktora (okvir s više krivulja). Prema trenutnim tržišnim standardima, prekonocne indeksne stope razmjene (OIS kamatne stope) koriste se za diskontovanje u mjerenju OTC derivata osiguranih kolateralom. Međuvalutna bazna marža uzima se u obzir za devizne zamjene, gdje su kolateral i novčani tokovi u različitim valutama.

71.2. Fer vrijednost finansijskih instrumenata koji se ne vode po fer vrijednosti

Knjigovodstveni iznosi priznatih finansijskih instrumenata koji se ne vrednuju po fer vrednosti upoređuju se sa odgovarajućim donjim vrijednostima:

(000) BAM

31. 12. 2020	Knjigovodstvena vrijednost	Fer vrijednost	Razlika	Nivo I - Kotirane cijene na aktivnim tržištima	Nivo II - Vrijednost utvrđena korištenjem uočljivih parametara	Nivo III - Vrijednost utvrđena korištenjem neuočljivih parametara
Imovina						
Novac i novčana sredstva	157.596	157.596	0	0	0	157.596
Finansijska imovina po amortizovanom trošku	560.323	617.070	56.747	0	0	617.070
Kredit i potraživanja	560.323	617.070	56.747	0	0	617.070
Ukupno	717.919	774.666	56.747	0	0	774.666
Obaveze						
Finansijske obaveze mjerene po amortizovanom trošku	663.201	669.717	6.516	0	0	669.717
Ukupno	663.201	669.717	6.516	0	0	669.717

(000) BAM

31. 12. 2019	Knjigovodstvena vrijednost	Fer vrijednost	Razlika	Nivo I - Kotirane cijene na aktivnim tržištima	Nivo II - Vrijednost utvrđena korištenjem uočljivih parametara	Nivo III - Vrijednost utvrđena korištenjem neuočljivih parametara
Imovina						
Novac i novčana sredstva	162.536	162.536	0	0	0	162.536
Finansijska imovina po amortizovanom trošku	574.424	588.408	13.984	0	0	588.408
Kredit i potraživanja	574.424	588.408	13.984	0	0	588.408
Ukupno	736.960	750.944	13.984	0	0	750.944
Obaveze						
Finansijske obaveze mjerene po amortizovanom trošku	673.940	685.457	11.517	0	0	685.457
Ukupno	673.940	685.457	11.517	0	0	685.457

Finansijskim instrumentima koji nisu vođeni po fer vrijednosti ne upravlja se na osnovu fer vrijednosti i njihove fer vrijednosti obračunavaju se samo u svrhe objavljivanja i ne utiču na izvještaj o finansijskom položaju i bilans uspjeha. Fer vrijednost potraživanja i obaveza utvrđuje se u skladu sa trenutnom vrijednosti budućih novčanih tokova. Iznosi riziko premije za potraživanja zavise od internog ili eksternog rejtinga dužnika uzimajući u obzir rizik zemlje. Za obaveze, vlastiti kreditni raspon uzima se u obzir u disokontnom faktoru. Zbog činjenica da kreditne obaveze Addiko Group nisu plasirana na tržište, obračun krivulja kreditnog raspona za nadređene neosigurane obaveze zasniva se na krivuljama kotirane zamjene kreditnog rizika ili kreditnim rasponima iz nadređenih neosiguranih obveznica u ponderiranoj ravnopravnoj grupi koja se sastoji od bankarskih grupa koje posluju u CSEE čija su tržišta i procijenjeni kreditni položaj su što sličniji sa Addiko Group. Za pokrivene obaveze korištena je krivulja ponderiranog kreditnog raspona od raspoloživih obveznica pokrivenih referentnom vrijednosti iz ravnopravne grupe. Zbog postojećih nesigurnosti postoji širok raspon za fer vrijednosti koje trebaju biti utvrđene.

Uprava je procijenila da fer vrijednost novčanih pozicija približno odgovara njihovim knjigovodstvenim iznosima uglavnom zbog kratkoročnih dospjeća na tim instrumentima.

(72) Derivatni finansijski instrumenti

72.1. Derivati koji se drže za trgovanje

Sljedeće transakcije još uvijek nisu izvršene na datum izvještavanja:

	(000) BAM	
	31.12.2020	31.12.2019
Kursne razlike i zlato		
OTC drugo	136.908	136.908

Objelodanjivanje povezanih lica

U skladu s Međunarodnim računovodstvenim standardom ("MRS") 24: "Objavljivanje povezanih strana", povezane strane su strane ili subjekti koji predstavljaju:

- društva koja direktno ili indirektno putem jednog ili više posrednika, kontrolišu izvještajno društvo ili su pod njegovom kontrolom, odnosno koja izvještajno društvo kontrolišu zajedno sa drugim subjektima (što uključuje maticu, zavisne subjekte i sestrinska društva);
- pridružene osobe - društva u kojima Banka ima značajan uticaj a koja nisu ni povezano lice, niti zajedničko ulaganje investitora;
- fizičke osobe koje direktno ili indirektno imaju pravo glasa u Banci koje im omogućava značajan uticaj na Banku, kao i bilo koji drugi subjekt za koji se očekuje da će uticati ili biti pod uticajem povezane osobe u poslovanju s Bankom;
- rukovodioci na ključnim položajima, odnosno osobe koje imaju ovlaštenja i odgovornosti za planiranje, usmjeravanje i kontroliranje aktivnosti Banke, uključujući direktore i službene osobe Banke i članove njihovih užih porodica; i
- društva u kojima bilo koja osoba navedena pod (c) ili (d) ima značajan interes u glasačkim pravima ili koje je direktno ili indirektno u vlasništvu navedenih osoba, odnosno u kojima iste mogu imati značajan uticaj. To uključuje društva u vlasništvu direktora ili većinskih akcionara Banke, kao i preduzetnike čiji rukovodioci na ključnim položajima su istovremeno na istim ili sličnim položajima u Banci.

Prilikom razmatranja svake moguće transakcije s povezanom stranom pažnja je usmjerena na suštinu odnosa, a ne samo na pravni oblik.

Poslovni odnosi sa povezanim stranama na izvještajne datume prikazani su ispod:

31. 12. 2020	ABH	ABS	ABC	ABSE	ABM	ABSA	(000) BAM Ključne funkcije
Finansijska imovina							
Kredit i potraživanja	0	0	0	0	0	1	255
Ostali depoziti po viđenju	9.102	378	1.360	58	0	164	0
Derivati	0	0	0	0	0	0	0
Ostala imovina	0	0	0	0	0	0	0
Finansijske obaveze							
Depoziti	5.968	0	412	20	9	13.009	249
Ostale finansijske obaveze	1.109	0	0	114	0	3	0
Ostale obaveze	0	0	0	0	0	115	0
Potencijalne kreditne obaveze	0	0	0	0	0	0	49
Druge potencijalne obaveze i izdate garancije	0	0	489	0	40	0	0

							(000) BAM
31. 12. 2019	ABH	ABS	ABC	ABSE	ABM	ABSA	Ključne funkcije
Finansijska imovina							
Kreditni i potraživanja	0	362	0	2	4	19	447
Ostali depoziti po viđenju	11.563	1.311	3.300	68		524	0
Derivati	1	0	0	0	0	0	0
Ostala imovina		0	0	0	0	0	0
Finansijske obaveze							
Depoziti	3	0	0	0	0	0	0
Ostale finansijske obaveze	12.814	0	1	62	40	11.944	417
Ostale obaveze	808	0	112	276	6	277	0
Potencijalne kreditne obaveze	0	0	0	0	0	0	0
Druge potencijalne obaveze i izdate garancije	0	0	0	0	0	0	80
Finansijska imovina	0	0	0	0	0	0	0

							(000) BAM
31. 12. 2020	ABH	ABS	ABC	ABSE	ABM	ABSA	Ključne funkcije
Prihod od kamata	0	0	0	0	0	0	11
Rashod od kamata	-126	0	-8	0	0	-127	-3
Prihod od naknada i provizija	0	0	0	0	0	14	6
Rashod od naknada i provizija	0	-1	-27	-2	0	0	0
Ostali administrativni troškovi	-166	0	-396	-114	0	-7	0
Dobici po osnovu prestanka priznavanja finansijske imovine kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	383	0	0	0	0	0	0
Ostali operativni prihodi	127	0	0	0	0	16	0
Troškovi kreditnih gubitaka finansijske imovine	-704	-6	-45	-3	0	1	-4
Ukupno	-486	-7	-476	-119	0	-103	10

							(000) BAM	
31. 12. 2019	ABH	ABS	ABC	ABSE	ABM	ABSA	EBRD	Ključne funkcije
Prihod od kamata	0	0	0	0	0	4	0	21
Rashod od kamata	-11	0	-6	0	0	-32	-151	-8
Prihod od naknada i provizija	0	0	1	0	0	15	0	10
Rashod od naknada i provizija	0	-44	-30	-4	0	0	0	0
Ostali administrativni troškovi	-808	0	-468	-198	0	-5	0	0
Dobici po osnovu prestanka priznavanja finansijske imovine kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	364	0	0	0	0	0	0	0
Ostali operativni prihodi	135	0	0	0	0	17	0	0
Troškovi kreditnih gubitaka finansijske imovine	-33	-3	-9	0	0	1	0	0
Ukupno	-353	-47	-512	-202	0	0	-151	23

Naknade koju su primili članovi Uprave i Nadzornog odbora u Banci predstavljene su kako slijedi :

(000) BAM

	31.12.2020	31.12.2019
Naknade menadžemntu i Nadzornom odboru	644	631
Porezi i doprinosi na naknade	424	412
Ukupno	1.068	1.043

(73) Upravljanje kapitalom

73.1. Vlastita sredstva i upravljanje kapitalom

Na osnovu Zakona o bankama (Službeni glasnik Republike Srpske no. 04/17, 19/18, 54/19) minimalni iznos uplaćenog kapitala Banke i najniži nivo kapitala koji Banka mora održavati ne može biti manji od 15.000 hiljada BAM. Upisani kapital Banke iznosio je 153.094 hiljada BAM u skladu s ovim odredbama.

Regulatorni kapital predstavlja zbir osnovnog i dodatnog kapitala, nakon regulatornih usklađenosti.

Osnovni kapital Banke sastoji se od zbira regulatornog kapitala nakon regulatornih usklađenosti i dodatnog kapitala nakon regulatornih usklađenosti.

Stavke redovnog osnovnog kapitala Banke sastoje se od vlasničkih instrumenata, premija na akcije, zadržane dobiti, akumulirane ostale sveobuhvatne dobiti i drugih rezervi. Banka odbija dobit tekuće finansijske godine od redovnih kapitalnih stavki, nematerijalne imovine, nedovoljnih regulatornih rezervi, odloženih poreskih sredstava i drugih. Dodatni osnovni kapital Banke čine stavke dodatnog kapitala nakon regulatornih prilagođavanja. Stavke dodatnog kapitala su vlasnički instrumenti i premijski računi povezani sa instrumentima.

Dodatni kapital Banke sastoji se od stavki dodatnog kapitala Banke nakon odbitaka za regulatorne usklađenosti. Dodatni kapital ne može biti više od jedne trećine osnovnog kapitala.

Cilj upravljanja kapitalom Banke je:

- omogućiti usklađenost sa zahtjevima Agencije za bankarstvo RS,
- omogućiti usklađenost sa standardima Addiko Group,
- omogućiti čvrstu osnovu kapitala kao podršku za dalji razvoj poslovanja Banke,
- omogućiti prilike za dugoročno poslovanje uz omogućavanje dobiti za akcionare.

U svrhu izračunavanja rizikom ponderisane aktive (RWA) za regulatorno izvještavanje, primjenjuju se sljedeći pristupi:

- Standardizirani pristup za kreditni rizik (SA-CR) i
- Jednostavni pristup (STA) za operativni rizik

Upravljanje kapitalom je potpuno integrisano u proces poslovnog planiranja Banke kako bi bila omogućena usklađenost sa regulatornim zahtjevima i ciljnom stopom kapitala tokom perioda planiranja.

Pored minimalnih pokazatelja kapitala koji zahtevaju regulatorni organi, Banka definiše nivo ranog upozoravanja i oporavka u planu oporavka Banke i odgovarajućim procesima. Sistemi ranog upozorenja odnose se na likvidnost kao i na iznose regulatornog i raspoložljivog kapitala.

Pored toga, Banka prati sve nove regulatorne promjene, npr. nove regulatorne odluke o upravljanju kapitalom. Procenjuje se uticaj novih regulatornih promjena, a očekivani efekti na kapitalni položaj Banke predstavljaju se odgovarajućim šefovima odeljenja i članovima Uprave Banke. Ovaj proces treba da osigura da Banka na vrijeme prilagodi svoje postupke upravljanja kapitalom novom bonitetnom zahtjevu.

73.2. Implementacija nove regulatorne odluke

U junu 2019. godine, Agencija za bankarstvo objavila je konačnu verziju nove regulatorne Odluke o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka, koja je obavezna za izveštajne periode koji počinju 1. januara 2020. godine (pogledati Napomenu 1. i 1.1). Zahtjevi nove regulatorne odluke predstavljaju značajnu promjenu u odnosu na MSFI 9 jer su propisani minimalni pragovi. Efekti primjene nove regulatorne odluke inicijalno su priznati u kapitalu na dan 1. januara 2020. godine. Banka ne prikazuje promijenjene uporedne podatke, a jednokratni efekat predstavlja smanjenje zadržane dobiti u iznosu od 4.511 hiljada BAM.

73.3. Vlastita sredstva i kapitalni zahtjevi

Vlastita sredstva prema odlukama Agencije za bankarstvo sastoje se od Redovnog osnovnog kapitala (CET1), Dodatnog osnovnog kapitala (AT1) i Dopunskog kapitala (T2). Za utvrđivanje stope kapitala, svaka odgovarajuća komponenta kapitala - nakon primjene svih regulatornih odbitaka i filtera - razmatra se u odnosu na ukupnu izloženost riziku.

Regulatorne minimalne stope kapitala uključujući regulatorne zaštite od 31. decembar 2020. i 31. decembar 2019. iznose:

	31. 12. 2020			31. 12. 2019		
	CET1	T1	TCR	CET1	T1	TCR
Minimalni kapitalni zahtjevi	6,75%	9,00%	12,00%	6,75%	9,00%	12,00%
Zaštitni sloj kapitala	2,50%	2,50%	2,50%	2,50%	2,50%	2,50%
Ukupni kapitalni zahtjev	9,25%	11,50%	14,50%	9,25%	11,50%	14,50%

Banka je dužna da održava adekvatnost kapitala na najmanje 14%, odnosno da obim i strukturu svog poslovanja uskladi sa pokazateljima uspješnosti koji su definisani propisima Agencije za bankarstvo RS, posebno Odlukom o obračunu kapitala Banke i druge odluke Agencije za bankarstvo u oblasti nadzora i kontrole bankarskog poslovanja banke, kao i Zakon o bankama Republike Srpske.

Uprava Banke redovno prati koeficijente adekvatnosti i druge poslovne pokazatelje. Izvještaji o indikatorima dostavljaju se Agenciji za bankarstvo kvartalno u propisanom formatu.

Ref1		31. 12. 2020	31. 12. 2019
	Redovni osnovni kapital (CET1)		
1	Instrumenti kapitala i povezani računi premije akcija	153.094	153.094
2	Zadržana dobit	-6.812	-62.220
3	Zakonske rezerve	300	61.352
4	Ostala sveobuhvatna dobit	1.392	1.209
	CET1 prije regulatornih usklađivanja	147.974	153.435
	CET1 kapital: regulatorna usklađivanja		
8	Nematerijalna imovina	-6.769	-6.561
9	Ostale odbitne stavke osnovnog kapitala	-2.305	0
10	Ukupna regulatorna usklađivanja osnovnog kapitala (CET1)	-9.074	-6.561
11	Ukupan osnovni kapital (CET1)	138.900	146.874
	Dopunski kapital (T2) capital: instrumenti i rezervisanja		
12	Opšte rezerve za kreditne gubitke	7.160	7.109
13	Odbitne stavke dopunskog kapitala	0	-4.237
14	Dopunski kapital (T2)	7.160	2.872
15	Ukupan kapital (TC = T1 + T2)	146.060	149.746
16	Ukupna izloženost kreditnom riziku	572.817	568.710
17	Ukupni iznos izloženosti pozicijskom, valutnom i robnom riziku	9.065	38.432
18	Izloženost operativnom riziku	67.790	76.816
19	Ukupan iznos rizikom ponderisane aktive	649.672	683.958
	Koeficijenti kapitala %		
15	Stopa osnovnog kapitala	21,38%	21,47%
16	Stopa adekvatnosti kapitala	22,48%	21,89%

* iznosi kapitala i druge stavke bilansa stanja u tabeli iznad obračunavaju se u skladu s propisima ABRS-a.

Ukupan kapital je manji za 3,7 miliona BAM u odnosu na prošlu godinu. Promjene se mogu vidjeti na kapitalu prvog i na kapitalu drugog nivoa:

- Gubitak za 2020. u iznosu od 8,0 miliona BAM kao direktna posljedica procijenjenih troškova kreditnih gubitaka uslovljenih COVID 19 pandemijom;
- Ukupna regulatorna prilagođavanja osnovnog kapitala prvog reda (CET1) veća su za 2,5 mil. BAM nego 2019. godine (najviše zbog odbitne odložene poreske imovine - DTA u iznosu od 2,3 mil. BAM)
- Kapital drugog nivoa veći je nego u 2019. za 4,2 mil. BAM, jer je Banka u 2019. godini imala nedovoljne rezerve za kreditne gubitke prema regulatornom zahtjevu u iznosu od -4.237 hiljada BAM.

Kapitalni zahtjevi koji su bili na snazi tokom godine, uključujući i dovoljan zaštitni sloj, bili su ostavreni u svakom trenutku.

Kapitalni zahtjevi (rizikom ponedersana aktiva)

Kreditni rizik, operativni rizik i tržišni rizik su u dometu regulatornih rizika za izračunavanje RWA. RWA se smanjila za 34 miliona BAM tokom izvještajnog perioda. Povećanje RWA za kreditni rizik iznosi 4.107 hiljada BAM.

RWA za tržišni rizik smanjen je za 29.367 hiljada BAM. RWA za operativne rizike smanjio se za 9.026 hiljada BAM.

Koeficijent finansijske poluge

Koeficijent finansijske poluge za Banku, izračunat u skladu sa Odlukom ABRS-a o minimalnim standardima za upravljanje kapitalom Banke, iznosio je 16,6% na dan 31. decembar 2020. godine, u odnosu na dan 31. decembar 2019. godine kada je iznosio 16.0 %. Pad je izazvan povećanjem ukupne izloženosti finansijske poluge.

(000) BAM

	31. 12. 2020	31. 12. 2019
1 Osnovni kapital	138.900	146.874
2 Ukupna izloženosti finansijske poluge	86.782	884.833
22 Koeficijent finansijske poluge %	16,0%	16,6%

* Iznosi kapitala i druge stavke bilansa stanja u tabeli iznad obračunavaju se u skladu s propisima ABRS-a.

(74) Odbori Banke

od 1. januara do 31. decembra 2020.

Nadzorni odbor

Predsjednik nadzornog odbora:

Hans-Hermann Lotter (od 31.12.2019. do 16.09.2020.)

Biljana Rabitsch (od 16.09.2020.)

Zamjenik predsjednika

Nadzornog odbora

Biljana Rabitsch (od 31.12.2019. do 16.09.2020.)

Petra Hildegard Zirhan-Wagner (od 16.09.2020.)

Članovi Nadzornog odbora

Razvan Munteanu (od 31.12.2019. do 23.12.2020.)

Meliha Powlakić (od 31.12.2019. do 23.12.2020.)

Damir Karamehmedović (od 31.12.2019. do 23.12.2020.)

Mark Potočnik (od 23.12.2020.)

Stevo Pucar (od 23.12.2020.)

Radomir Savić (od 23.12.2020.)

Uprava

Mario Ivanković, Predsjednik Uprave (od 16.09.2016. do 01.10.2020.)

Boštjan Pečenko, Član Uprave (od 16.09.2016.)

Žaklina Dimitrijević, Član Uprave (od 23.10.2017. do 18.12.2020.)

Srđan Kondić, Predsjednik Uprave (od 01.10.2020.)

Slađan Stanić, Član Uprave (od 18.12.2020.)

Odbor za reviziju

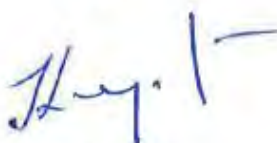
Đorđe Lazović, Predsjednik Odbora za reviziju (od 16.05.2019.)

Jelena Mažuranić, Član Odbora za reviziju (od 16.05.2019.)

Siniša Radonjić, Član Odbora za reviziju (od 16.05.2019.)

Banja Luka, 22. mart 2021. godine
Addiko Bank a.d.

UPRAVA

Srđan Kondić
(Predsjednik)

Slađan Stanić
Član Uprave

Boštjan Pečenko
Član Uprave

Odgovornost za finansijske izvještaje

Uprava Banke dužna je pripremiti finansijske izvještaje, koji daju istinit i fer prikaz finansijskog položaja Banke, te rezultata njihovog poslovanja i novčanih tokova, u skladu sa važećim računovodstvenim standardima, te ima odgovornost za vođenje odgovarajućih računovodstvenih evidencija koje u svakom trenutku omogućavaju pripremanje finansijskih izvještaja. Uprava ima opću odgovornost za preduzimanje koraka koji su joj u razumnoj mjeri dostupni kako bi joj omogućili očuvanje imovine Banke, te sprečavanje i otkrivanje prevara i ostalih nepravilnosti.

Uprava je odgovorna za odabir prikladnih računovodstvenih politika koje su u skladu sa važećim računovodstvenim standardima i za njihovu dosljednu primjenu, donošenje razumnih i razboritih pretpostavki i procjena, te pripremu finansijskih izvještaja na osnovu principa neograničenog vremena poslovanja, osim ako je pretpostavka da će Banka nastaviti s poslovanjem neprimjerena.

Uprava je odgovorna da Nadzornom odboru podnese godišnje izvještaje Banke zajedno sa godišnjim finansijskim izvještajima, nakon čega Nadzorni odbor odobrava godišnje finansijske izvještaje.

Banja Luka, 22. mart 2021. godine
Addiko Bank a.d.

UPRAVA

Srđan Kondić
(Predsjednik)

Slađan Stanić
Član Uprave

Boštjan Pečenko
Član Uprave

Izveštaj nezavisnog revizora

dioničarima Addiko Bank a.d. Banja Luka:

Mišljenje

Obavili smo reviziju finansijskih izvještaja Addiko Bank a.d. Banja Luka ("Banka") koji obuhvataju izvještaj o finansijskom položaju na dan 31. decembar 2020. godine, izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti, izvještaj o promjenama u kapitalu i izvještaj o novčanim tokovima za tada završenu godinu te napomene uz finansijske izvještaje, uključujući i sažetak značajnih računovodstvenih politika.

Prema našem mišljenju, priloženi finansijski izvještaji fer prezentiraju, u svim značajnim odrednicama, finansijski položaj Banke na dan 31. decembra 2020. godine i njenu finansijsku uspješnost te njene novčane tokove za tada završenu godinu u skladu sa zakonskom računovodstvenom regulativom primjenjivom na banke u Republici Srpskoj.

Osnova za mišljenje

Obavili smo našu reviziju u skladu sa Međunarodnim revizijskim standardima (MRevS). Naše odgovornosti prema tim standardima su dalje opisane u našem izvještaju u odjeljku Odgovornost Revizora za reviziju finansijskih izvještaja. Nezavisni smo od Banke u skladu sa Kodeksom etike za profesionalne računovođe Odbora za međunarodne standarde etike za računovođe (IESBA Kodeksom) i ispunili smo naše ostale etičke odgovornosti u skladu sa IESBA Kodeksom. Vjerujemo da su revizijski dokazi koje smo dobili dostatni i primjereni da osiguraju osnovu za naše mišljenje.

Ključna revizijska pitanja

Ključna revizijska pitanja su ona pitanja, koja su bila, po našoj profesionalnoj prosudbi, od najveće važnosti za reviziju finansijskih izvještaja tekućeg perioda. Tim pitanjima smo se bavili u kontekstu naše revizije finansijskih izvještaja kao cjeline i pri formiranju našeg mišljenja o njima, i mi ne dajemo zasebno mišljenje o tim pitanjima.

Društvo za reviziju i konsalting Deloitte d.o.o. Banja Luka – jednočlano društvo, Braće Mažar i majke Marije 58 i 60, 78000 Banja Luka, Republika Srpska, Bosna i Hercegovina; Okružni privredni sud Banja Luka, reg. ul. br. 1-10826-00; Upisani i uplaćeni osnovni kapital: 5,000 KM; Matični broj: 01913239; JIB: 4400883000008; PDV broj: 400883000008; Poslovni računi: 562-099-00001310-56; 572-000-00002180-13.

Deloitte se odnosi na jedno ili više lica Deloitte Touche Tohmatsu Limited ("DTTL"), njegovu globalnu mrežu društava članova i njihove povezane entitete (zajedno: "Deloitte organizacija"). DTTL (takođe pod nazivom: "Deloitte Global") i sva njegova društva članovi i povezana lica predstavljaju pravno zasebne i samostalne entitete, koji jedni prema drugima ne mogu biti obavezani niti odgovorni u odnosu na treća lica. DTTL i svako DTTL društvo član i povezani entitet odgovora samo za svoja djela i propuste, i nije odgovoran za postupke drugih. Deloitte ne pruža usluge klijentima. Za više informacija, molimo vas posjetite www.deloitte.com/rs/republika-srpska.

© 2021. Za informacije, kontaktirajte Deloitte d.o.o. Banja Luka.

Ključna revizijska pitanja (nastavak)

U svojim finansijskim izvještajima za godinu koja je završila 31. decembra 2020. Banka je iskazala kredite date klijentima u iznosu od 628.802 hiljade KM i ukupne očekivane kreditne gubitke u iznosu od 68.479 hiljada KM.

Ključna revizijska pitanja

Kreditni rizik predstavlja jednu od najvažnijih vrsta finansijskih rizika kojima je Banka izložena. Stoga je utvrđivanje odgovarajućih metoda i modela od strane Uprave za mjerenje i upravljanje kreditnim rizikom jedno od najvažnijih područja u zaštiti kapitala Banke. Kao dio procesa upravljanja kreditnim rizikom, odgovarajuće utvrđivanje i mjerenje umanjenja vrijednosti za očekivane kreditne gubitke predstavlja jedno od ključnih razmatranja Uprave.

Prilikom određivanja vremena i iznosa rezervisanja za očekivane kreditne gubitke na kreditima klijentima, Uprava donosi značajne prosudbe u odnosu na sljedeća područja:

- Korištenje historijskih podataka u procesu određivanja parametara rizika
- Procjena kreditnog rizika koji se odnosi na izloženost
- Procjena raspodjele po nivoima
- Procjena važnosti naknadnih promjena kreditnog rizika izloženosti u svrhu utvrđivanja da li je došlo do značajnog povećanja kreditnog rizika, što dovodi do promjena u raspodjeli po nivoima i potrebnog mjerenja očekivanih kreditnih gubitaka za vijek trajanja instrumenta
- Procjena budućih informacija, uključujući utjecaj pandemije COVID-19
- Očekivani budućni novčani tokovi iz poslovanja
- Vrednovanje kolaterala i procjena perioda realizacije pojedinačno procijenjenih kreditno umanjenih izloženosti.

Kako smo pristupili ključnom revizijskom pitanju tokom naše revizije

Kako bismo adresirali rizike povezane s umanjenjem vrijednosti za očekivane kreditne gubitke po kreditima i potraživanjima od kupaca, koji su identifikovani kao ključna revizijska pitanja, osmislili smo revizijske postupke koji su nam omogućili da pribavimo dovoljno odgovarajućih revizijskih dokaza za svoj zaključak.

Obavili smo sljedeće revizijske postupke u odnosu na područje kredita:

- Pregled metodologije Banke za priznavanje umanjenja vrijednosti za očekivane kreditne gubitke i poređenje pregledane metodologije sa zahtjevima MSFI 9 i mjerodavnim propisima Republike Srpske;
- Sticanje razumijevanja kontrolnog okruženja i internih kontrola koje je uspostavila Uprava u procesu mjerenja umanjenja vrijednosti za očekivane kreditne gubitke;
- Ocjena dizajna i ispitivanje primjene identifikovanih internih kontrola relevantnih za postupak mjerenja umanjenja vrijednosti za očekivane kreditne gubitke;
- Testiranje identifikovanih relevantnih kontrola za operativnu učinkovitost;
- Provođenje testova priznavanja i mjerenja umanjenja vrijednosti za očekivane kreditne gubitke na uzorku kredita dodijeljenih u Nivo 1 i 2, s naglaskom na:
 - i. modele primijenjene u raspodjeli po nivoima i prelasku između nivoa;

Ključna revizijska pitanja (nastavak)

Budući da određivanje odgovarajućih umanjena vrijednosti za očekivane kreditne gubitke po kreditima i potraživanjima zahtijeva upotrebu složenih modela (koji generalno zavise od IT elemenata) i značajnih prosudbi Uprave, postupak mjerenja očekivanih kreditnih gubitaka može biti izložen upravljačkoj pristrasnosti. Ova činjenica dovela je do utvrđivanja umanjena vrijednosti za očekivane kreditne gubitke po kreditima i potraživanjima od kupaca, priznatih u skladu s MSFI, kao ključno revizijsko pitanje u našoj reviziji finansijskih izvještaja za godinu koja je završila 31. decembra 2020. godine.

Uprava je dala više informacija u napomenama 16.1. - Finansijski instrumenti - Mjerenje i klasifikacija, 16.2 - Finansijski instrumenti - Umanjenje vrijednosti, 42 - Krediti i potraživanja koja se mjere po amortiziranom trošku, 38 - Troškovi kreditnog gubitka na finansijskoj imovini i 58 - Kreditni rizik.

- ii. pretpostavke koje Uprava koristi u modelima mjerenja očekivanih kreditnih gubitaka;
 - iii. kriterije za određivanje značajnog povećanja kreditnog rizika, uključujući utjecaj COVID-19;
 - iv. pretpostavke primijenjene za izračunavanje vjerovatnosti neispunjenja obaveza tokom vijeka trajanja instrumenta;
 - v. metode primijenjene za izračunavanje gubitaka uslijed neispunjavanja obaveza;
 - vi. metode koje se primjenjuju za uključivanje informacija o budućnosti, uključujući utjecaj COVID-19;
 - vii. ponovni izračun očekivanih kreditnih gubitaka na odabranom uzorku.
 - viii. analiza izloženosti s odobrenim moratorijima i njihova prihvatljivost, uzimajući u obzir regulatorno prenošenje
 - ix. procjena prikladnosti prelaza između nivoa i raspodjele izloženosti s odobrenim moratorijima
- Provođenje testova priznavanja i mjerenja umanjena vrijednosti za očekivane kreditne gubitke na uzorku pojedinačno procijenjenih neprihodujućih kredita dodijeljenih u Nivo 3, koji su uključivali:
 - i. Procjenu finansijskog položaja i uspješnosti zajmoprimca na osnovu najnovijih kreditnih izvještaja i dostupnih informacija;
 - ii. Procjenu prosudbi i pretpostavki primijenjenih u izračunavanju i mjerenju očekivanih budućih novčanih tokova iz poslovanja uzimajući u obzir finansijski položaj i uspješnost zajmoprimca u trenutnom ekonomskom okruženju pod utjecajem COVID-19;

Ključna revizijska pitanja (nastavak)

Ključna revizijska pitanja

Kako smo pristupili ključnom revizijskom pitanju tokom naše revizije

- iii. Pregled i procjenu očekivanih budućih novčanih tokova od kolaterala i procijenjenog perioda realizacije;
- iv. Analiza izloženosti s odobrenim moratorijima i prihvatljivost istih, uzimajući u obzir regulatorno prenošenje
- v. Procjena prikladnosti prelaza između nivoa i raspodjele izloženosti s odobrenim moratorijima.

Odgovornost Uprave i onih koji su zaduženi za upravljanje za finansijske izvještaje

Uprava je odgovorna za sastavljanje i fer prezentiranje finansijskih izvještaja u skladu sa zakonskom računovodstvenom regulativom primjenjivom na banke u Republici Srpskoj, kao i za one interne kontrole koje Uprava smatra neophodnim za pripremanje finansijskih izvještaja koji su bez značajnog pogrešnog prikaza uslijed prevare ili grešaka.

U sastavljanju finansijskih izvještaja, Uprava je odgovorna za procjenjivanje sposobnosti Banke da nastavi s vremenski neograničenim poslovanjem, objavljivanje, ako je primjenjivo, pitanja povezanih s vremenski neograničenim poslovanjem i korištenjem računovodstvene osnove zasnovane na vremenskoj neograničenosti poslovanja, osim ako Uprava ili namjerava likvidirati Banku ili prekinuti poslovanje, ili nema realne alternative nego da to učini.

Oni koji su zaduženi za upravljanje su odgovorni za nadziranje procesa finansijskog izvještavanja kojeg je ustanovila Banka.

Odgovornost Revizora za reviziju finansijskih izvještaja

Naši ciljevi su steći razumno uvjerenje o tome jesu li finansijski izvještaji kao cjelina bez značajnog pogrešnog prikaza uslijed prevare ili pogreške i izdati izvještaj nezavisnog revizora koje uključuje naše mišljenje. Razumno uvjerenje je visok nivo uvjerenja, ali nije garancija da će revizija obavljena u skladu s MRevS-ima uvijek otkriti značajno pogrešno prikazivanje kada ono postoji. Pogrešni prikazi mogu nastati uslijed prevare ili pogreške i smatraju se značajnim ako se razumno može očekivati da, pojedinačno ili u zbiru, utiču na ekonomske odluke korisnika donijete na osnovi tih finansijskih izvještaja.

Kao sastavni dio revizije u skladu s MRevS-ima, stvaramo profesionalne prosudbe i održavamo profesionalni skepticizam tokom revizije. Mi također:

- Prepoznavamo i procjenjujemo rizike značajnog pogrešnog prikaza finansijskih izvještaja, zbog prevare ili pogreške, oblikujemo i obavljamo revizijske postupke kao reakciju na te rizike i pribavljamo revizijske dokaze koji su dostatni i primjereni da osiguraju osnovu za naše mišljenje. Rizik neotkrivanja značajnog pogrešnog prikaza nastalog uslijed prevare je veći od rizika nastalog uslijed pogreške, jer prevara može uključiti tajne sporazume, krivotvorenje, namjerno ispuštanje, pogrešno prikazivanje ili zaobilaženje internih kontrola.
- Stičemo razumijevanje internih kontrola relevantnih za reviziju kako bismo oblikovali revizijske postupke koji su primjereni u datim okolnostima, ali ne i za svrhu izražavanja mišljenja o efikasnosti internih kontrola Banke.

Odgovornost Revizora za reviziju finansijskih izvještaja (nastavak)

- Ocjenjujemo primjerenost korištenih računovodstvenih politika i razumnost računovodstvenih procjena i povezanih objava koje je stvorila Uprava.
- Zaključujemo o primjerenosti korištene računovodstvene osnove utemeljene na vremenskoj neograničenosti poslovanja koju koristi Uprava i, temeljeno na pribavljenim revizijskim dokazima, zaključujemo o tome postoji li značajna neizvjesnost u vezi s događajima ili okolnostima koji mogu stvarati značajnu sumnju u sposobnost Banke da nastavi s vremenski neograničenim poslovanjem. Ako zaključimo da postoji značajna neizvjesnost, od nas se zahtijeva da skrenemo pozornost u našem izvještaju nezavisnog revizora na povezane objave u finansijskim izvještajima ili, ako takve objave nisu odgovarajuće, da modificiramo naše mišljenje. Naši zaključci se temelje na revizijskim dokazima pribavljenim sve do datuma našeg izvještaja neovisnog revizora. Međutim, budući događaji ili uslovi mogu uzrokovati da Banka prekine s nastavljanjem poslovanja po vremenski neograničenoj osnovi.
- Ocjenjujemo cjelokupnu prezentaciju, strukturu i sadržaj finansijskih izvještaja, uključujući i objave, kao i odražavaju li finansijski izvještaji transakcije i događaje na kojima su zasnovani na način kojim se postiže fer prezentacija.

Mi komuniciramo s onima koji su zaduženi za upravljanje u vezi s, između ostalih pitanja, planiranim djelokrugom i vremenskim rasporedom revizije i važnim revizijskim nalazima, uključujući i onima u vezi sa značajnim nedostacima u internim kontrolama koji su otkriveni tokom naše revizije.

Mi također dajemo izjavu onima koji su zaduženi za upravljanje da smo postupili u skladu s relevantnim etičkim zahtjevima u vezi s nezavisnošću i da ćemo komunicirati s njima o svim odnosima i drugim pitanjima za koja se može razumno smatrati da utiču na našu nezavisnost, kao i, gdje je primjenjivo, o povezanim zaštitama.

Između pitanja o kojima se komunicira s onima koji su zaduženi za upravljanje, mi određujemo ona pitanja koja su od najveće važnosti u reviziji finansijskih izvještaja tekućeg perioda i stoga su ključna revizijska pitanja. Mi opisujemo ta pitanja u našem izvještaju nezavisnog revizora, osim ako zakon ili regulativa sprječava javno objavljivanje pitanja ili kada odlučimo, u iznimno rijetkim okolnostima, da pitanje ne treba saopćiti u našem izvještaju nezavisnog revizora jer se razumno može očekivati da bi negativne posljedice saopćenja nadmašile dobrobiti javnog interesa od takvog izvještavanja.

Partner u reviziji odgovoran za angažman koji rezultira ovim izvještajem nezavisnog revizora je Sabina Softić.

Deloitte d.o.o. Banja Luka

Ranko Travar, direktor

Braće Mažar i majke Marije 58 i 60

Banja Luka, Bosna i Hercegovina

22. mart 2021. godine

Sabina Softić, partner i ovlaštenu revizor

Skrćenice

ABC	Addiko Bank d.d., Hrvatska
ABBL	Addiko Bank a.d., Bosna i Hercegovina (Banja Luka)
ABH	Addiko Bank AG, Austrija (Holding)
ABM	Addiko Bank a.d., Crna Gora
ABS	Addiko Bank d.d., Slovenija
ABSA	Addiko Bank d.d., Bosna i Hercegovina (Sarajevo)
AC	Amortizirani troškovi
Povezano društvo	Društvo nad kojim se vrši materijalni uticaj u smislu poslovanja ili finansijske politike i koje je priznato u konsolidovanim izvještajima upotrebom metode udjela
Knjiga banke	Sve bilansne i vanbilansne pozicije banke koje nose rizike i koje nisu raspoređene u knjigu trgovanja
Bank@Work	Alternativni kanal prodaje usmjeren na pružanje pogodnosti kao glavne prednosti klijentu. Timovi poslovnica redovno posjećuju sjedišta velikih društava s mobilnom opremom, predstavljaju ponudu proizvoda iz usluga Addiko banke, otvaraju proizvode na licu mjesta ili pomažu potencijalnim klijentima koji podnose zahtjev za kredit
CDS	Zamjena kreditnog rizika; finansijski instrument koji osigurava kreditne rizike, na primjer one koji se odnose na kredite ili hartije od vrijednosti
Promjena CL/GPL	Promjena u CL / bruto naplativi krediti
CL	Kreditni gubitak
CMA & CML	Imovina koja čini maržu klijenta (CMA) i Obaveze koje čine maržu klijenta (CML) je bruto marža u odnosu na imovinu, odnosno obaveze, uključujući uknjiženi redovni i prihod od kamata i slično i obračunski troškovi i koristi definisane u okviru metodologije za utvrđivanje cijena prenosa sredstava
Omjer troškova i prihoda (CIR)	Operativni troškovi / (Neto kamatni prihod + Neto prihod od naknada i provizija)
Pokazatelj troška rizika	Troškovi kreditnih gubitaka na finansijskoj imovini/Izloženosti koje nose kreditni rizik
CRB	Snošenje kreditnog rizika
Kreditna institucija	Bilo koja institucija čije poslovanje je primanje depozita i sredstava sa obavezom vraćanja i davanje kredita za vlastiti račun u skladu sa Zakonom o bankama
CSF	"Centralne upravljačke funkcije" i utvrđene usluge koje imaju prirodu aktivnosti akcionara i koje se stoga pružaju i naplaćuju isključivo Addiko banci. CSF se odnose na strateško usmjeravanje, koordinaciju, podršku, praćenje i upravljanje, npr. ljudski resursi, pravni poslovi, marketing
Kreditni klijentima	Izloženost kredita iz bilansa uključujući obračunatu kamatu, bruto iznos rezervisanja za naplative i nenaplative kredite
Derivati	Finansijski instrumenti čija vrijednost zavisi od vrijednosti odnosno imovine (kao što su akcije ili obveznice). Najvažniji derivati su fjučersi, opcije i zamjene
Fer vrijednost	Cijena koja bi bila primljena za prodaju imovine ili plaćena za prenos obaveze u uobičajenoj transakciji između učesnika na tržištu na datum mjerenja
FDI	Direktno strano ulaganje
FVTOCI	Fer vrijednost kroz OCI
FVTPL	Fer vrijednost kroz dobitak ili gubitak
FX & DCC	Kursne razlike i Dinamički devizni kursevi
Generalne vlade	Centralne vlasti, državne ili regionalne vlasti i lokalne vlasti, uključujući administrativne organe i neprofitna društva, ali isključujući javna društva i privatna društva u vlasništvu tih uprava koji imaju komercijalnu aktivnost (što se prijavljuje pod "kreditne institucije", "druge finansijske korporacije" ili "Pravna lica" u zavisnosti od njihove djelatnosti); fondovi socijalnog osiguranja;

	i međunarodne organizacije, kao što su institucije Evropske unije, Međunarodni monetarni fond i Banka za međunarodne namire
Plasmani kredita	Uključuju isplate kredita (potrošačko-hipotekarnih i stambenih kredita, bez revolving kredita) i interno refinansiranje koje se odnosi na transakcije unutar banke
Bruto izloženost	Izloženost kredita iz bilansa i vanbilansnih kredita uključujući obračunate kamate, bruto iznos rezervisanja za naplative i nenaplative kredite
Bruto naplativi krediti	Izloženost kredita iz bilansa bez obračunate kamate i bez odbitka rezervisanja za naplative kredite
GSS	Znači "zajedničke usluge grupe", odnosno utvrđene usluge kojima je cilj pružanje ekonomske ili komercijalne vrijednosti članovima Grupe putem unapređenja ili održavanja njihovog poslovnog položaja, npr. transakcijsko bankarstvo, pozadinski uredi, digitalno bankarstvo. GSS se ne odnose na aktivnosti akcionara, tj. aktivnosti koje se obavljaju samo zbog akcionarskog udjela u jednom ili više drugih članova Grupe i koje se pružaju i obračunavaju na odnosnog člana Grupe koji je njihov primalac
Fizička lica	Pojedinci ili grupe pojedinaca kao potrošači i proizvođači robe i nefinansijskih usluga isključivo za sopstvenu konačnu potrošnju i kao proizvođači tržišne robe i nefinansijskih i finansijskih usluga, pod uslovom da njihove aktivnosti nisu aktivnosti tih kvazidruštava. Nefitne institucije koje služe domaćinstvima ("NPISH") i koje se prvenstveno bave proizvodnjom netržišnih roba i usluga namijenjenih određenim grupama domaćinstava su uključene
Velika društva	Segment Velika društva obuhvata pravne subjekte i preduzetnike s godišnjim bruto prihodom od više od 50 miliona BAM
LCR	Koeficijent likvidnosne pokrivenosti; omjer visokokvalitetne likvidne imovine i neto novčanih tokova u narednih 30 dana
Omjer finansijske poluge	Omjer redovnog osnovnog kapitala na određene izloženosti u izvještaju o finansijskom položaju i van njega obračunat u skladu s Odlukom o izračunavanju kapitala banke
Kredit i potraživanja	Bruto knjigovodstveni iznos kredita i potraživanja umanjeno za rezervisanja za ECL (očekivane kreditne gubitke)
Omjer kredita i depozita	Označava sposobnost banke da refinansira svoje kredite depozitima, a ne velikim izvorima finansiranja. Zasniva se na neto kreditima klijentima i obračunava s kreditima nefinansijskim društvima i domaćinstvima u vezi s depozitima od nefinansijskih društava i domaćinstava. Nivo segmenta: Krediti i potraživanja podijeljeni finansijskim obavezama po amortizovanim troškovima
Period utvrđivanja gubitaka (LIP)	Vremenski period od trenutka neispunjenja obaveze klijenta do trenutka kada neispunjenje obaveze bude priznato u Banci
Neto prihod banke	Zbir neto kamatnog prihoda i neto prihoda od naknada i provizija
Neto kamatni prihod (nivo segmenta)	Neto kamatni prihod na nivou segmenta uključuje ukupan kamatni prihod koji se odnosi na efektivnu kamatnu stopu od bruto naplativih kredita, kamatni prihod od NPE, prihod od kamata i slično, rashode po osnovu kamata od depozita klijenata, naknade od utvrđivanja cijena prenosa sredstava i raspoređeni prinos od kamata i manjka likvidnosti
NIM	Neto kamatna marža koristi se za vanjsko poređenje s drugim bankama i kao interno mjerenje profitabilnosti proizvoda i segmenata. Obračunava se s neto kamatnim prihodom utvrđenim u odnosu na prosječnu kamatonosnu imovinu (ukupna imovina umanjena za ulaganja u podružnice, zajedničke pothvate i povezana društva, nematerijalna trajna imovina, materijalna trajna imovina, poreska imovina i druga imovina)
Nefinansijska društva	Društva i kvazidruštva koja se na bave finansijskim posredovanjem nego prvenstveno proizvodnjom tržišnih roba i usluga
NPE	Neprihodujuća izloženost u statusu neispunjenja obaveza (Bruto knjigovodstveni iznos). Status neispunjena obaveza i time neprihodujuća izloženost primjenjuje se ako se može pretpostaviti sa je malo vjerovatno da će klijent ispuniti sve

	svoje kreditne obaveze prema banci, ili ako dužnik kasni s plaćanjem najmanje 90 dana po bilo kojoj materijalnoj kreditnoj obavezi prema Banci
Omjer NPE	Ekonomski omjer koji pokazuje omjer kredita koji su klasifikovani kao nenaplativi u statusu neispunjenja obaveza u odnosu na cijeli kreditni portfolio klijenta. Definicija neprihodujućeg usvojena je iz regulatornih standarda i smjernica i obuhvata generalno klijente kod kojih je otplata upitna, realizacija kolaterala se očekuje i koji su zato premješteni u segment rejtinga klijenta u statusu neispunjenja obaveza. Ovaj omjer odražava kvalitet kreditnog portfolia banke i daje indikator za provođenje upravljanja kreditnim rizikom banke. Neprihodujuća izloženost/izloženost koja nosi kreditni rizik (bilansna i vanbilansna)
Omjer pokrivenosti NPE	Opisuje u kojoj mjeri je neprihodujuća izloženost u statusu neispunjenja obaveza pokrivena umanjnjima vrijednosti (rezervisanja za kreditne gubitke pojedinačna i na osnovu portfolia) i time takođe izražava sposobnost banke da apsorbira gubitke iz svoje NPE. Obračunava se s gubicima umanjjenja vrijednosti utvrđenim u odnosu na neprihodujuću izloženost u statusu neispunjenja obaveza
Pokriće kolaterala za NPE	Kolaterali dodijeljeni neprihodujućoj izloženosti / neprihodujuća izloženost
Opcija	Pravo na kupovinu (poziv) ili prodaju (ponuda) odnosne referentne imovine po ugovorenoj cijeni u utvrđenom vremenskom periodu ili trenutku
OTC	Vanberzovno; trgovina nestandardiziranim finansijskim instrumentima direktno između učesnika na tržištu umjesto putem zamjene
Druga finansijska društva	Sva finansijska društva i kvazidruštva osim kreditnih institucija kao što su investicione firme, investicioni fondovi, osiguravajuća društva, penzionirani fondovi, zajednička ulaganja i klirinške kuće, kao i ostali finansijski posrednici, pomoćne finansijske institucije i vlastite finansijske institucije i zajmodavci
PI	Fizička lica
POCI	Kupljena ili stečena imovina umanjena za kreditne gubitke
Javne finansije	Segment Javne finansije uključuje sve subjekte u državnom vlasništvu
Redovni kamatni prihod	Redovni kamatni prihod povezan je s nominalnom kamatnom stopom iz bruto naplativih kredita isključujući prihod od naknada za izdavanje, zateznih kamata i cijena prenosa sredstava
Stečena materijalna imovina	Imovina stečena tokom postupka prinudne naplate kredita
Stanovništvo (PI/Micro)	Segment Stanovništvo uključuje sljedeće kategorije: (i) PI, fizička lica koja ne predstavljaju grupu, društvo ili organizaciju i (ii) Micro, uključuje privatne preduzetnike i subjekte usmjerene na ostvarenje dobiti s godišnjim bruto prihodom manjim do 0,5 miliona BAM
Rizikom ponderisana imovina (RWA)	Bilansne i vanbilansne pozicije, koje su rizikom ponderisane u skladu s Odlukom o izračunavanju kapitala banke
Povrat na materijalni kapital	Obračunat kao rezultat nakon poreza podijeljen prosjekom kapitala umanjena za nematerijalnu imovinu matičnog društva za dati period
SME	U ovom korporativnom segmentu uključena su mala mala i srednja društva s godišnjim bruto prihodom od 0,5 miliona do 40 miliona BAM.
Nivo kreditnog rizika 1	Nivo umanjjenja vrijednosti koje se odnosi na to finansijske instrumente za koje se primjenjuje model očekivanog kreditnog gubitka i za koje nije evidentirano značajno povećanje kreditnog rizika od njihovog početnog priznavanja. Umanjenje vrijednosti mjeri se u iznosu od 12-mjesečnog očekivanog kreditnog gubitka
Nivo kreditnog rizika 2	Nivo umanjjenja vrijednosti koje se odnosi na to finansijske instrumente za koje se primjenjuje model očekivanog kreditnog gubitka i za koje je značajno povećanje kreditnog rizika evidentirano od njihovog početnog priznavanja. Umanjenje vrijednosti mjeri se u iznosu od ukupnog očekivanog kreditnog gubitka
Nivo kreditnog rizika 3	Nivo umanjjenja vrijednosti koje se odnosi na finansijske instrumente za koje se primjenjuje model očekivanog kreditnog gubitka i koji su umanjena za

			kreditne gubitke. Umanjenje vrijednosti mjeri se u iznosu od ukupnog očekivanog kreditnog gubitka
Stopa ukupnog kapitala (TCR)			Sva prihvatljiva sopstvena sredstva, predstavljena u % ukupnog rizika prema Odluci o upravljanju kapitalom
Dopunski kapital			Dopunski kapital (Tier 2 capital - T 2) banke sastoji se od stavki dopunskog kapitala banke nakon umanjjenja za regulatorna usklađenja u skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala banke
TLOF			Ukupne obaveze i sopstvena sredstva
Viber			Viber je besplatna usluga razgovora za pametne telefone i desktop kompjutere. Ovaj program omogućava IP telefoniju i instant poruke između korisnika Vibera putem interneta
Prinos od GPL			Redovni kamatni prihod / bruto naplativi krediti

Oznaka

**Izdavač Finansijskog izvještaja
i odgovorna za sadržaj:**

Addiko Bank a.d
Aleja Svetog Save 13
78 000 Banja Luka
Tel. +387 (51) 336-510
www.addiko-rs.ba

Ovaj izvještaj smo sastavili sa najvećom pažnjom i provjerili smo podatke na kojima se zasniva. Međutim, ne mogu se isključiti greške zaokruživanja ili greške u prenosu, slaganju slova ili štampanju. Izveštaj je napravljen interno pomoću softvera kompanije firesys GmbH.